

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

NOVI GLAS

CENA 1500 LIR 0,77 €

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

GRE ZGODOVINA NAZAJ?

Moderna doba je v vrednotenju zgodovine navadno zelo pozitivna. To v smislu ideje o napredku človeštva in okrepitvi novih, boljših odnosov med ljudmi. O tem so bili prepričani razni veliki filozofi zgodovine zadnjih stoletij, kot zlasti nemški romantični misleci, kot Herder, Hegel, kasneje Burckhardt itd. Ti so bili prepričani (pred njimi pa še Francoza Voltaire in Rousseau), da človeška zgodovina neizogibno napreduje za razvoj človeka in družbe.

Vsaka doba prinaša s seboj svoje probleme in težave. Tako tudi naša, in to "hic et nunc", tu in zdaj. Nekaj podobnega bi lahko rekli o sedanjem položaju v Gorici. Dolga leta že smo se tu, tudi po zadnji vojni, borili za naš narodni obstoj in razmah. Demokratična republika Italija je s svojo ustavo tudi Slovence vabila upanje za uspešen razvoj. To je res zgledalo v prvih povojnih letih - a kaj je potem prišlo? Izvajanje ustave je šlo počasi, prepočasno. V prvih desetletjih po vojni je sicer vsaj prišlo do šolskega zakona, ki je uredil slovensko državno šolo v Trstu in Gorici (še brez Vidma). Kasneje je sicer počasi prišlo do vsaj delnih novih rešitev.

Ce danes omenimo te sicer pomembne etape, to delamo samo zato, ker hočemo le uokviriti današnji politični trenutek Slovencev v Italiji. Po odobritvi obeh manjšinskih zakonov (št. 482/99 za vse zgodovinske manjšine in št. 38/2001 za slovensko manjšino) smo upali na radikalen premik naše problematike. Vsega tega pa, vsaj do sedaj, še ni! Posebno nove desničarske krajevne uprave (pokrajine in občine) tega ne upoštevajo. Čakati bo treba - do kdaj?

Se bolj vidni so sicer zaenkrat negativni posegi javnih uprav zlasti na Goriškem. Pred dnevi je občinski svet v Gorici sprejel novi regulacijski načrt, ki odločno obide vsaj glavna vprašanja slovenske prisotnosti v občini Gorica. Najzgovornejši je tu problem Jeremitišča, ki je postalo že simbol današnjega odpora slovenske narodne skupnosti v Gorici.

Poglejmo, kaj piše novogoriški župan Črtomir Špacapan svojemu italijanskemu kolegu onstran meje. V svojem pismu najprej očita goriškemu županu, da občina Gorica ne upošteva teženj in pričakovanj slovenskega prebivalstva, specifično v raznih rajonih, kjer zlasti žive Slovenci. Zlasti očita goriškemu prvemu občanu, da sistematično ne upošteva zahtev rajonskih svetov, v katerih je močno prisotna slovenska komponenta. Prav tako Črtomir Špacapan piše, da se ne izvajajo določila zakona 482 za manjšinsko zaščito. Z odobritvijo splošnega regulacijskega načrta pa bi bila oškodovana slovenska narodna skupnost.

Kaj v bistvu odgovarja zopet Valenti? Tako na primer piše: "Siti smo že polemik okoli Jeremitišča...". Nato župan cinčno ironizira v zvezi z nekdanjo kapelo. Pravi, da gre za neke dekoracije na stenah - kar pa da je vse prej kot neka kriptična. Ali ne diši vse to že po frimasonskih argumentih?

STRAN 2

ANDREJ BRATUŽ

Nespoštovanje dvojezičnosti pri sestavljanju sklepov občinskega sveta v občini Devin-Nabrežina povzroča "hudo in nepopravljivo škodo". Zato je Deželno upravno sodišče Furlanije-Juljske krajine sprejelo zahtevo odvetnika dr. Jožeta Škerka in z odredbo z dne 20. t.m. začasno prekinilo veljavnost treh sklepov občinskega sveta z dne 2. maja letos. Dva sklepa zadevata urbanistično ureditev Sestlanskega zaliva. O izredno pomembni odredbi Deželnega upravnega sodišča bomo obširneje poročali prihodnjič.

PO VRHU PREDSTAVNIKOV NAJBOLJ RAZVITIH DRŽAV NA SVETU

MALO REZULTATOV, VELIKO UPOV

JURIJ PALJK

Vrh G8 v Genovi se je torej končal.

Takoj moramo zapisati, da smo zelo veseli, da se je nasilno divjanje v tem lepem ligurskem pristanišču končalo. Pod obračun vrha predstavnikov najbogatejših in najbolj razvitih držav na svetu ter Rusije moramo povedati, da si ga bomo zapomnili predvsem po tem, da je med demonstracijami umrl 23-letni mladenič, ki ga je ustrelil 20-letni orožnik. Že ta podatek kaže na tragedijo, ki smo ji bili vsi priče, saj smo divjanje lahko opazovali neposredno prek televizijskih zaslonov. Prvič se je torej pripetilo najhujše, prvič je med nasilnimi protesti tako imenovanih protiglobalizacijskih gibanj umrl človek in prav je imel sveti oče Janez Pavel II., ko je v nedeljo med angelskim češenjem dejal, da "nobeno nasilje ne vodi nikamor!"

V nedeljo, 22. t.m., so se torej predsedniki vlad najbogatejših držav razšli in napovedali, da se bodo prihodnje leto spet srečali v Kanadi. Kanadski premier ni hotel izdati kraja, kjer bodo v Kanadi priredili vrh G8, ker je vsem udeležencem danes že postalo jasno, kako resna so nasprotovanja globalizaciji in kakšno razdejanje ostane za divjimi demonstracijami. Genova je namreč danes dobesedno opustošena, demonstranti in med njimi najbolj divji pripadniki tako imenovanih "black blocks" so namreč med tridnevni demonstracijami napravili za več deset milijard lir škode. V spopadih med demonstranti

in policijo je bilo v Genovi huje in lažje ranjenih več kot petsto ljudi, smrt rimskega mladeniča pa je dejanje, ki se ne bi smelo nikdar pripetiti in je gotovo najbolj zanamovalo genovski vrh.

Predstavniki najbolj razvitih držav so se v Genovi le dogovorili, da bodo v kratkem odpisali velik del dolga najrevnejših držav na svetu, sklenili so, da bodo ustanovili poseben mednarodni urad za boj proti kugi današnjega časa, AIDS-u, proti malariji in tuberkulozi, za kar bodo najbolj razvite države namenile milijardo in tristo milijonov dolarjev. Gotovo pa je najvažnejša odločitev "velikih" ta, da bodo v naslednjih nekaj mesecih ustanovili poseben odbor in sklad za pomoč najrevnejši celini na svetu - Afriki. V tem odboru bodo tudi predstavniki najrevnejših afriških držav, kar naj bi bila garancija za uspeh.

Najbolj pomembna stvar vrha G8 pa je dejstvo, ki so ga predsedniki najbolj razvitih držav sveta zapisali v zaključni dokument in se glasi: "Vključitev revnih držav v proces globalizacije današnjega svetovnega gospodarstva je najbolj gotov način, da se ugodno zagotovi razvoj njihovih temeljnih pričakovanj." Preprosto povedano, to pomeni, da bodo bogati še pomagali revnim, a jih bodo tudi dejavno vključili v svetovni gospodarski razvoj kot sebi enakopravne partnerje.

Če so te novice res dobrodošle, pa ne moremo reči tega za zaključni dokument vrha G8, na katerem se predvsem Severnoameričani in Evropejci

niso ničesar dogovorili o naravovarstvenih zadevah, saj ZDA in Kanada nista pripravljene podpisati Li. Protokola iz Kyoto, po katerem bi se vse razvite države obvezale zmanjšati uporabo gorljivih energijskih virov in tako zmanjšati zastrupljanje okolja s škodljivim ogljikovim monoksidom.

"Naše delo se bo tudi v prihodnje nadaljevalo in srečali se bomo od 26. do 28. junija prihodnje leto v Kanadi!" so napovedali v tiskovnem sporočilu predstavniki razvitih držav. V tem sporočilu je poleg volje po nadaljevanju pogovorov žal prisotna tudi jedka aroganca mogočnih, tistih, ki se ne ozirajo na demonstracije in na številne nasprotnike globalizacije, a bi se morali, saj bi se veliki danes še kako morali zavedati, da je bilo med stotisoči demonstrantov v Genovi tudi ogromno taktih, ki predstavljajo iskrene in temeljite ugovore proti divji globalizaciji. Med demonstranti je namreč stal tudi genovski kardinal Tettamanzi, "predvsem zato, ker kristjan mora biti vedno na strani šibkejših, revnih! Zato, ker kristjan mora biti povsod tam, kjer se zahteva dialog med razvitim Severom in Jugom, in dejstvo, da je nekaj sto divjakov izničilo naš upravičeni protest, ne spremeni bistva: Razviti in bogati moramo pomagati revnim!"

Vrh v Genovi je na zelo grob in tudi tragičen način pokazal, kako se v razviti družbi nekatere vseeno zavedamo, da bi morali pomagati manj srečnim in revnim; pokazal pa je tudi to, da nima smisla več prirejanje vrha G8 sredi velikih mest, ker gre dobesedno za izzivanje; pokazal je, da obstaja razkol med revnim in razvitim svetom, da je nasilje zares človeka nevredno dejanje, s katerim se nikdar ne reši nič, saj nasilje vedno in povsod samo poraja novo nasilje.

Te dni smo priče političnemu izrabljanju dogodkov v Genovi, ki mladega Carla Giulianija ne morejo obuditi k življenju in tudi mlademu orožniku ne morejo vrniti nasmeha.

STRAN 2

SAMO V ENOTNOSTI JE MOČ

Po izvolitvi prof. Miloša Budina v rimski senat je dr. Bruna Zorzini Spetič (Stranka italijanskih komunistov) edina slovenska deželna svetovalka v deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine. Z daljšim zapisom v Primorskem dnevniku je prejšnji teden opozorila zamejsko slovensko javnost na zelo pomembno in aktualno vprašanje prisotnosti slovenskih izvoljenih predstavnikov v deželnem zakonodajnem zboru. Hvaležni ji moramo biti, da nas je spomnila, da bodo deželne volitve čez dve leti in da je za odobritev deželnega volilnega zakona pristojen deželni svet. O novih volilnih predpisih pa že razpravlja pristojna komisija deželnega sveta. Dr. Zorzini Spetič pravilno ugotavlja, da so bili od prvega deželnega sveta l. 1974 do l. 1998 v deželnem zboru vedno trije svetovalci slovenske narodnosti, med njimi en svetovalec, izvoljen na listi Slovenske skupnosti. L. 1998 kandidat SSK ni bil izvoljen, ker so volitve potekale po večinskem sistemu, ta pa je bil sprejet, ne da bi pravično in ustrezno uredil vprašanje prisotnosti izvoljenega predstavništva slovenske narodne skupnosti v deželnem zakonodajnem zboru.

Avtorica zapisa v PD se povsem upravičeno sprašuje, zakaj ni bilo na naši manjšinski strani večjega odpora zoper nove volilne predpise, ki so dejansko izklopali grob prav Slovenski skupnosti, saj je ta po štirindvajsetih letih prvič ostala brez svojega predstavnika v deželnem svetu F-Jk.

Že v prejšnji številki smo bralce opozorili o aktualnosti vprašanja prisotnosti našega manjšinskega predstavnstva v zakonodajnih zbora, pri čemer smo mislili predvsem na rimski parlament. Napisali smo, kako bi že sam večinski volilni sistem zahteval, da bi vsi naši manjšinski dejavniki čimprej sedli za skupno mizo in izoblikovali enotno stališče do tega gotovo zelo pomembnega vprašanja. Parlament, deželni svet in drugi izvoljeni zbori so pravi pravcati torzo, če v njih ni primerne števila predstavnikov narodnih manjšin, v našem primeru predstavnikov slovenske narodne manjšine.

DRAGO LEGIŠA / STRAN 2

02 Alojz Tul NEUMESTNO ŽONGLIRANJE Z RESNIMI STVARM

02 Janez Povše MOČNEJŠI NAJ BODO PLEMENITEJŠI

02 Breda Susič KDO BO STORIL PRVI KORAK?

03 Danijel Devetak / intervju HILARIJ LAVRENCIČ

07 Iva Koršič KANČEK IRONIJE ZA SVETLEJŠI VSAK DAN

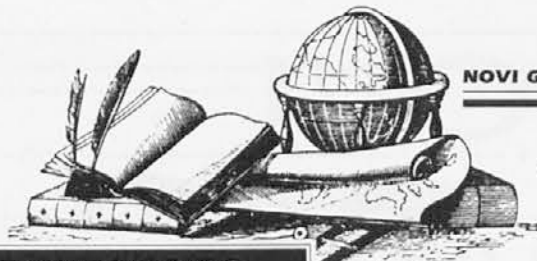
08 Ivan Žerjal ZA PREUREDITEV SESLJANSKEGA ZALIVA

10 REGULACIJSKI NAČRT: ZGODBA ŠE NI KONČANA...

13 Marjan Drobež KONČNO DOGOVOR S HRVAŠKO

15 Jurij Paljk / pogovor MATEJ ČERNIC: PONIŽNOST JE TEMELJ USPEHOV

15 JADRAN BO IGRAL V GORICI

NEUMESTNO ŽONGLIRANJE Z RESNIMI STVARM

ALOJZ TUL

Ožje mejno območje med Italijo in Slovenijo pri Gorici je že nekaj časa v ospredju širšega zanimanja tako sredstev javnega obveščanja kot političnih krogov zaradi pojava nezakonitega prehajanja s strani prebivalstva iz bližnjih in daljnih držav Balkana, Srednjega vzhoda in indijskega polotoka. To povzroča nemalo težav tako slovenskim kot italijanskim oblastem ter splošno nelagodje med prebivalstvom. Vse to je iz objektivnih razlogov razumljivo, po drugi strani pa je politično nevzdržno te prebivalce nasilno odganjati, preden se ne preveri njihov položaj. Pojav je zavzel takšen obseg prav okrog Gorice, ker je tu prehajanje meje zaradi ravninsko-gričevnatega sveta najlažje. Vipavska dolina predstavlja namreč v tem pogledu najlažji naravni prehod iz ljubljanske kotline proti Furlaniji in Italiji, ki so se ga v eni ali drugi smeri posluževali Rimljani pri svojem prodiranju na vzhod in za njimi druga ljudstva, med temi Langobardi in končno sami Slovenci pri naseljevanju proti zahodu.

Povojna komunistična Jugoslavija, ki ji je po mirovni pogo-

FOTO: BUMBAGA

dbi iz leta 1947 pripadlo to območje, je v skladu s svojim totalitarnim značajem skrajno omejila gibanje prebivalstva, mejo samo pa vojaško varovala in nadzorovala. V okviru takšne politike so v precej širokem pasu posekali drevesa in druge rastline, tako da je bila meja "vidna in pregledna". Razvoj pa je šel svojo pot, meja se je vedno bolj odpirala in razmere spreminjale, kar je med drugimi pred desetimi leti dovedlo do razkroja nedemokratske jugoslovanske države in osamosvojitve Slovenije v samostojno državo, ki razmere ob meji ureja skladno z mednarodno priznanimi pravili. Tudi sama se more spopadati z tujimi nezakonitimi priseljenci, ne samo Italija.

Reševanje tujih priseljencev je treba zato reševati v sodelovanju s sosedi, ne pa z rigolanjem ali sekanjem meje.

Iz zgoraj povedanega nas preseneča, kako si nekateri ljudje in zlasti politiki zamišljajo, da bi od sebe odgnali izkoriščene in prevarane nesrečnike, ki silijo na vse načine v državo, po kopnem in po morju (gl. primer obal Južne Italije). Vsi smo za to, da bi se ta pojav čim bolj omejil in čimprej odpravil. Hkrati pa se zavedamo, da tega ne bo mogoče doseči s postavljanjem novih zaves ali mrež, kar se je že izkazalo za protinaravno in protizgodovinsko. Nekaj podobnega je pred letom dni predlagal voditelj Severne lige Umberto Bossi (ki ostro nasprotuje sprejemanju tujih priseljencev nasploh), misleč verjetno, da gre za krajši ravninski pas, ne pa za 260 km večinoma goratega sveta od Trbiža do Milja.

Kaže, da je med tem časom opustil zamisel o visoki mreži. Med svojim nedavnim obiskom skupaj z notranjim ministrom Scajolo v Gorici se je podal s helikopterjem na ogled meje. Ob odhodu ni bil preveč zgovoren, omenil je le, da bi morala biti meja med Italijo in Slovenijo bolj "pregledna", kar si nekateri razlagajo tako, da bi bilo treba ob njej odstraniti vse, kar ovira njeno preglednost (drevesa, nasade, grmovje ipd.), kot je bilo v času Titove Jugoslavije. Ob tem človek ne ve, ali gre za površno miselnost človeka, ki je že skoraj pozabil na neodvisno Padanijo in bi sedaj rad gradil politični kapital na ramah tujih priseljencev, ali gre za neokusno žongliranje s trenutnim razpoloženjem dela ljudi do tujih delavcev. Takšna stališča si lahko privoščijo politiki, ne pa državni minister.

rodnostne manjšine v Italiji čimprej vzamejo v resen pretres novi položaj in izoblikujejo enotno stališče, ki naj ga odločno zagovarjajo v stikih z italijanskimi političnimi partnerji.

S 1. STRANI

ZGODOVINA

Ali gre zgodovina naprej ali nazaj? Res se danes govori (v znanstveni fantastiki) o možnih potovanjih v čas, v preteklost ali prihodnost. Človeška zgodovina pa se na to ne ozira, ampak gre nujno naprej in to iz sedanjosti v prihodnost. Marsikdo bi lahko tu koristno prebral kake strani iz svetega Avguština o vseh teh vprašanjih. Pri tem pa naj le podčrtamo, da vsi ti zadnji vzgibi znotraj naše manjšinske stvarnosti kažejo drugače. Izgleda namreč, da se vračamo nazaj, v preteklost...

BLIŽNJI VZHOD / SOVRAŽNOST MED LJUDMI

KDO BO STORIL PRVI KORAK?

BREDA SUSIČ

Na Bliznjem vzhodu vsakodnevno nasilje in napetost preraščata v jezo, strah, frustracijo in željo po maščevanju. To se dogaja tako na izraelski kot na palestinski strani, tako med politiki in aktivisti kot med preprostimi ljudstvom. Palestinci ne vidijo izhoda iz situacije, v katero jih potiska Izrael: ljudi skrbijo predvsem huda finančna kriza, izredno visoka brezposelnost, zapore in vsakovrstne omejitve pri premikanju, komunikaciji, ekonomskem razvoju. Izraelci so zanje okupatorji, zato ni razlogov, da bi jim v čemerkoli popuščali. Nasilje postane v tej luči opravičljivo.

Izraelci pa po drugi strani živijo v stalnem strahu zaradi samomorilskih terorističnih napadov palestinskih ekstremistov. Nikjer niso na varnem, povsod lahko postanejo morebitne tarče: na avtobusni postaji, v supermarketu, pred diskom... Napetost in psihoza se večata. Izraelski koloni pa se morajo spopadati tudi s palestinskimi ostrostrelci. Matt Rees in Jamil Hamad, časnikarja tednika Time, ugotavljata, da Palestinci in Izraelci čutijo pripadnike

drugega naroda kot resnične sovražnike. Konfrontacija ni več samo stvar politikov, ki se med seboj ne morejo ali nočejo zmeriti. Sovražstvo je prisotno tudi na ravni preprostih ljudi, ki niso več pripravljeni na popuščanje nasprotniku.

To je odraz politike izraelske vlade in Palestinske narodne oblasti. Prva dela po mnenju mednarodnih opazovalcev grobo napako, ko z ekonomskimi sankcijami in izolacijo avtonomnih ozemlj kaznuje vse njihove prebivalce. Arafat pa po eni strani obsoja samomorilne atentate, po drugi pa dopušča poulično nasilje in napade ostrostrelcev na izraelske kolonije in vojaške postojanke. Očitno tudi ne more ali noče obvladati teroristov gibanja Hamas in Jihad. Marsikdo ocenjuje, da s takim obnašanjem želi dokazovati svojo moč in s tem edinim orožjem groziti Izraelcem.

Prav zaradi tega si je večina poznavalcev edina, da bi moral prvi korak storiti Sharon (na sliki). Arafatu bi moral ponuditi politično rešitev katerega od prej naštetih problemov. V resnici pa se izraelski prvi minister omejuje na miritev duhov v lastni stranki, ko se oglašijo za-

govorniki trših prijemov proti Palestincem (minulo nedeljo je na seji glavnega odbora Likuda zavrnil zahtevo po odločnejših napadih na palestinske postojanke) in - v najboljšem primeru - na majhen napredek v izkazovanju odprtosti do možnosti sprejema mednarodnih opazovalcev. Minister Binyamin Ben-Eliezer je na poziv zunanjih ministrov G8 minuli četrtek odgovoril, da bi bila izraelska vlada pripravljena sprejeti misijo opazovalcev, če bi ti bili Američani.

Ker pa ni nikakršne volje po razreševanju voza in nobena od dveh strani ni pripravljena na prvi korak, bi do premika v medsebojnih odnosih in do spoštovanja premirja - prve faze pri uresničevanju Mitchellovega načrta - lahko privedel le odločen zunanji pritisk. Vendar je malo verjetno, da bosta imeli Amerika in Evropa dovolj moči in interesa, da bi bili kos tej nalogi.

S 1. STRANI

VRH G8

Eden je umrl, drugi bo živel, za vedno zaznamovan s smrtjo drugega. Oba sta žrtvi nasilja, zmore, divjega, našega sveta, v katerem sta oba živel; oba sta žrtvi globalizacije, tega svetovnega in žal premalo vodenega dogajanja, ki je v teku in spreminja podobo sveta, tudi nas. Prav gotovo bodo v prihodnje tudi veliki in mogočni morali bolj prislusniti vsem tistim, ki se ne-

nasilno in nekateri žal tudi nasilno borijo proti globalizaciji!

Genova je namreč pokazala, da se z nasiljem ne reši nič, pa če ga potem imenuješ samobramba ali umor! Nasilno pretepanje drugače mislečih ni rešitev, kot tudi rešitev ni v zapiranju v dobro varovane palače. Rešitev je v pogovoru, dogovoru in pravični porazdelitvi bogastva!

"Vsak, prav vsak človek ima pravico do dostojnega življenja,

do dela, zdravstvene oskrbe, izobrazbe, socialnih in človečanskih pravic, do človeka vrednega življenja!" nenehno pravi papež Janez Pavel II.

Tu je odgovor na izzive, ki jih je v vsej svoji tragiki pokazal vrh G8 v Genovi. V nebo vpijoči greh je namreč dejstvo, da nas ima samo deset odstotkov od vseh ljudi na svetu na razpolago več kot 80 odstotkov vseh svetovnih dobrin!

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

MOČNEJŠI NAJ BODO PLEMENITEJŠI

Zasedanje G8 v Genovi je med drugim izjemno pomembno zaradi dejstva, da je dodobra ozaveštilo javno mnenje, ki od sedaj dalje dosti bolj kot prej ve, v čem je problem človeka oziroma človeštva. Rešilna pot je slej ko prej v dejavni solidarnosti in v plemenitosti tako zvanih močnejših. Močnejših kjer koli, v večjih in manjših prostorih. Ponovno in v jasnejši luči se je pokazalo, kako se pod različnimi naslovi in v različnih okoliščinah vedno bje bitka med močnejšim in šibkejšim. V planetarnem smislu je to odnos med razvitimi državami in revnimi območji, kjer si velja neumorno prizadevati, da bi tako zvan močnejši prepoznali in aktivneje osvojili tista svoja stališča, ki bi bila močna zaradi človečnosti in ne zaradi večje ekonomske moči. In podobna razmerja najdemo tudi v manjših prostorih tja do povsem majhnih. Marsikje naj bi zato države imele plemenitejši odnos do svojih manjšin ravno zato, ker so same po sebi močnejše. Dalje bi mogle imeti večje države do tako zvane majhne Slovenije in njej podobnih še plemenitejši odnos, kot ga imajo. Vlade v kateri koli državi naj bi imele lepši odnos do opozicije, kjer pa se vladajo enopartijske družbe, naj bi imel sistem plemenitejši odnos do tistih, ki mislijo drugače. In v kolikor se skokovito preselimo v naš najožji prostor, bi močnejši lahko imeli plemenitejši odnos do našega zavzemanja za Jeremiščice in ne bi pri tem ničesar izgubili. Z eno besedo: logika pravi-

ce močnejšega nad tako imenovanim šibkejšim je še vedno navzoča, čeprav seveda v manjši obliki kot v davni preteklosti. Ne nazadnje je logika močnejšega prisotna v še manjših prostorih, v podjetju, na delovnem mestu in celo v družini, kjer si vodeča ter zaradi teh ali onih razlogov močnejša stran pridržuje sebi pravice, ki pritičejo drugim ali drugemu. In vedno, kadar so prisotni tako zvani močnejši, če ne moremo govoriti o sreči in svobodi vseh, ki so v njihovi bližini.

Genova je torej dodatno in nemara tudi prelomno osvetlila razmerje med močnejšim in šibkejšim, to pa pomeni, da nam je vsem dala priložnost, da se zavemo tistega izhodišča, ki močnejšemu zares pritiče, to pa je slej ko prej plemenitost. Močnejši naj bo vsepovsod tisti, ki bo prvi na lestvici plemenitosti. Močnejši naj se zave svoje čudovite odgovornosti, da je od njega odvisna usoda drugih oziroma bližnjega. Močnejši naj torej bolj kot kdaj koli prej odkrije svoje pravo poslanstvo, ki je v vseh primerih, bodisi na planetarni ravni bodisi v najmanjšem okolju, misel na druge in pomoč tem drugim, solidarnost z njimi. Močnejši naj torej v svoje dobro v še večji meri odkrije resnico, da je njegovo življenje tesno povezano z življenjem drugega in drugih in da je močnejši prav zato, da bi si za uresničitev lepšega sveta najmočnejše prizadeval.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL. 0481 533 177

FAX 0481 536 978

E-MAIL noviglas@imedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL. 040 365 473

FAX 040 775 419

E-MAIL nglasts@tin.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA; PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA IN SLOVENIJA 80.000 LIR,

INOZEMSTVO 120.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 150.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

INTERVJU / HILARIJ LAVREŇČIČ

USPEHI IN DOSEŽKI ZBORA HRAST

DANIJEL DEVETAK

Letos si prvič pospremil zbor Hrast na tekmovanje Seghizzi. Gotovo je bilo tokrat drugače kot pred skoraj 40 leti, ko je doberdobski zbor nastopil na tem tekmovanju...

Rekel bi, da je bil Seghizzi v prvih letih obstoja bolj krajevna, "provincijalna" revija, podobna naši Cecilijanki. Do 80-ih let še ni imel videza mednarodne revije. Tudi v letih 70 je na njej nastopilo precej slovenskih zborov; med temi večkrat moški zbor Filej, moški zbor iz Doline, Kontoveča, tudi taki zbori, ki jih sedaj več ni. Tedaj je bila revija še razdeljena na moške, ženske in mešane zборе, potem so prvi in drugi postali "voci pari". Sedaj pa so vsi sestavi združeni v polifonijo, zaradi česar lahko žirija s težavo ocenjuje na isti ravni mešane oz. ženski ali dekleški zbor, kot je zmagaletos. V zadnjih dvajsetih letih je Seghizzi dobil širšo razsežnost, v zadnjih desetih letih pa se je raven tekmovanja zelo zvišala. Mislim celo, da je bila letos raven zborov znatno višja kot pred dvema letoma ali pred tremi leti, ko se je Seghizzi selil v Videm; in tega ne pravim zato, ker smo na reviji sodelovali tudi mi. V Vidmu so nastopile v glavnem slabše skupine, med občinstvom je bilo malo ljudi, pri taki reviji ni bilo užitka. Po veliko letih je slovenski zbor iz Goriske končno spet nastopil in tudi nekaj dosegel. To je zgodovinski dosežek za nas. Nismo pričakovali visokih uvrstitev, upali pa smo, da svoje opravilo čimbolje. Če je v prejšnjih letih tekmovalo največ 7-8 zborov, jih je bilo tokrat kar 16. Nastopi so se križali v več dvanajstih, kar pa ni bilo najboljše za sodelujoče. Pevci si želijo namreč prisostvovati tudi nastopom drugih, boljših zborov, če je le mogoče, da se od njih česa naučijo. Tudi mi smo se z leti naučili tega, da radi poslušamo boljše zборе od nas, če se le da. Letos je bilo to zelo težko.

Verjetno je šlo za naključje, da je letos potekala 40-letnica tekmovanja, 1000-letnica Gorice. Zbor je bil pripravljen že enkrat marca, aprila, ko smo nastopili na reviji Naša pesem v Mariboru. Program je bil po eni strani podoben, po drugi pa tudi drugačen, saj je vseboval skladbe za kar tri kategorije. Volja je bila. Poskusili smo in se nam je obrestovalo.

Ste zadovoljni z rezultati?

Zelo smo zadovoljni z uspehom, saj smo se uvrstili – med devetimi skupinami – kot najboljši zbor iz Italije. Med drugimi so bile tudi profesionalne skupine, ki pa niso dobile niti 80 točk.

Kako to, da niste pomislili prej na udeležbo pri tem tekmovanju?

Jaz vedno pravim: vsaka stvar ob pravem času. Lahko bi še malo počakali. Sem mnenja, da tekmovanje Seghizzi zahteva program, ki mora biti zelo širok, saj gre od renesanse do modernega obdobja. Če se zbor prijavi, mora to storiti po mojem vsaj v dveh, če ne v treh kategorijah. Da sem dosegel določeno homogenost v monografskem programu in zrelost v raznih stilih različnih obdobj, je bilo potrebno nekaj časa. In ta čas je prišel.

Ko si leta 1985 prevzel vodstvo zbora Hrast, si že imel pred sabo vizijo, kam hočeš zbor popeljati, kako načrtovati njegov razvoj?

Ne, tedaj nisem imel z zborom ne posebnih ciljev ne idej. Vse to je nastalo s časom, s primerno didaktiko, s spoznavanjem ljudi, s prijateljskimi vezmi, z razvojem glasbenega šolstva

Prestizžno mednarodno zborovsko tekmovanje Cesare Augusto Seghizzi v Gorici so letos na poseben način zaznamovali Slovenci, saj so se najbolje izkazali tako pri natečaju komornega petja, kjer je zablestela sopranistka Mateja Arnez Volčanšek, kot pri tekmovanju zborov, kjer je Akademski pevski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane pokazal, da se uvršča v sam vrh evropskih, če ne svetovnih zborov. Ponosni smo lahko tudi na Mešani pevski zbor Hrast iz Doberdoba, ki je pod zanesljivim vodstvom Hilarija Lavrenčiča dosegel vrsto zavirljivih odličij in priznanj. O tem in drugem smo se pogovorili prav z dirigentom mešanega zbora Hrast.

pri nas. Vse to je privedlo do tega, da je nastala ta skupina. Prva odskočna deska je bil Maribor 1997; tedaj smo začeli verjeti v svoje sposobnosti, odlej nam je vsako tekmovanje prineslo kaj. Tokrat smo imeli za cilj predstaviti našo kulturo v čim lepši luči; nismo pa ciljali in še manj upali v to, kar se je zgodilo v folklornem programu, ko nas je žirija s priznanjem postavila na isto raven kot estonski ženski zbor.

Kakšne cilje pa imate za prihodnost?

Sezona smo končali z lepo družabnostjo. Bili smo utrujeni in "siti" vsega, saj smo se srečevali zelo pogosto. V zadnjih časih pred tekmovanjem smo imeli točno odmerjen in natrpan program vaj. V soboto, na dan tekmovanja, smo imeli že ob 9. uri akustične vaje pri nas doma, ob 11.30 generalno v centru Bratuž, po skupnem kosilu ob 14. uri generalno v Avditoriju, nekaj po 16. uri tekmovanje, zvečer pa je bil še zaključni koncert, kjer smo dobili vrsto priznanj. Podobno je bilo v nedeljo: zjutraj smo imeli vaje, ob 14. je bilo že tekmovanje, zvečer pa še zaključni koncert. V bistvu smo štirikrat stopili na oder. Predstavili smo enajst skladb, in to na pamet. To ni malo! Vse to zahteva veliko mero koncentracije; po odpeti pesmi

boljši videz. Izbrali smo obdobje po letu 1950 in se osredotočili na lokalne avtorje. Tu je bila možna tudi nagrada, ki jo je podelila RAI, in uspelo nam je si jo zagotoviti. Ko programiramo sezono ali več sezon skupaj,

sančno skladbo, kjer je bilo navodilo natečaja zelo jasno, saj je narekovalo, naj bi skladbo izvajala komorna skupina petnajstih pevcev, mi je to ustvarilo kar nekaj težav, saj nas je v Hrastu nekaj nad 40. Če bi izbral petnajst najboljših, bi skladba sicer odmevala dosti bolj čisto in rafinirano; problem bi bil še, koga naj izberem. Pred desetimi leti je bilo jasno, kdo je v zboru boljši od drugih; v zadnjih časih pa so vsi, hvala Bogu, dovolj samostojni. Je vedno kdo boljši od drugega, toda na splošno se je zelo dvignila kakovost vsakega pevca. Zato sem se odločil za izziv: izbrali smo dvanajstglasen 25 strani dolg Gallusov motet, zbor se je razdelil v tri zборе po približno petnajst pevcev, kot to zahteva partitura. Vsak je moral biti samostojen; komaj bi eden kaj zgrešil, bi pokvaril celoto. To je žirija tudi razumela in nas dobro ocenila. To je bil za nas velik dosežek. Kljub vsemu smo verjeli, da to zmoremo. Renesansa je sicer s tehničnega vidika lahka, je pa stilno potrebna temeljite priprave vsaj dirigenta, ki mora točno razumeti delo.

Skladbam ali si kos ali jim nisi kos. Že sem nastopil z Brucknerjevim *Gradulejem*, pa vem, da je pri natečajih mišljen kot ena najtežjih skladb romantičnih skladateljev. Pogosto jo slišiš, je pa kot kakšna Beethovnova

moraš to takoj pozabiti, hitro uklopiti drugo, osredotočiti vso pozornost v tisti trenutek, z veliko točnostjo. To so težke psihološke preizkušnje. In malo smo se že naučili, kako se spopasti z njimi. Zahvaliti se moram najprej vsem pevcem, ki so vztrajali pri vajah. Dan pred tekmovanjem smo vadili v domači dvorani od 18. do 20. ure, ker sem zvečer bil zaposlen z delom. Zagotavljam vam, da je ob tisti uri pri nas, na Krasu, stolpec kazal krepko čez 30 stopinj; v dvorani ni bilo zraku. In vendar smo vadili. Zahvaljujem se tudi predsedniku zbora, ki je vse odlično organiziral, da je teklo kot po olju, in pa štirim svojim korepetitorjem, ki priskočijo na pomoč pri posameznih sekcijah.

V prostem programu ste predstavili naše domače avtorje. Sploh, kamorkoli greste, radi požete skladbe naših krajevnih skladateljev.

V zadnjih dveh oziroma treh letih smo predelali precej te literature in smo zato želeli tudi izkoristiti; dodali smo nekaj skladb, da ima celota

simfonija; vsak orkester jo mora imeti v repertoarju, prav v njej pa se takoj vidi, kdo jo čisteje in točneje izvaja. Standarden repertoar je treba imeti. Dan po natečaju smo ugotavljali, da je naša skupina precej zdrava. Na pamet takoj obvladamo kakih trideset skladb; tudi to, da vadimo na pamet, je zelo dobro, saj smo vedno in povsod, tudi ob posebnih priložnostih, sposobni kaj gotovega odpeti. Drugih 30 skladb lahko spravimo pod streho z eno ali dvema vajama, poleg teh je zraven še kakih 100, ki smo jih predelali v zadnjih letih. Obstajajo zbori, ki segajo po vedno novih skladbah, pomembno pa se mi zdi tudi ohranjati in obdržati standardni repertoar. Sedaj ga bomo malo razširili, imamo že nekaj ponudb za september in oktober, tako da nam dela ne manjka. Mesec dni bomo počivali, avgusta se bomo našli skupaj v hribih, da bomo preštudirali smernice za prihodnost, s prvim septembrom pa se bomo lotili novega dela.

Kako izbiraš repertoar zbora? Imaš pri tem pred sabo zmogljivosti zbora ali si nekatere skladbe zastaviš kot cilj, do katerega želiš zbor popeljati?

Gledati moram na to, kaj zboru prija, po drugi strani pa moram biti pozoren na to, kaj zahteva tekmovalni spored. Ponavadi sem precej skeptičen; preden nekaj izberem, pomislim dvakrat. Nekateri moji kolegi izberejo skladbo in se dosti niti ne znejo za to, če prav ne gre. Jaz se s tem ne strinjam. Ko smo npr. zbirali rene-

uvrščeni zbor iz vse Italije. Kako ste spremljali ostale zборе?

Z velikim zadovoljstvom smo prejeli nagrado Feniarcu kot najboljše uvrščeni zbor iz Italije, poleg nagrade kot najboljši deželni zbor, nagrade RAI-a in nagrade za ljudsko. Pri Feniarcu je prišlo do nesporazuma. Organizatorji so spregledali, da smo se uvrstili ex aequo z drugo italijansko vokalno skupino, in so jo podelili samo njim. Verjetno jim je bil trn v peti, da prejme nagrado kot najboljši italijanski zbor slovenski sestav... Ko smo šli govorit s predsednikom Italom Montigliom, je pol ure zmedeno primerjal papirje. Toda *scripta manent*... Želeli smo, da pred občinstvom povejo, katero priznanje smo prejeli, a tega nismo jasno storili; povedali so, da smo prejeli določeno nagrado, a vsem ni bilo jasno, za kaj gre. To in še marsikaj drugega mi pri organizaciji Seghizzija ni bilo všeč.

Glede drugih skupin pa to. Ker je bil program tako natrpan, je bilo nemogoče poslušati druge zборе. Slučajno sem slišal Američane, ki so nastopili pred nami, in nagradne koncerte. Kar sem slišal od teh, moram povedati, da je med vsemi naravnost izstopal Akademski pevski zbor Tone Tomšič. Ostali, vključno z našo skupino, smo bili precej izenačeni. Poleg odličnega APZ-ja sem slišal tudi drugo in tretjeuvrščeno v polifoniji, a me prav nista prepričala. Težko razumem, kako se je zbor estonske televizije uvrstil tako visoko, saj so bile pevke vokalno šibke, ni šlo niti za ženski zbor, ampak za mladinskega. Tudi o nekaterih njihovih premikih pri folklori bi lahko razpravljali, saj obstaja razlika med folklorom in televizijsko koreografijo; to mi je potrdil tudi marsikdo, ki se na to razume bolje od mene. Žal mi je vsekakor, da nismo slišali več zborov. Med njimi je bilo namreč več akademskih in dobrih skupin. Škoda tudi, da ni bilo nobenega Slovenca v žiriji.

Kako to?

To moraš vprašati predsednika. Pa še marsikaj drugega bi ga bilo treba vprašati. Kot vedno, je bila tudi tokrat predvidena nagrada občinstva. Ponavadi so razdeljevali listke, da so prisotni lahko označili svojo preferenco. Tokrat tega ni bilo. Uradno torej nagrade občinstva ni bilo. In nihče ne ve, kako, a predsednik Montiglio si je "izmislil", da je šla nagrada občinstva Estonkam...

Tudi tokrat ste zablesteli z izvedbo skladbe Stanka Jericija, ki ste ga kot zbor nekako "posvojili".

Zanimiva in zahtevna je bila tudi ljudska priredba Danieleja Zanettovicha...

... zahtevna in zelo nevarna. Ko smo lani predstavili dela mojega profesorja Zanettovicha, smo ga nato vprašali za priredbo, saj rad tudi sam išče nove navdihe. Napisal mi je rapodijo; ta znaša več tem skupaj, čeprav tonalna, je zelo modulantna, ritmično sicer vedno konstantna. Bila je nekam "nevarna", malo smo se bali...

Kako se zbor sploh odziva na Zanettovicha?

V začetku dobro; ko je stvar nastajala in je bilo nekaj težav z ritmiko in modulacijami, smo doživeli malo skepse. Ko smo videli rezultat, pa smo bili seveda zadovoljni. Ne le jaz, ampak tudi skupina ima to napako oziroma odliko: vsi smo zelo skeptični do marsikategorega dela; z razliko od prejšnjih let veliko poslušamo druge zборе; imamo dobro mero avtokritike, in to je dobro. Po nastopu sami takoj vemo, kaj je šlo in kaj ne. Na napakah se učimo, tudi na napakah ostalih.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU CŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

17. NAVADNA NEDELJA

"Ne bom jih uničil zaradi teh desetih." (1 Mz 18, 32)
 "Gospod, ti si vzvišen, a vidiš nizkega, ošabnega pa prepoznaj že od daleč." (Ps 138, 6)
 "Izbrisal / je / zadolžnico... in jo pribil na križ." (Kol 2, 14)
 "Gospod, nauči nas moliti." (Lk 11, 1)

'Prosil sem in molil, toda nisem bil uslišan', razočarano govori marsikdo. Temu sledi sklep: 'Saj nima smisla moliti'.

Spet drugi vztrajajo v molitvi, kljub vsemu. Najdejo se pa tudi taki, ki nikoli ne molijo. Marsikdo pa zaupa duhovniku, da vsak dan moli, četudi ne zahaja k nedeljski sv. maši. Zopet drugi menijo, da Bog mora uslišati njihove molitve. Ti bi radi Boga poučili, kako in kdaj naj usliši. Zopet drugi se spomnijo na Boga, ko se znajdejo v stiski. Znano je, da v morskem viharju ni smrtnih nevarnosti, dokler mornarji preklinjajo, toda ko začnejo moliti, tedaj je zares skrajna nevarnost za brodolom.

Kakorkoli že: molitev je treba urediti in jo vsak dan znova poglobiti. Zato da ne bo blebetanje (Mt 6, 7).

Molitve mora biti pogovor z Bogom, z Božjo Materjo, s svetniki, z dragimi umrli. Postavi nas pred Božje obličje tako, da lahko Bogu prisluhnemo. Poslušamo namreč Božjo besedo v Sv. pismu, ki ga sami beremo ali poslušamo branje pri sv. daritvi. Sledimo tudi razlagi prebrane besede.

To zbudi v nas hvaležnost in hvalo ter priznanje Boga in njegove skrivnosti. Bogu priznamo tudi svojo majhnost, grešnost, svoj nič: kesamo se in pokorimo. A tudi prosimo pomoči, vse potrebne milosti. Toda če znamo samo prositi, je to premalo za molitev.

Najprej torej prisluhnimo Bogu in ga prosimo za druge. Jezus nas tega uči z očenašem (Lk 11, 2). Ker nas usmerja k skupnemu Očetu. Ta pa skrbi za vse: je Oče "naš", ne "moj", kar velja samo za Jezusa, Sina. Molitev nas rešuje ujetosti v lastni jaz, v svoje potrebe in tegobe. Saj smo samo eden izmed Očetovih otrok. Abraham nam je v današnjem prvem berilu živ zgled molitve za druge. Dobesedno baranta z Bogom za rešenje Sodomitcev in Gomorcev. Bog pa je s svoje strani očetoval, pristno vzhodnjaško popuščal njegovi prošnji. Ta prošnja je slonela na ljubezni in na usmiljenju do hudih grešnikov, pravzaprav do pravno izprijenih ljudi, čeprav je v prvi vrsti molitev za rešenje pravičnih, ki naj se ne pogubijo skupaj s krivičniki. Jezus v priliki o ljulki med pšenico razodeva svojo potrpežljivost. Pusti, da hudo sobiva z dobrim (Mt 13, 24-30; 36-43), vsaj do sodbe.

Jezus daje slutiti, da se že kako najde zrno odpuščanja tudi za Sodomo: "če bi se v Sodomi zgodila mogočna dela, ki so se zgodila v tebi, bi še danes stala. Toda povem vam: Sodomski deželi bo na sodni dan laže kakor tebi" (Mt 11, 23-24).

Sprašujemo se, kakšen greh je neki bil v Horazinu, Betsajdi in Kafarnaumu, da je Jezus izrekel tako strašne besede: "Gorje ti, Horazin! ... Betsajda ... Kafarnaum ... do podzemlja se boš pogreznil!" (Mt 11, 20-23). Verjetno gre tu za indiferentizem, mlačnost, brezbriznost do Boga in sočloveka. Predstojniku - škofu-Cerkve v Laodikeji piše: "Vem za tvoja dela, da nisi ne mrzel ne vroč ... si mlačen in sem pred tem, da te izpljunem iz svojih ust" (Raz 3, 15-16). Tistemu v Sardah zabrusi v obraz: "Vem za tvoja dela: imaš ime, da si živ, a si mrtev. Zbudi se in okrepi, kar je še ostalo in je na tem, da umre ... se spreobrne! ... Če pa se ne zbudiš, pridem kakor tat in nič ne boš vedel, katero uro pridem k tebi" (Raz 3, 1-3). Apostol Pavel pa piše takole: "Tista pa, ki teka za užitki, je umrla, kljub temu da živi" (1 Tim 5, 6).

Pismo vedno opozarja na odgovornost za večno življenje, za Boga. Ne straši, pač pa razkriva dvojno pot: v življenje ali v smrt. Toda opominja: "Izberi torej življenje" (5 Mz 30, 15 nss). Zato Pavel govori škofu Timoteju: "Predvsem te torej prosim: prosite, molite, posredujte in se zahvaljujte za vse ljudi, za kralje in za vse oblastnike, da bomo lahko živeli v vsej pobožnosti in vsem dostojanstvu, mirno in tiho. To je namreč dobro in po volji Bogu, našemu odrešeniku, ki hoče, da bi se vsi ljudje rešili in prišli do spoznanja resnice... Vsekakor hočem, naj možje povsod molijo in vzdigujejo svete roke brez jeze... tako naj ravnavajo tudi ženske" (1 Tim 2, 1-9).

Ena sama tolažba je pa apostolova trditev: "Bog je namreč vse vklebil v neposlušnost, da bi vsem izkazal usmiljenje" (Rim 11, 32).

Toda molitev mora roditi mir, polnost milosti, po družinah in povsod, kjer kristjani živimo, sicer: "Če kdo za svoje, posebno za domače, ne skrbi, je zatajil vero in je slabši od nevernika" (1 Tim 5, 8).

Čeprav Bog ni dolžan prizanašati hudobnežu zaradi pravičnih, nas Sv. pismo prepričuje, da se Bog usmili vseh zaradi enega pravičnega, Jezusa. Ker je samo on rešitev človeštva. Samo njegovo trpljenje in smrt ter vstajenje, ki jih obhajamo pri vsaki sv. maši, nam dajejo pogum, da vztrajno molimo in vpijemo za vse. Saj je Kristus umrl za brezbožne, za grešnike, za sovražnike (Rim 5, 6 nss): "Odpustil nam je vse grehe in izbrisal zadolžnico... in jo pribil na križ" (Kol 2, 13-14).

Zato prosimo, iščimo, trkajmo (Lk 11, 2 nss). Tudi Jezus "je v dneh svojega mesa daroval molitve in prošnje z močnim vpitjem in solzami... bil je uslišan... zaradi spoštovanja do Boga" (Heb 5, 7 nss). Molitve se moramo naučiti, zlasti z Marijo, Jezusovo in našo materjo.

SREČANJE SV. OČETA S PREDSEDNIKOM BUSHOM PO VRHU V GENOVI

ZA SVET SOLIDARNOSTI

"Svet ostaja danes razdeljen med tiste, ki lahko uživajo vse možnosti, ki jih nudi gospodarska globalizacija, in na tiste, ki tega ne morejo početi" je dejal v ponedeljek, 23. t.m., sveti oče amerškemu predsedniku Georgu W. Bushu, ki ga je prišel obiskat v poletno papeško rezidenco v Castel Gandolfo.

To je bilo prvo srečanje med sedanjim amerškim predsednikom in Janezom Pavlom II.; tudi zato je papež to srečanje izkoristil, da je amerškega predsednika Busha opozoril, "da tudi danes, na začetku novega tisočletja, svet še vedno gleda na Ameriko z upanjem."

Papež se je z Bushem takoj dotaknil globalizacije in posredno seveda tudi pravkar končanega genovskega vrha velikih, vrha G8, ko je dejal: "Čeprav cenimo možnosti go-

spodarske rasti in materialno blaginjo, ki jo globalizacija nudi, mora danes Cerkev na glas izraziti veliko zaskrbljenost nad dejstvom, da svet ostaja razdeljen, in to ne več na politične ter vojaške bloke, ampak s tragično mejo, ki svet ločuje na dva dela: na tiste ljudi, ki imajo možnost koristiti ugodnosti globalizacije, in na tiste, za katere se zdi, da so iz tega procesa izločeni."

Nato je papež prišel k osrednji misli svojega nagovora, ko je dejal: "Revolucija svobode, o kateri sem govoril v Organizaciji združenih narodov leta 1995, mora biti danes še nadgrajena z revolucijo enakih možnosti in vsi ljudje na svetu morajo dejavno prispevati h gospodarski rasti in biti tudi deležni njenih sadov. Da pa bi to dosegli, je potrebno vodstvo tistih držav, v

katerih je že po kulturni in moralni tradiciji prisotno živo zanimanje za te stvari." Nato je sveti oče naštel stvari, ki bi jih morala vsebovati današnja globalizacija: "Spoštovanje narave in okolja, politika odprtosti do priseljencev, odpis dolgov ali pa vsaj veliko zmanjšanje dolgov najrevnejšim državam na svetu, prizadevanje za mir in širitev miru z dialogom in pogajanjem, prvenstvena vloga zakonov! Globalni svet je v svojem bistvu svet solidarnosti!"

Papež se je nato zavzel še za "najosnovnejšo in temeljno človečansko pravico, ki je pravica do življenja!" Jasno je bil torej proti evtanaziji, proti poskusom s človeškimi zarodki, zavzel se je za tiste stvari, ki so temeljnega pomena za prihodnost človeštva.

JUP

GORIŠKO ROMANJE V LURD

RES GLOBOKO DOŽIVETJE

Zopet je nastopil čas, ko smo goriški italijanci in slovenski bolni in zdravi verniki romali skupaj v Marijino svetišče Lurd, kjer smo iskali utehe za duševne in telesne tegobe, kjer Božji Mariji v zbranosti votline, žuborenju potočka in šumenju reke Gave potožili in se zahvalili za vse življenjske preizkušnje, trenutke sreče in milosti, ter jo prosili za njeno materinsko pomoč zase in za vse, ki so se nam priporočili v molitev.

Letos, sicer manjša skupina nas slovenskih romarjev, je odpotovala proti Lurdu skupaj z ostalimi z goriške postaje v četrtek, 12. julija, med prepevanjem veselih Marijinih pesmi in z blagoslovom goriškega nadškofa msgr. Dina De Antonija, ki ni mogel odpotovali istočasno z nami, ker je isti večer moral somoševati v oglejski baziliki, ob slovesnosti deželnih patronov sv. Mohorja in Fortunata.

Romarji, duhovniki, s svojim pastirjem smo v dneh bivanja v Lurdu počastili Brezmadežno s skupnimi občutenimi bogoslužnimi obredi, pri katerih je po zaslugi našega nadškofa in g. Karla Bolčina prišla do izraza tudi slovenska prisotnost s petjem, molitvijo, branjem božje besede in prošnjami. Počutili smo se kot ena družina, bratje in sestre med seboj. Bili smo res v pravem smislu pravi romarji.

Posebno prijeten občutek smo doživeli slovenski romarji, ko nas je naš nadškof msgr. Dino De Antoni ob prisotnosti večstisočglave množice pri mednarodni nedeljski sveti maši, katero je vodil on sam, nagovoril v slovenščini z isto duhovno mislijo, ki jo je povedal v italijansčini, francosčini in drugih večjih evropskih jezikih.

Vsak romar v Lurdu doživi neke vrste duhovno obnovo, saj je kraj milosti, v katerega prihajajo kristjani z vseh strani sveta.

Za nas goriške romarje se je končala v torek, 17. julija, ko smo polni sreče, miru in duhovne obogatitve stopili v popoldanskih urah na vlak, ki nas je srečno pripeljal na goriško postajo 18. julija popoldan.

V dneh svojega bivanja v Lurdu smo se slovenski romarji poklonili s sv. mašo v zgornji baziliki spominu pok. msgr. Franca Močnika, ki je bil velik častilec Božje Matere in ki je dolga leta vodil slovenske romarje v kraj Marijinih prikazovanj Bernardki Subiru.

Vendar, če ne bomo znali uresničiti v našem vsakdanu, v službi bratom in sestrām, tega, kar nas uči Marijin zgled, ko je pohitela na pomoč Elizabeti in je ob srečanju z njo zapela "Moj duša poveličuje Gospoda in moj duh se raduje v Bogu, mojemu Zveličarju" (Lk 1, 46-47), ne bo naša prisotnost pri roma-

nju obrodila pravih sadov. Gospod nadškof nam je polagal na srce, da z veseljem v duhu vere kot Marija prejemamo božji narč, ki ga ima Bog z nami. Posebej je poudaril potrebo v tem hrupnem življenju iskanja trenutkov tišine, zbranosti, premišljevanja ob božji besedi, po kateri nas Bog nagovarja.

Da je romanje popolnoma uspelo, bodisi z organizacijskega (U.N.I.T.A.L.S.I.) vidika, bodisi iz verske obnove duha, se moramo zahvaliti predvsem nadškofu msgr. Dinu de Antoniju, duhovniku, zdravniku, sestram - prostovoljkam in ostalim spremljevalcem, ki so se požrtvovalno in veselo razdajali v pomoč bolnikom in ostalim, ne da bi iskali pri tem osebne koristi. Posebna zahvala lepi slovenski skupini mladih žena in mladincev, ki so svoje počitnice darovali v pomoč trpečemu in bližnjemu ter se vrnili domov, čeprav utrujeni, toda polni veselja notranje obogatitve in sreče.

DELOVANJE TRŽAŠKE KARITAS

4.869 POGOVOROV V LETU 2000

V okviru svojih dejavnosti je tržaška škofijska Karitas pred časom izdala poročilo o delovanju svojega "centra za poslušanje" (Centro d'Ascolto). Gre za službo, ki deluje že 12 let šest dni na teden v vseh letnih časih. To pa je prvo poročilo o delovanju centra: v poštevmem letu lanskega leta in podatki se nanašajo le na tiste osebe, ki so se v letu 2000 obrnili na to službo Karitas, kjer so prisluhnili njihovim težavam. Kot je v uvodu zapisal ravnatelj tržaške Karitas Mario Ravalico, to poročilo ni popoln pregled pojavov odrinjenosti in revščine v Trstu, v njem pa je vsekakor prikazan vsaj izsek tistega "drugega mesta", ki ga zaznamujejo najrazličnejši socialni problemi. Poročilo ponuja tudi možnost boljšega spoznavanja teritorija in njegovih potreb, v smer katerih gre lahko pastoralno delovanje tržaške Cerkve, saj je poslanstvo ustanove, kot je Karitas, in prvi vrsti seveda pastoralno. Po-

ročilo se začne najprej s splošnim okvirom, nato pa prehaja v analizo posameznih področij: pripadnosti oseb, ki so se obrnile na službo Karitas, njihove starosti, bivalnega, delovnega in civilnega statusa, na koncu pa so objavljeni zaključni komentar in nekaj skopih podatkov o zgodovini in delovanju "centra za poslušanje".

V lanskem letu so na tržaški Karitas opravili 4.869 pogovorov z osebami, ki so se zatekle k njim. V veliki večini so to domačini, se pravi italijanski državljani s stalnim bivališčem v Trstu: povečini so moškega spola, samski in srednjih let. Poleg tega jih večina živi v stanovanjih v najemu, so povečini brezposelni oz. sezonsko zaposleni. Številčno manjše skupine predstavljajo ostareli (število teh se niža), v Trstu bivajoči tujci (predvsem Srbi in Hrvati) ter italijanski državljani in tujci (predvsem iz vzhodne Evrope, z Balkana iz Afrike ter Kurdistan), ki so v Trstu

samo začasno. Iz poročila Karitas izhaja med drugim potreba po dodatnem poglobljanju tematik, kot so dom in zaposlitev, avtorji pa opozarjajo tudi na pomanjkanje širše solidarnosti v skupnosti in posledično na potrebo po vzgoji k solidarnosti na različnih stopnjah, kar velja predvsem za župnije in druge stvarnosti, ki so v okviru cerkvene občestva.

Poleg omenjenega poročila je treba omeniti, da je v sklopu svojega delovanja tržaška Karitas navezala več stikov tudi s slovensko versko skupnostjo na Tržaškem. Mimo tega, da sta svojčas tam kot oporečnika delovala mlada tržaška Slovenca Niko Tul in Daniel Beorchia, so od leta 1999 do letos potakala tri pomembnejša srečanja: ravnatelj Mario Ravalico se je tako srečal z Duhovsko zvezo in z mladimi zamejci (to srečanje je bilo posebno dobro obiskano), v Peterlinovi dvorani pa je na enem od rednih tedenskih sre-

čanj Društva slovenskih izobražencev orisal delovanje Karitas na Tržaškem. Pri tržaški Karitas pa navezujejo stike tudi s Slovenijo. Tako se je pred mesecem dni Ravalico, skupaj s škofovim vikarjem za tržaške Slovence msgr. Francem Vončino, srečal z ravnateljem koprške škofijske Karitas Matejem Kobalom, pred tednom dni, točneje v četrtek, 19. t.m., pa z odgovornim Karitas za slovensko Istro Francem Prelcem. Namen teh obiskov je bil v medsebojnem spoznavanju oz. v spoznavanju stvarnosti, ki zaznamujeta tržaško in koprsko škofijo. Med ponudbami tržaške Karitas so tudi nekatere, ki so namenjene določenemu številu mladih oporečnikov in prostovoljcev koprške Karitas, da se seznanijo s tržaškimi strukturami in zavetišči, pa tudi, da si v Trstu naberejo delovne izkušnje in opravijo krajše tečaje prostovoljnega dela. Sicer naj bi eno od spoznavnih srečanj med pripadniki tržaške in koprške Karitas bodo neko soboto v drugi polovici avgusta na Svetih Višarjah.

IŽ

POGOVOR / ANDREA BELLAVITE

SVETLE IN TEMNE PLATI DOGODKOV V GENOVI

DANIEL DEVETAK

Kaj vas je gnalo v Genovo?

Prepričan sem, da je treba reformirati Organizacijo združenih narodov in da mora zato obstajati mednarodni organizem, ki naj predstavlja vse države sveta in se odločno spopada z velikimi ekonomskimi, političnimi in družbenimi vprašanji današnjega sveta. G8 je sad srečanj, ki so nastala na neformalen način. Pred nekaj dnevi sem v Rimu intervjuval senatorja Giulia Andreottija, enega od ustanoviteljev nekdanje skupine G6. Sam je povedal, da je šlo za neformalen forum, kjer bi si izmenjavali ideje in poglede na stanje sveta; skupina gotovo ni bila ustanovljena za to, da bi prejemale pomembne odločitve, ki zadevajo ves svet, oz. da bi bila prostor, kjer bi se uradno predstavile že sprejete odločitve velikih multinacionalk. To je glavni razlog, zaradi katerega se osebno strinjam z odporom proti skupini "velikih osmih", če je to res organizem maloštevilnih, ki hoče odločati o usodi sveta. Z druge strani mislim, da je tokratno pripravo na vrh G8 zaznamovala velika raznolikost sodelujočih; ni šlo za ločene skupinice, ki so se organizirale za manifestacijo v Genovi. Tokrat se je nad 800 organizacij - več kot polovica teh se med drugim navdihuje v krščanstvu! - združilo v t.i. Genoa Social Forum, organizacijo, ki je želela povabiti v Genovo čimveč nenasilnih manifestantov za teden raznovrstnih srečanj, razprav in prireditev in za končno manifestacijo, ki bi morala prejšnjo soboto potekati v znamenju praznovanja in ustvarjalnosti kot iz živ vrhu G8. To je razlog, zaradi katerega sem se osebno, kot posameznik, zavzel za to stališče in mu v zadnjih tednih tudi posvečal veliko pozornosti v tedniku Voce Isontina. Ko sem se prejšnji teden vračal iz Rima, sem se torej v petek ustavil v Genovi, da bi s svojo solidarnostjo podprl te dobre namene. Zgodilo pa se je, da sem prispel tja v enem najtežjih trenutkov...

Kaj ste tam našli?

V Genovo sem šel, ker sem se prejšnji petek hotel pridružiti skupini redovnikov Družbe Jezusove, med katerimi so bili tudi p. Bartolomeo Sorge in drugi izobraženci, na srečanju, posvečenem molitvi in razpravi; nato sem želel srečati goriške mlade, ki so bili že tam. Ko sem dospel do vzhodnih vrat Genove, nisem našel nikogar, ki bi me vprašal, odkod in zakaj prihajam tja oz. kaj nosim v nahrbtniku. Parkiral sem in se napolnil proti mestnemu središču prepričan, da bom moral precej hoditi. A že za prvim ovinkom, v bližini ječe Marassi, sem prisostvoval uničevalnemu napadu skupine neznancev v črnih "uniformah"; padali so solzilci in bila je velika zmeda. Umaknil sem se in ubral široko cesto, ki pelje proti mestnemu središču. Kar sem videl, je bilo naravnost pošastno: smetišni zaboji so bili prevrnjeni in zažgani, prav tako uničeni avtomobili so se še ka-

G. Andrea Bellavite, urednik goriškega škofijskega tednika Voce Isontina, je človek, ki mu evangelij, mir, pravičnost in revščina niso le besede. Prejšnji teden se je udeležil mirovni manifestacij v Genovi ob vrhu osmih najbolj razvitih držav na svetu. Prinesel je pretresljivo pričevanje o perspektivah aktualnega svetovnega mirovnega gibanja in o vlogi vernikov v njem. Za prijazno razpoložljivost smo mu iskreno hvaležni.

dili, razdejanje odpadkov in vsakovrstnih smeti je bilo tudi pred cerkvijo, katere pročelje so pomazali z bogokletnimi napisi in so hoteli vanjo celo vdreti... Končno sem prišel do podvoza pri postaji Brignole in se znašel med sprevedom demonstrantov na eni strani in naskokom sil javnega reda, ki so hotele ustaviti protestnike, na drugi strani. Bil sem v skupini 7-8 časnikarjev, ki smo namignili policistom, naj nas zabranijo; policisti, ki so bili malo bolj zadaj, pa so nam kar začeli groziti s pendreki in ščiti, proti nam so metali solzilce in starejšega gospoda med nami surovo pahnili na tla. Medtem ko so se znašali nad nami, je nedaleč od tam 500 nasilnežev zganjalo veliko zmešnjavo in uničevalo vse, kar jim je bilo v napoto. Ulica je ostala zaprta in mi ni ostalo drugega kot to, da se počasi vrnem nazaj in se pogovorim z ljudmi, ki so medtem prišli na cesto, da bi ocenili škodo uničevalcev. Lastnica male trgovine sadja in zelenjave mi je pripovedovala, kako je nemočno gledala na razgrajenost, ki so ji uničili trgovino in pobrali vse, kar so mogli... Lekarnar se mi je potožil, da so mu razbili lekarno in pobrali umetna mamila ter kondome... Da o bankah niti ne govorim...

Govoril sem tudi z župnikom omenjene cerkve, ki je pripovedoval, kako je od znotraj s klopami zadrževal vdor nasilnežev, ki so hoteli razbiti vrata cerkve. Vsi ti preprosti ljudje so pripovedovali, da je na čelu spreveda grozeče korakalo kakih 50 pripadnikov t.i. črnega bloka, za njimi pa 400-500 mladih, ki so s palicami in drogovi uničevali vse, kar jih je obkrožalo. Dvakrat so šli skozi to veliko

ulico, prestrašeni ljudje so bili zaklenjeni v domovih in nemočno zrl vse to; ves čas razdejanja ni šel mimo niti en orožnik... Ko je ta velika skupina prišla do središča mesta skozi predor, se je tam pomešala s sprevedom nenasilnih demonstrantov, pretepala le-te, policija pa je pretepala ene in druge... Nihče ni naredil nič, da bi onemogočil dostop do mestnega središča nasilnim uničevalcem. Ko sem se malo kasneje vrnil v avto in se napolnil proti domu, sem po radiu slišal, da je menda prav tam, kjer sem bil malo prej, umrl 23-letni Carlo Giuliani.

Policija je branila t.i. rdečo cono, dostop v katero je bil prepovedan, in ustavljala spreved miroljubnih in nenasilnih. Uničevalne tolpe pa so se izživilje v najrevnejših četrtih ligurske prestolnice. Človek je imel vtis, da so bile sile javnega reda zelo slabo organizirane. Videl sem veliko oklepnih vozil in kamionov. Ali je mogoče, da je v najbolj "vroč" kotiček, pravo slepo ulico, prišlo slabo opremljeno vozilo orožnikov brez neprebojnih stekel in z dvema nabornikom, eden od katerih je potem ubil mladega fanta?

Skratka: ostala je velika grenkoba; najprej zato, ker je umrl mlad fant, potem pa tudi zato, ker bi prejšnji konec tedna lahko bil pomemben trenutek v znamenju praznika miru in pravičnosti, ki bi lahko doprinesel kaj dobrega samemu vrhu G8. Slednji sploh ni prinesel velikih rezultatov; če pogledate uradno spletno stran vrha G8, boste videli, da je glavni komentar naslovljen: *Malo rezultatov, veliko upanja*. Tako so komentirali vrh sami prireditelji! Lahko bi prišlo do plodnega soočanja z miroljubnimi silami in njihovimi zahtevami; a tega ni bilo in zato sedaj komentiramo žalostne slike tega, kar se je zgodilo.

STRAN 16

SVETNIK TEDNA

23. JULIJ

SILVESTER ČUK

BRIGITA ŠVEDSKA, REDOVNICA

Na Švedskem živi okoli 6.000 Slovencev, ki so odšli v to severno deželo iskat zaslužka. Razkropljeni so v različnih krajih, v verskem pogledu zanje skrbi izseljenjski duhovnik s sedežem v Goteborgu. Naši verni rojaki se zbirajo vsako leto na binkoštnem srečanju v mestecu Vadstena ob jezeru Vattern, ki je duhovno središče Švedske, in sicer zato, ker je tam grob današnje godovnjakinje sv. Brigite Švedske. Bila je izredna osebnost, obdarjena z mističnimi videnji in z darom prerokovanja. Svoje darove je uporabljala za to, da bi družbi svojega časa, ki je zašla v globoko duhovno in materialno bedo, pomagala iz nje iziti.

Brigita je bila visokega rodu. Rodila se je najverjetneje leta 1302 v kraju Finstad pri Upsali, kjer je zdaj sedež slavne univerze. Njen oče je imel odgovorno upravno službo. Družina je bila v sorodu s kraljevskimi rodbinami, ki so se menjavale na švedskem prestolu. Po smrti svoje matere je Brigita živela pri teti in v tem času je imela videnje: podoba Krizanega, ki se ji je neizbrisno vtisnila v spomin za vse življenje. V Krizanem je spoznala Jezusa-Moša bolečin, ob njem je skušala doumeti zvezo med grehom in ponižanjem v človeku ter spravo in milostjo v Kristusu.

Pri šestnajstih letih se je poročila. Od osmih otrok, ki jih je rodila, je po njeni poti šla hči Katarina, ki je na Švedskem znana kot Karin. Ona je tudi uresničila njeno zamisel o ustanovitvi samostana v Vadstenu.

Čeprav bogata gospa, se je Brigita lotila vsakega dela, tudi takšnega, ki so ga opravljal le dekle. Odlikovala se je po dobroti. Poklicali so jo na dvor za upravnico. Mlademu kralju Magnusu II. Eriksonu, svojemu bratrancu, je brez slepomišljenja povedala, da mora svoje razuzdano življenje korenito spremeniti, če hoče uiti božji kazni. Ni je poslušal in Brigite napovedi so se uresničile. Ko je videla, da kralj živi po svoje, je dvor zapustila ter z možem odšla na božjo pot v Špansko Kompostelo. Med romanjem je mož umrl v cistercijskem samostanu Alvastra na Španskem.

Leta 1346 je Brigita v zamaknjenju dobila naročilo, naj ustanovi nov red s prvim samostanom v Vadstenu. Ko je bilo vse skoraj uresničeno, jo je Bog poslal v Rim, kjer se je lotila živahne politične dejavnosti, s katero je posegla v celotno dogajanje tedanje Zahodne Evrope. Vir njenega delovanja je bil nadnaraven: pri vsem svojem delu se je opirala na videnja, njen končni cilj je bil rešitev duš. Šlo ji je predvsem za mir in edinost, kajti krvaveče rane njenega časa so bile razprtije, spori, razkol. V tej službi je ostala zadnjih štiriindvajset let svojega življenja. Umrla je 23. julija 1373 v Rimu, in sicer med mašo. Nekaj dni pred smrtjo ji je Bog zagotovil, da bo njena zvestoba, s katero je izpolnjevala božjo voljo, poplačana.

Njeno truplo so v zmagoslavnem sprevedu prepeljali iz Rima v Vadsteno, kjer so jo položili k zadnjemu počitku v samostanski cerkvi. Prva prednica Brigitega reda je bila njena hči Katarina (Cerkve jo časti kot svetnico in se je spominja 24. marca). Njen grob je kmalu postal priljubljena božja pot kraljev in kraljic pa tudi številnih kristjanov iz raznih dežel. Vadstena se je razvila v pomembno kulturno središče na evropskem severu. Tam je bila tudi najpomembnejša srednjeveška knjižnica na Švedskem in prva švedska tiskarna. To izredno ženo so tudi protestanti sprejeli za svojo in jo častijo kot narodno svetnico.

Danes godujejo tiste žene in dekleta, ki jim je ime Brigita, kličejo pa jih tudi Gita ali Gitica.

5

ČETRTEK,
26. JULIJA
2001

ŽUPNIK V ŠMARTNEM V BRDIH

BISEROMAŠNIK EFREM MOZETIČ

Med primorske duhovnike jubilarne uvrščamo letos tudi biseromašnika Efrema Mozetiča, doma iz Mirna, ki deluje kot župnik v Šmartnem v Brdih. Kljub visoki starosti pa ga še vedno srečujemo svežega in čilega, vse to pa je podprto z globoko vero, molitvijo, studijem ter predanostjo duhovniškemu poklicu.

Njegova življenjska in duhovniška pot je podobna potem njegove generacije; rodil se je v Mirnu 31. januarja 1918, ljudski šoli v rojstni vasi je sledil vstop v malo sementišče v Gorici, v tem mestu je študiral tudi teologijo, nadškof Karel Margotti pa ga je posvetil v mašnika 29. junija 1941. Svoje duhovniško poslanstvo je torej pričel v hudih ča-

sih, ko je že izbruhnila druga svetovna vojna s težkimi posledicami tudi za Slovence. Njegova prva služba je bila Temnica, od koder je upravljal tudi Lipo in Vojšćico, po vojni ga srečamo v Brdih, v Gradnem, kjer je spet sledila souprava še dveh župnij, Vedrijana in Kožbane. Odtod je bil premeščen v Vipolže in skrbel tudi za Cerovo in Kozano, nato pa je sledilo daljše kraško obdobje. Imenovan je bil za župnika v Dutovljah ter soupravitelja Skopega in Koprive. Pred nekaj leti pa je bil spet premeščen v Brda, v Šmartno, zaradi visoke starosti pa končno skrbi le za eno župnijo, vendar z verno in vso odgovornostjo.

Ko tako motrimo njegove življenjske postaje in čas, v ka-

terem so potekale, se samo čudimo, da je kljub težkim preizkušnjam do danes ohranil vedrino in življenjsko energijo. Najprej je občutil težo fašističnega režima in nemške okupacije, po vojni pa pritiske komunističnega totalitarnega sistema, a je vedno ohranil zvestobo Cerkvi in narodu, zagovarjajoč njegove koristi. Biseromašnik Efrem Mozetič je tudi po naravi zelo komunikativen človek in prijeten sogovornik, ki dokazuje veliko poznavanje značajev in problemov zlasti podeželskih ljudi, hkrati pa je temeljito podkovan v teoloških in filozofskih vedah, vse to pa so tiste lastnosti, ki so duhovniku še kako potrebne.

Jubilant se je odločil, da bo visoko obletnico mašniškega

posvečenja in 60-letnico neprekinjene duhovniške službe obhajal v več krajih, s katerimi je povezan; to je storil med drugim 8. t.m. v rojstnem Mirnu in 15. t.m. v Gradnem v Brdih.

Ob visokem jubileju se čestitkam pridružuje tudi Novi glas!

MV

ROMANJE TREH SLOVENIJ NA SVETE VIŠARJE

Rafaelova družba vabi 5. avgusta na Sv. Višarje. Letošnjo pešpot bodo udeleženci lahko začeli ob 8. uri ob vznožju gore, nad Žabnicami. Ob 10.30 predavanje dr. Andreja Vovka. Mašo bo ob 12. uri daroval mariborski škof dr. Kramberger.

RADIO OGNJIŠČE: NAPOVED

Lokalni primorski program iz koprškega studia se začne vsak dan ob 16. uri. Ob 16.45 so obvestila o kulturnih in cerkvenih dogodkih na Primorskem. Vsak torek ob 17. uri športna oddaja z nagradno igro. Vsako sredo ob 17. uri aktualni "pogovor o". Vsak četrtek ob 20.30 karavana prijateljstva. Vsako soboto ob 17. uri Slovenici v Italiji. Radio Ognjišče lahko poslušate na UKV frekvencah 107,5-Sveta gora (Goriška in Furlanija) in 91,2-Tinjan (Trst).

DRAGA MLADIH V NOVI PREOBLEKI

BREDA SUSIČ

Po lanski izvedbi Drage mladih smo se mladi, ki smo začeli to pustolovščino pred desetimi leti, vprašali, če - in kako naprej. Okrogla obletnica je šla mimo in ocenili smo, da je tudi tokrat prireditve dobro uspela. V gosteh smo imeli imenitne osebnosti, sprožili smo zanimanje medijev in obisk pod šotorom je bil zelo dober.

Po zaslugi Drage mladih smo se organizatorji, ki smo vedno zastopali različne pokrajine - Trst, Ljubljano in Maribor prva leta, kasneje še Primorsko - med seboj zelo dobro spoznali. Naučili smo se skupnega in skupinskega dela, dialoga, spoznali smo osebnosti, ki so sooblikovale podobo našega naroda. Ustvarili smo priložnosti za srečanje, za sproščen pogovor, izmenjave mnenj, debate, javne nastope, za zabavo in navezovanje prijateljstev med mladimi iz zamejstva, Slovenije in zdomstva. Draga mladih je v desetih letih naredila veliko poti: kvaliteta predavanj in celotnega programa se je večala iz leta v leto. Pritegnili smo pozornost vedno širših krogov publike in Draga mladih je postala Draga za vse generacije. Organizacija tega srečanja je s tem postala vedno zahtevnejša, kar smo mladi občutili kot precejšnje breme.

Ob tem razmišljanju smo ugotovili, da je Draga mladih, kjub težavam, naši generaciji dala ogromno. Želimo, da bi bilo enako tudi za mlajše. Zato smo se odločili, da prenovimo in prevetrimo celotno prireditev. V pripravljalni odbor so vstopili mlajši predstavniki raznih organizacij in društev. Dali so novega zagona in novih idej, tako da bo letošnja Draga mladih zelo mladostna in dinamična. Tema bo obravnavala "govorico mladih prihodnosti" ali kaj bo družilo mlade v novem tisočletju.

Potek prireditve bo popolnoma inovativen. Prvi dan, to je v četrtek, 30. avgusta, se bodo udeleženci zbrali

v treh različnih pokrajinah: v Komnu se bodo zbrali zamejci (Trst, Gorica, Benečija) in Primorci iz Slovenije. V Ljubljani se bodo zbrali mladi iz osrednje Slovenije (Notranjska, Dolenjska, Gorenjska) in avstrijski Korošci. V Beltincih se bodo zbrali Prekmurci, Štajerci, Korošci, Porabci. Uvodna predavanja z naslovom *Izzivi mladih* in debata bodo potekala v videokonferenci preko interneta.

Po večerji bo Web žur - ples, glasba, družabnost, čevanje preko interneta med udeleženci DM iz treh prireditvenih prostorov in z mladimi zdomci.

V petek, 31. avgusta, bo odhod z avtobusi na Opčine, v park Finžgarjevega doma, kjer bo potekal ostali del programa. Ves drugi dan bo namenjen delavnicam. Organizatorji pripravljajo naslednje workshope: glasbena delavnica, likovna/grafiti, kreativno pisanje, gledališka, ekopustolovska, socio-psihološka, internet, mladinsko prostovoljno delo.

Zvečer bo predstavitev opravljenega dela, nato pa odhod v Drago, kjer bodo udeleženci prenočili, še prej pa se zabavali na žuru ob glasbi in tabornem ognju.

V soboto, 1. septembra, bo okrogla miza, ki bo zaokrožila temo letošnje Drage mladih in pri kateri bodo sodelovali ugledni in zanimivi govorniki.

Kaj več o gostih in predavateljih bomo poročali v naslednjem članku, zaenkrat pa svetujemo vsem, ki bi se radi prijavi, ali tistim, ki bi želeli dodatnih informacij, naj se obrnejo na naslednje naslove: Slovenska prosveta, ulica Donizetti 3, 34133 Trst, telefonska številka 0039 040 370846 (e-mail rast_mladika@hotmail.com).

Mavrični most mladih, Klanec 20, 6240 Kozina, Telefonska številka: +386 (0)41 835 270 oziroma e-mail: mavricnimostmladih@bigfoot.com.

IZZIVI V DOBI INTEGRACIJSKIH PROCESOV

IVAN ŽERJAL

Potem ko ravno na tej strani objavljamo izčrpen članek o enajsti Dragi mladih, je prav, da nekoliko spregovorimo tudi o Dragi "starejših". Ravno pred dnevi je izšel vsakoletni informativni bilten, ki opozarja na letošnje že 36. študijske dneve Draga 2001. Letošnja Draga bo potekala od 31. avgusta do 2. septembra, seveda v parku Finžgarjevega doma na Opčinah, posvečena pa bo v glavnem trem tematikam: vprašanju slovenstva v matici in zamejstvu v obdobju evropskih integracijskih procesov, nanašajoč se zlasti na približevanje Slovenije Evropski zvezi; 150-letnici Mohorjeve družbe, s katero bo povezano razmišljanje o preteklem in novem pomenu krščanske prisotnosti v slovenski kulturi in njeni zgodovini; na koncu pa še izzivom, ki jih za krščanstvo in Cerkev prinaša pravkar začeto tretje tisočletje.

Prvo predavanje, ki bo potekalo v petek, 31. avgusta, ob 17. uri bo, v skladu z že nekajletno prakso, posvečeno vprašanju zamejstva. Šlo bo za okroglo mizo z naslovom *Zamejstvo brez meja*, posvečena pa bo vprašanju, ali širjenje Evropske zveze povečuje ali zmanjšuje možnosti manjšinskih skupnosti. Govor bo o perspektivah slovenske manjšine v Italiji na kulturnem, pravnem in politično-upravnem ter gospodarskem področju po vstopu Slovenije v EZ. O tem bodo spregovorili književnica in prevajalka Evelina Umek, pravnik Damjan Hlede in gospodarstvenik Boris Siega.

Naslednji dan, v soboto, 1. septembra, bo ob 16.30 dr. Janez Dular, bivši minister za Slovence v zamejstvu in po svetu, predaval na temo *Slovenska knjiga na poti v tretje tisočletje*. S tem predavanjem želijo prireditelji Drage (študijske dneve prireja Društvo slovenskih izobražencev, op. p.) počastiti 150-letnice Mohorjeve družbe, najstarejše slovenske založbe, ki je nastala po za-

misli blaženega škofa Antona Martina Slomška. Ta tema bo, kot že rečeno, tudi izhodišče za razmišljanje o pomenu krščanstva v slovenski kulturi in zgodovini v preteklosti in prihodnosti.

Nedelja je tradicionalno najboga-tejši dan Drage, ko se dopoldne in popoldne zvrstita kar dve predavanji. Tudi tokrat so se prireditelji držali ustaljene prakse, po kateri je eno od predavanj verske vsebine. Tako bo v nedeljo, 2. septembra dopoldne, dr. Zvone Štrubelj govoril o antropoloških in teoloških izhodiščih krščanske vere in duhovnosti v tretjem tisočletju oz. o vprašanju, ali bomo sposobni sprejeti nove oblike "iskanja" Absolutnega v novem tisočletju. To predavanje bo ob 10. uri, sledila pa mu bo okrogla miza z naslovom *Tisočletje laikov*, na kateri bodo Alenka Šverc, Nadja Maganja in Janko Merkač razmišljali o mestu in vlogi laikov v slovenski Cerkvi.

Nedeljsko popoldansko predavanje pa bo zopet posvečeno vprašanju slovenstva v času evropske integracije. Filozof dr. Ivo Urbančič bo govoril na temo *Jezik in kultura Slovencev v času vstopanja v Evropo*, pri čemer se bo vprašal, ali globalizacijski in integracijski procesi, ki niso povezani samo s širjenjem EZ, zares lahko načnejo kulturno in duhovno podobo slovenskega naroda. Nedelja pa je tudi dan, ko se udeleženci Drage v jutranjih urah zberejo pri tradicionalni sv. maši, ki jo bo tudi letos, kot že večkrat, daroval tržaški škof msgr. Evgen Ravignani.

Naj omenimo še, da se letošnji bilten Draga 2001, poleg tega, da kot ponavadi objavlja sporede vseh dose-danih študijskih dnevov, spominja preminulega hrvaškega pisatelja, esejista in javnega delavca Vlada Gotovca, ki je na Dragi predaval leta 1991. Napoveduje se tudi, da je v pripravi zbornik Drage 2000, ki vsebuje vse referate in diskusije, ki so jih posneli med lanskimi študijskimi dnevi.

PROTI ZAPIRANJU NAŠIH ŠOL

Podpredsednik za zamejstvo Svetovnega slovenskega kongresa Tomaž Pavšič je poslal na naše uredništvo tiskovno sporočilo, v katerem izraža zaskrbljenost zaradi uradne šolske politike v Avstriji. Takole pravi.

Svetovni slovenski kongres z osuplostjo sprejema poročila, da uradna šolska politika na avstrijskem Koroškem zapira dvojezične šole. To ravnanje je za slovensko narodno skupnost nesprejemljivo, je pa tudi v nasprotju z zagotovili Avstrijske državne pogodbe in s splošnimi normami evropske demokracije.

Raznarodovanje slovenskega prebivalstva na Koroškem dobiva s sedanjo šolsko politiko deželne vlade nove, neposredne oblike spodkopavanja temeljev slovenske jezikovne in narodne identitete na območjih, kjer že več kakor tisoč let avtohtono živijo Slovenci, in je del načrta za postopno izničenje slovenske manjšine v Avstriji. Šolska politika, ki ne upošteva mnenja manjšine, zaradi katere dvojezično šolstvo sploh obstaja, pomeni tudi hudo motnjo v dobrososedskem in prijateljskem sodelovanju med Slovenijo in Avstrijo.

Svetovni slovenski kongres zato poziva uradne dejavnike avstrijske zvezne oblasti, da ustavijo ta naskok na dvojezično šolstvo in poravnajo očitno krivico, ki jo avstrijskim državljanom slovenske narodnosti dela politika na ravni zvezne dežele Koroške.

Svetovni slovenski kongres izraža slovenskim rojakom na avstrijskem Koroškem vso moralno podporo in bo o zapiranju dvojezičnih šol poročal na mednarodnih forumih, vlado Republike Slovenije pa poziva, da se v stikih z vlado republike Avstrije nemudoma in ustrezno odločno zavzame za uresničevanje narodnih interesov koroških Slovencev.

OSREDNJI GOVOR NA PREMSKEM SREČANJU KNJIŽEVNIKOV

GLAS KORENIN: PREKINITEV NA ZVEZAH (6)

FILIBERT BENEDETIČ

Proti takemu konceptu meje ločnice in pregrade je v besedi pesnika izpostavljena vizija meje, mišljene kot stičišče, ki narode združuje, ne pa razdvaja. Iz take vizije tudi izhaja veličina slovenskega praznika kulture, opredeljenega v Prešernovi Zdravljici.

Pomemben doprinos k zaščiti kulturne identitete posameznih narodnih skupnosti in skupnih vrednot civilizacije in sožitja v tem našem karakterističnem malem velikem svetu ob meji prihaja s strani Slovencev in njihovega skupnega kulturnega prostora. Tudi ta tema je stalno prisotna v naših nastopih tako v zamejstvu kot v matični domovini. O tem sem tudi sam večkrat spregovoril v svojih nastopih. Še posebej sem to poudaril na mednarodnem kongresu o kulturni vlogi manjšin v novi Evropi, ki je bil na tržaški univerzi leta 1994. Tedaj sem poudaril tole: Zamisel slovenskega skupnega kulturnega prostora se je porodila med kulturniki z namenom, da bi vzbudili v matični domovini zanimanje za manjšino. Toda ta zamisel se je postopoma preoblikovala v vizijo duhovnega parlamenta vseh Slovencev, postavljenega nad

pregradami družbenopolitičnih meja v višjo razsežnost kulturne biti. V njem so zastopani vsi Slovenci neglede na državljanstvo, ki se tiče civilnih pravic in dolžnosti v obsegu državne ureditve. Pravni status manjšinca je tako jasno določen in opredeljen. Pripadniki slovenske manjšine na nivoju civilnih pravic in dolžnosti so kot državljani Italije enaki vsem drugim italijanskim državljanom, ki pripadajo italijanski narodni identiteti, toda kot pripadniki slovenske narodnostne skupnosti na nivoju kulturne biti so obenem tudi enaki vsem državljanom Slovenije, ki pripadajo slovenski narodni identiteti. V tem kontekstu očitno ne pride v poštev status dvojnega državljanstva v pomenu državne pripadnosti, pač pa status dvojnega kulturnega državljanstva v pomenu narodne pripadnosti, ki nima mej. Ta parlament seveda ni v nobenem primeru izenačljiv s predstavniškim institucionalnim telesom državne oblasti. Slovenski duhovni parlament je moralna entiteta, sestavljena iz utemeljevalcev kulturne identitete naroda, v prvi vrsti iz poetov, ki so oblikovalci glasu materinega jezikovnega izraza, duše in domovine človeške biti.

Bilo bi seveda odločilno, če bi lahko uveljavili tak svetovni državni red, v katerem bi bili vsi ljudje proglašeni za državljane sveta, v katerem bi bila zagotovljena svoboda sožitja med narodi, zagotovljeno prosto komuniciranje in pretakanje idej med ljudmi, in to brez omejitev, brez podrejenosti strogim postopkom institucije potnih listov. Vprašanje glasov ostaja v vsakem primeru glavni problem, ki ga je treba razrešiti. Brez jezika ni mogoče očuvati kulturnih vrednot narodovih samobitnih korenin. Ko jezik umre, je naroda konec. To je tudi razlog, da moramo usmerjati vsa svoja prizadevanja v oču-vanje sporočila kulture ob neokrnjenem glasu korenin.

Kaj se torej dogaja s tem našim duhovnim parlamentom, kaj s slovenskim skupnim kulturnim prostorom? Duhovni parlament slovenskega naroda je spričo velikih sprememb po padcu berlinskega zidu in po samomorilskem pohodu velikosrbskih množičnikov oblasti z Miloševićem na čelu, ki so uničili Jugoslavijo in povzročili rododomno tragedijo nedopovedljivih razsežnosti, doživel hud udarec v samem jedru kulturnih ustvarjalcev. Ob veličastnem dejanju

uresničitve samostojne slovenske države, zasnovane na temeljih parlamentarne demokracije, so nad vrednotami starega duhovnega parlamenta prevladali politični interesi državnega parlamenta. Merjenje moči na stopnji tehničnih postopkov za pridobivanje državne oblasti je postalo glavno opravilo ne samo politikov, kar je sicer zanje povsem naravno, pač pa tudi kulturnih ustvarjalcev.

Slovenija je v teh desetih letih po osamosvojitvi res doživela neverjeten vzpon v interesnih sferah evropske in svetovne politike. S svojim kozmopolitsko ubranim vsestranskim potencialom na področju znanosti in umetnosti je prodrla v svet na najvišjem nivoju. Toda grenki priokus Cankarjeve Skodelice kave ne bi smel skaliti vedrine duha in pokončne drže vseh Slovencev, predvsem političnega vodstva v duhu in spoštovanju konstitutivnih vrednot parlamentarne demokracije. Skrb za socialno varnost in za življenjski standard z odpravo revščine, ki veliko ljudi vklepa na robu preživetja, če že ne preko roba, mora ostati prioriteta naloga države. Ob tem je treba suvereno, ustrezno in brezkompromisno odgovoriti na nerasno protislovensko kampanjo, ki jo nacionalistični kolovodje v Avstriji in Italiji iznašajo v zvezi z avnojskimi sklepi in fojbami. Pri potvarjanju objektivnih dejstev zgodovine so se perfidno spozabili že do take mere, da

smo Slovenci nenadoma postali v očeh široke neinformirane evropske javnosti genociden narod. In tu se odpira vprašanje komunikacijskih zvez, ki sem ga opredelil že v samem naslovu tega svojega uvodnega referata.

Zaključujem poseg z odgovorom Vladimiru Kavčiču, ki mi je v intervjuju za Svobodno misel pred dvema letoma zastavil sledeče vprašanje: "Na kaj bi kot tržaški Slovenec in ugledni kulturni delavec bralce v Sloveniji hoteli še posebej opozoriti?". Na vprašanje sem tako odgovoril:

"Razvrednotenje kulture z uveljavljanjem pridobitniške miselnosti povzroča vse večje razlike med revnimi in bogatimi. To prihaja do izraza na številnih področjih delovanja javnih struktur splošne koristi, začenši od vzgoje in izobraževanja, kar spada med temeljne dobrine socialnih pravic. Ne nazadnje pa bi rad opozoril na usodo slovenske knjige, nekoč stalno prisotne v vsaki še tako osamljeni in revni družini, ki se je danes mnogi in pre-mnogi ne morejo več privoščiti. Vstop Slovenije v Evropo je zato nerazdružljivo povezan s skladnim razvojem rasti gospodarstva in politične danosti ob prizadevanjih za ovrednotenje kulture, za ožvitevedrine duha v tesnobnih nastrojenjih slovenskih ustvarjalcev, skratka, za življenje vredno človeka.

KONEC

SMRTNA KOSA

VRT KIPOV V KRAJU TERZO D'AQUILEIA

RADIJSKA ODDAJA OČETOVSTVO MALO DRUGAČE

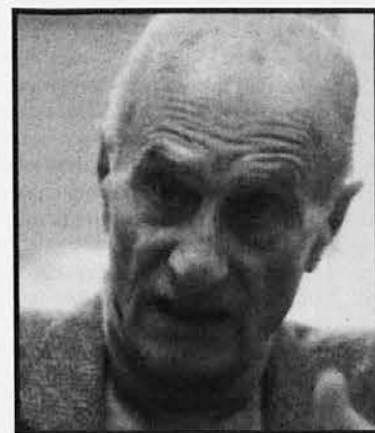
CARLO BO IN INDRO MONTANELLI

Smrtna kosa je pred dnevi bogato žela po italijanski kulturni njivi. V starosti 90 let je umrl največji italijanski literarni kritik zadnjega polstoletja Carlo Bo, ki je med drugim bil od leta 1947 rektor univerze v Urbino. Predsednik republike Pertini ga je imenoval za dosmrtnega senatorja. Svoje literarne kritike je objavljaval predvsem v milanskem dnevniku Corriere della sera. Rajnik med drugim ni prikrival svoje pripadnosti krščanstvu in katoliški Cerkvi.

Ta teden pa je v starosti 92 let v Milanu umrl starosta italijanskih časnikov Indro Montanelli. Aktiven je bil prav do smrti, saj se je od svojih bralcev v milanskem Corriere della sera poslovil pred poletnimi počitnicami z napovedjo, da se bo spet oglašil 1. septembra. Pred dnevi pa so ga odpeljali v bolnišnico zaradi bolezni na sečevodu, a mu kirurški poseg ni mogel rešiti življenja.

Montanelli je bil tudi vojni dopisnik tako med državljansko vojno v Španiji kot v Baltskih državah na Finskem med drugo svetovno vojno. Osebnostno je doživel vstajo na Madžarskem leta 1956 in češkoslovaško pomlad leta 1968. Zaradi nestrinjanja z novo uredniško politiko je sredi 70. let zapustil Corriere della sera in ustanovil dnevnik Il Giornale, katerega izdajatelj je kmalu nato postal Silvio

Berlusconi. Ko je ta sklenil vstopiti v politiko, je Montanelli ustanovil svoj dnevnik La Voce, ki pa ni prodrl na tržišče. Zato ga je ukinil in se vrnil k svojemu milanskemu dnevniku Corriere della sera. Rajnik je bil tudi plovodiv zgodovinar in je s časnikarjem Brunom Cervijem napisal več dobrih zgodovinskih knjig. Obravnaval je predvsem zgodovino Italije v zadnjih dveh stoletjih.

Slovenci v Italiji smo ga seveda brali, a ne moremo tudi pozabiti, da je kot glavni urednik dnevnika Il Giornale dovojeval, da so nekateri njegovi sodelavci, kot npr. Caputo, sistematično v svojih člankih grobo žalili naše dostojanstvo. Ne glede na to, je treba priznati, da je bil Indro Montanelli gotovo zdaleč največji italijanski časnikar v 19. stoletju.

SODOBNA KIPARSKA RAZSTAVA

Vrt kipov v Terzu di Aquileia je naslov danes že tradicionalne prireditve, ki so jo minuli petek, 20. t.m., svečano otvorili v tej furlanski vasi pri Ogleju. Gre za razstavo sodobnih kiparskih del likovnikov iz naših krajev na prostem, na travniku in Trgu Evropa v središču vasi.

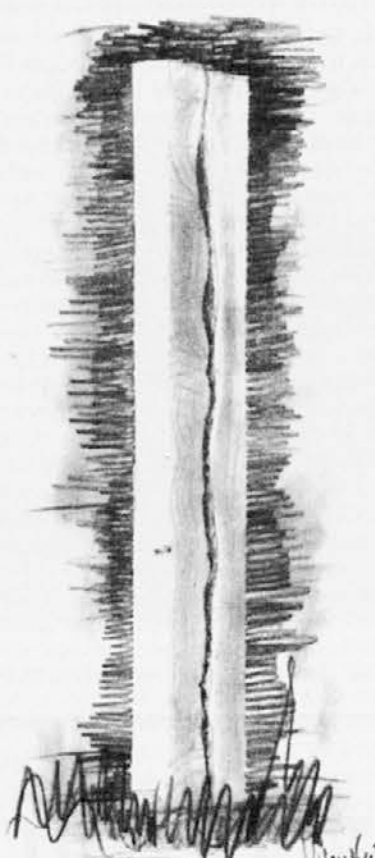
Pravzaprav bi kiparska razstava v Terzu di Aquileia sama po sebi ne bila niti tako pomembna, če bi ne bila v naši deželi posebna redkost, saj današnji kiparji, ki se lotevajo zahtevnejših in večjih kiparskih del, takih, ki morajo svoje idealno mesto najti na prostem, radi povedo, da dejansko nimajo kje razstavljati. Tudi zato je pobuda dveh majhnih furlanskih občinskih uprav iz Terza in karnijske vasi Treppo Carnico več kot dobrodošla, ker vsako leto čez poletje nudi možnost skoraj vsem kiparjem iz naše dežele, da predstavijo svoja zadnja dela. Tako obe furlanski občini že več let sodelujeta na kulturnem področju, predvsem pa sta združili finančne napore in našli v videmski pokrajinski upravi finančno podporo za prirejanje večjih razstav. Podobno kiparsko razstavo, kakršna je v Terzu, bodo namreč v začetku meseca avgusta odprli tudi v kraju Treppo Carnico.

V Terzu di Aquileia imajo tako možnost razstavljati svoja kiparska dela predvsem kiparji iz Goriške in z Videmskega, a tudi s Tržaškega. Tokrat si je umetniško vodstvo kiparske razstave v Terzu zamislilo, da bi mladim umetnikom in kiparjem srednje generacije ponudili točno določeno temo, in so zato izbrali simbol furlanske vasi, ki je rimski miljni kamen, pravzaprav kamniti stolp, steber, ki je tudi postavljen ob državno cesto, ki vodi avtomobiliste iz Červinjana v Oglej in Gradež. Furlanska vasica je namreč dobila ime po tem, da je bila nekoč oddaljena tri milje od slovitiga Ogleja.

Svoja dela na temo rimskega miljnega kamna, rimskega stebra, so tako za vaški park v Terzu pripravili Stefano Comelli iz Trsta, Paolo Figar iz Gorice, Orietta Masin iz Červinjana, Giorgio Eros Morandini iz Mortegliana, Stefano Padovan iz Gorice, Ignazio Romeo, ki je po rodu iz Kalabrije, a živi in dela v Gorici, Robin Soave s Kontovela, Carlo Vidoni iz Čente in Bernarda Visentini, ki prav tako živi in dela v Čenti.

Pretežno gre na razstavi na prostem za kipe, pravzaprav za iskanje nekih novih oblik in vsebin za kamniti steber, in domala vsi umetniki so se odločili za nova, sodobna likovna izražanja. Pred gledalcem tako v Terzu stoji niz skulptur, ki jim je skupna predvsem navpična potegnjena proti nebu, različne pa so seveda oblike, vsebine in tudi materiali, iz katerih so posamezni kiparji izdelali svoja dela, saj so se nekateri odločili za les, drugi za marmor in domači kamen, tretji za železo, jeklo in celo za plastiko, nekateri pa tudi za uporabo odpadnih materialov in žive barve, kar daje celotnemu parku tisto prijetno živahnost, ki je žal pri nas skorajda nismo vajeni. Prireditelji so v bližnji občinski stavbi Vianelli pripravili tudi razstavo istih kiparjev, ki pa so seveda za notranje prostore prispevali predvsem male plastike, prav tako iz različnih materialov in seveda v različnih likovnih govoricah.

Vsekakor gre pri pobudi v Terzu za posnemanja vredno prireditev, saj v naših krajih zares ni več nikogar, ki bi redno pripravljali podobne kiparske razstave, in tudi sklicevanje na pomanjkanje prostorov in sredstev je prazna stvar. Res pa je, da manjkajo ljudje, ki bi znali organizirati take razstave, in seveda tudi volja prireditelja, da nekaj stori v dobrobit prebivalstva. Podobne likovne in včasih tudi kiparske raz-

stave, a navadno v veliko manjšem obsegu, prirejajo v letoviščarskih krajih ob morju, v Gradežu in tudi v Sesljanu, a gre pri tovrstnih prireditvah predvsem za počitniško ponudbo. Občina Terzo pa je ob razstavi kipov sredi vasi izdala tudi izjemno majhen, a lično oblikovan in dobro tiskan katalog kiparske razstave z grafičnimi osnutki in pripravljenimi risbami razstavljenih kipov in osnovnimi podatki o posameznih kiparjih. Poleg podatkov o likovnih umetnikih in njihovem delu je v krajšem zapisu o vsakem avtorju naveden tudi naslov ateljeja in kraja, v katerem živi in dela. Knjižico je lepo natisnila slovenska tiskarna Grafica Goriziana.

JUP

KANČEK IRONIJE ZA SVETLEJŠI VSAKDAN

IVA KORŠIČ

Ko opoldne sonce že močno pripeka in lačni želodci nestrno "godrnjajo", ker iz loncev, kozic, ponev že vablivo diši, brbota in cvrči, se na radijskih valovih Radia Trst A oglašja pronicljivo prijeten glas igralca Janka Petrovca, člana SSG, ki živahno in s svojiskim poudarkom prebira dogodivščine očeta "skoro srednjih let", kateri doživlja svoje očetovstvo in vse, kar je vezano z njim, z malce drugačnim nadihom.

Že četrto leto zapored nam vroče poletne nedeljske dni poživilja oddaja Očetovstvo malo drugače v trinajstih nadaljevanjih, ki so se tokrat začela prvo nedeljo v juliju in se bodo končala septembra. V njih je časnikar in pesnik Jurij Paljk duhovito zliil na papir svoje izkušnje ob osrečujočem, a nelahkem očetovskem poklicu. V tem se pač kar na lepem znajdejo moški, ne da bi bili zanj docela pripravljeni, pa čeprav so prebrali kupe knjig priznanih strokovnjakov, ki jim "narekujejo", kako naj se ravna v najrazličnejših situacijah. Kot očku dveh deklic, Ivane in Tine, - in sedaj še fantička - mu vsebine res ne zmanjka pri malih in velikih težavah, pa tudi v srečnih trenutkih, ki mu jih prinaša vsakdanji stik z otrokoma. Pri tem opisovanju se v očetovske izkušnje in čustva nevsiljivo vrivajo razmišljanja o marsičem, tudi npr. o časnikarskem poklicu, katerega avtor z ljubeznijo opravlja že iz mladih let. Temu poklicu je povsem predan, ker je sam po naravi radoveden in ima zelo rad ljudi in pogovore z njimi. Prijateljstvo je zanj res velik zaklad. V teh dolgih letih mu je poklicno delo podarilo veliko lepega, a mu je v življenjsko kupico priložilo tudi nekaj grenkega pelina, kar pa mu ni odvzelo smisla za humoren pogled na vsakdanje "te

gobe". Blaga ironija in avtoironija izžarevata iz njegovega zabavnega pripovedovanja, ki se lahko dotakne tudi diete, katere bi se morala s prijateljem Vilkom strogo držati - kot jima velevali zdravniki in skrbni ženi Adriana in Erika -, a onadva se požvižgata na vse in jo mahmeta v osmico na obložen krožnik z domačim fižolom in "crodeghini". Dieta lahko počaka do naslednjega dne!

Letošnja oddaja je še barvitejša od prejšnjih, ker v njej prevladujejo dialogi v sočnem prepletanju slovenskega jezika, pojoče vipavske govornice, furlanskega narečja in italijanskega izražanja. Vse je napisano tako, da se dobro spaja s knjižnim jezikom povezovalnega pripovednega dela; tudi izkušnost bralca Petrovca, ki zna vse te mešanice čudovito usklajevati in učinkovito menjavati barvne odtene glasu, prilije celoti dodatne zanesenosti. Petrovec se je za to priložnost priučil še gornjevipskega narečja, kar mu bo pri igralskem poklicu gotovo še prav prišlo.

Vsem tistim, ki imajo radi govorjene, a razgibane oddaje, pa tudi občasnim poslušalcem, ki bi želeli preživeti pol urice v privlačni družbi, ne bo žal, če bodo prisluhnili slovenski radijski postaji iz Trsta ob nedeljah točno opoldne, ko je na sporedu Paljkovo Očetovstvo malo drugače, ki ga programsko urejuje Rossana Prezzi. V tem svojevrstnem zaupnem kramljanju bo marsikdo "srečal" prijatelja ali znanca, če že ne bo še sam "soprotagonist" opisanega zabavnega dogodka. Vsakdo pa bo gotovo našel v njem kanček samega sebe ali del svojih vsakdanjih težav, ki jih bo morda odsele bolj prenašal, vedoč, da jih deli še s kom.

Prihodnjo nedeljo, 29. julija, bo peto nadaljevanje niza in v njem bo avtor razkril, kaj nastane v t.i. "normalnih" družinah, ko se v le-teh morda najavlja novo bitje.

Dobro poslušanje!

NA REŠETU

MNOGI OBRAZI LJUBEZNI

Dobro blago se samo hvali, pravi slovenski pregovor. In drži. Tako bi lahko tudi rekli: Dobra oddaja se sama hvali, kar tudi drži, a ne vedno: treba jo je slišati ali videti, da jo potem lahko cenimo. Pred začetkom poletne sezone sem napisala, da "bi morali programisti po radiu in v tisku opozoriti poslušalce na novo razporeditev oddaj, na nove oddaje, nove sodelavce..." kar se seveda ni zgodilo. Izjemo predstavljajo uredniki Poletnega mozaika, ki so ob prvi oddaji predstavili - sicer samo po radiu - sodelavce in tematiko posameznih dni v tednu. Druge, zelo redke nove oddaje med množico ponovitev poslušalci odkrivamo sami.

Zato ni čudno, da sem - in še to slučajno - prisluhnila šele tretji oddaji Ženskih pisem, ki jih piše in bere Evelina Umek za urednico Loredano Gec. Evelino Umek poznamo radijski poslušalci kot izvirno in radoživno pisateljico otroških iger in nizov oddaj, ta niz pa je namenjen odraslim poslušalcem. Žal ne vem, o čem je pisala v prejšnjih dveh oddajah, a v zadnji oddaji Ženskih pisem je ponudila svoje razmišljanje o "mnogih obrazih ljubezni", kot je sama rekla. In res se je

avtorica sprehodila skozi svoje življenje in v njem iskala vse možne različne obraze ene same velike ljubezni. Poslušalec pa je njeno razmišljanje prenesel v svoje življenje in iskal v svojem odnosu do ljubezni stične točke in razhajanja s pripovedjo Eveline Umek.

Ljubezen je pravzaprav osrednja tema tudi druge poletne oddaje, ki pa sem jo odkrila takoj, bodisi ker je na sporedu v zelo poslušanem času, bodisi ker je nanjo opozoril tudi Novi glas v eni prejšnjih števil. Gre za novo serijo literarnih utrinkov Jurija Paljka Očetovstvo malo drugače. Že serije, ki so bile na sporedu med poletjem pretekla tri leta, so naletele na veliko odobravanje poslušalcev. To je verjetno prepričalo urednico Rossano Prezzi in avtorja, da so se skupno z Jankom Petrovcem, ki črtice bere, odločili za nadaljevanje tega ciklusa tudi v letošnjem poletnem času. V njem najdemo svoje mesto drobni dogodki iz družinskega življenja, razširjenega na krog prijateljev in na delovno okolje. Nič posebnega, bi kdo rekel. Res, a poseben je duh, ki veje iz te lahkotne in večkrat samoironične pripovedi, duh vrednot, kot so razumevanje v druž-

ni, ljubezen in spoštovanje med zakoncema, narodnostna strpnost in sožitje, prijateljstvo, navezanost na delo... In prav kot je predstavljalo za poslušalce pismo o ljubezni Eveline Umek priložnost za samoizpraševanje o ljubezni, tako lahko poslušalci ob poslušanju oddaj Očetovstvo malo drugače podoživljajo nekatere podobne situacije v lastni družini. Kot na primer neuspešno shujševalno kuro, o kateri je bil govor v zadnji oddaji...

Da, niso vsi tako odločni kot Miranda Caharija, ki je v kuhinji ne premoti kvantiteta, ampak kvaliteta, kot smo slišali v oddaji Dober tek vam želi... To je nova, "poletna" oddaja Radia Trst A, ki jo vodita Aleš Lupinc in Andrej Furlan, v kateri posamezni gostje odkrivajo svoje okuse, recepte, sploh svoj odnos do hrane. V prvi oddaji je bila gost prav Miranda Caharija, v drugi Stojan Spetič, prejšnji četrtek pa Sonja Gregori. Ta "svetovna potnica" je še enkrat dokazala, kako prijetno in zanimivo zna pripovedovati o svojih številnih potovanjih po različnih državah in celinah. Tokrat se je omejila seveda na hrano, a koliko prigod, duhovitih anekdot je natrosila v svojo pripoved!

Ženska pisma so na sporedu v torek, Očetovstvo malo drugače ob nedeljah, Dober tek vam želi... pa ob sredo vse ob 12. uri.

TEJ

7

ČETRTEK,
26. JULIJA
2001

FRANC PUKŠIČ PRI ZAMEJCIH

TRŽAŠKA OBČINA IN POKRAJINA

ZA SKUPEN NASTOP MATICE IN MANJŠINE V RIMU

Prejšnji četrtek, 19. t.m., se je v Trstu mudil predsednik komisije Državnega zbora Republike Slovenije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu poslanec Franc Pukšič. Obisk je sodil v okvir rednih stikov in srečanj med komisijo in predstavniki slovenske manjšine v Italiji.

Z le-timi se je Pukšič srečal na sedežu Slovenske kulturno-gospodarske zveze, nakar je obiskal še sedeža Zveze slovenskih kulturnih društev in Sveta slovenskih organizacij ter uredništvo Primorskega dnevnika.

Predstavniki manjšine, v prvi vrsti predsednika SSO in SKGZ Sergij Pahor in Rudi Pavšič, so predsedniku komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu predložili težave manjšinskih ustanov, ki so v prvi vrsti finančnega značaja, pa tudi načrte za bolj koordinirano

delovanje krovnih organizacij. Gostu so namreč predstavili žal že predobro znane podatke o finančni krizi ustanov Slovencev v Italiji, ki so se znašale popolnoma nekritično, saj zakon za obmejna območja, ki je zagotavljal osem milijard lir letno, ni bil refinanciran, petih milijard lir, ki jih predvideva zaščitni zakon za leto 2001, pa ni še na spregled. Deželna uprava Furlanije-Juljske krajine je tudi črtala vse tiste popravke proračunu, ki so vsebovali denarno podporo manjšini. Slovenija je svoj delež letos odplačevala v dvojnih obrokih, tako da bo z avgustom denarja za letos konec. Poleg tega je nova politična stvarnost, ki je prišla do izraza po parlamentarnih in krajevnih upravnih volitvah, ki so prinesle zmago desne sredine, že pokazala, kako so nove uprave nenaklonjene manjšini. To velja zlasti za novo tržaško občinsko upravo, ki npr. po besedah slovenske generalne konzulke Jadranke Šturm Kocjan hoče negirati vse tisto, kar je naredila prejšnja Illyjeva uprava, za deželno upravo in za goriško občinsko upravo, ki želi razlastiti slovensko zemljo pri Štandrežu. Poleg tega je vprašanje vidnosti slovenskih televizijskih programov RAI v Benečiji in v nekaterih predelih Trsta zamrznjeno do leta 2003, paritetni odbor za izvajanje zaščitnega zakona pa bo dokončno oblikovan komaj jeseni in verjetno ne tako, kot si manjšina želi. Manjšina je

zato potrebna predvsem moralne podpore ter inekcij poguma in optimizma s strani Slovenije, pa tudi neke vrste nagibov, kako se obnašati politično. Predstavniki manjšine so tudi kritični do sistema projektov, ki ga je uvedel Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu za pridobivanje podpor. Sicer sta se krovni organizaciji dokončno dogovorili o pripravi vsemanjšinske programske konference, ki bo enkrat jeseni. Sestavili bodo tudi 35-člansko koordinacijsko telo, ki bo skupaj delovalo in odločalo

o posegu je odbornik Menia med drugim Pagninija orisal kot "velikega Italijana in pravega Tržačana", ki je v zelo trdih časih znal braniti tradicionalno občinsko avtonomijo in narodno identiteto tržaškega mesta (italijansko seveda), s tem da se je najprej soočil z "nemško nadutostjo", nato pa se je po svojih zmogljivostih uprl "slovanski invaziji". Poleg njega so spregovorili še župan Dipiazza, bivši odbornik Gianfranco Gambassini in predsednik združenja mestne garde Cargnelli.

Ponovna postavitev Pagninijevega portreta v galerijo županov je v tržaških političnih in drugih krogih dvignila nemalo prahu. Dobršen del javnosti, kamor spadamo tudi Slovenci, ne more razumeti, kako je moglo priti do tega, in ostro

obsoja potezo nove Dipiazove občinske uprave, ki da ponovno razdvaja tržaško prebivalstvo. Pagninija je na mesto tržaškega podestaja imenovala nemška nacistična oblast, ki je zasedla naše kraje po razpadu Italije. Pagnini, sicer pravnik, a tudi kulturni delavec in zgodovinar, je bil po oceni številnih prepričan fašist in poleg drugega tudi član komisije, ki je skrbela za izključitev odvetnikov judovskega rodu iz odvetniške zbornice. Tržaški mestni upravi je načeloval v najtemnejšem obdobju krajevnih zgodovine, njegova mestna garda pa se je med drugim izkazala tudi s preganjanjem naših ljudi in s hajkami proti partizanom.

Resnici na ljubo je afera okoli Pagninijevega portreta le ena od epizod, s katerimi nam

bo verjetno žal še naprej stregla ta uprava. Dosedanje delovanje občinske uprave pa so pred kratkim že ostro negativno ocenili predstavniki levosredinske opozicije.

Poleg tega naj omenimo, da je tržaška pokrajinska uprava, ki je tudi v rokah desne sredine, pred kratkim kupila Dom pristaniških delavcev. Gre za stavbo, ki stoji na tržaškem nabrežju in ki je edina, ki ima na svojem pročelju lepo viden dvojezičen, slovensko-italijanski napis. Nakup te stavbe je pri marsikom vzbudil zaskrbljenost glede tega, kaj bo z dvojezičnim napisom na pročelju, pa tudi, kaj bo z gledališčem Miela, ki ima svoje prostore v stavbi Doma pristaniških delavcev in ki je postalo pravi simbol kulture odprtosti.

POLEMIKE OB POSTAVITVI PAGNINIJEVE SLIKE

NOVONASTALO DRUŠTVO SOMMARIPA

NOVI PREDLOGI ZA PREUREDITEV SESLJANSKEGA ZALIVA

IVAN ŽERJAL

Pred kratkim so občani devinsko-nabrežinske občine v poštini nabiralnikih našli nekaj letakov, ki so prinašali nove predloge v zvezi s preureditvijo Sosljanskega zaliva. Predloge iznaša novo društvo za socialne in turistične pobude Sommaripa, ki je, kot piše na letakih, še v nastajanju, njegov pobudnik pa je odvetnik dr. Jože Škerk. Dr. Škerk je že pred časom organiziral skupino ljudi in začel izražati svoje naspotovanje sedanjih devinsko-nabrežinski občinski upravi na dveh področjih: pri enakopravnosti slovenskega jezika in pri načrtih za preureditev Sosljanskega zaliva. Glede prvega vprašanja smo pred kratkim tudi objavili daljši dopis dr. Škerka, kateremu ta borba sicer tudi uspeva, saj je, kot poročamo na drugem mestu, dosegel suspenzijo nekaterih sklepov devinsko-nabrežinske občinske uprave zaradi pomanjkanja slovenskega prevoda. Sosljanski zaliv pa je sploh vroča tema, o kateri teče beseda že od novembra lani, ko so predstavili načrt preureditve, ki ga je pripravila nepremičninska družba SS. Gervasio e Protasio. Glavni očitke nasprotnikov je, da je načrt usmerjen v to, da se letovanje v zalivu nameni le petičnežem in da se iz njega izrinejo navadni občani.

Tako je tudi mnenje društva Sommaripa, ki nasprotuje po njegovih besedah "megalomanskim gradbenim in drugimi posegom", ki bi onemogočili ljudem uporabo kopaliških struktur v kamnolomu; dalje opozarja na po njegovem mnenju otežkočeno in drago uporabo struktur in obale in na dejstvo, da po njegovih izračunih bo morala štiričlanska družina za osemurno bivanje v zalivu odšteti 92.000 lir dnevno. Dalje naj bi preurejanje zaliva

trajalo tudi do pet let, v tem času pa bi bil dostop do plaže omejen. Društvo Sommaripa nasprotuje tudi izgradnji "istrsko-beneškega" turističnega naselja v sedanjem kamnolomu, kjer bi tudi nastal umeten zalivček, nadalje pa še selitvi navičnih klubov na področje plaže Castelreggio, poleg tega pa izraža še bojazen, da dejavnosti v zalivu ne bodo vodili domačini in domača uprava, ampak novi petični prebivalci zaliva, ki naj bi postali gospodarji tudi upravnega, gospodarskega in kulturnega življenja celotne občine. Česar pa društvo ne pove, je pa bojazen pomembnega dela slovenskih krogov v občini, da ne bi novo turistično naselje s časom postalo rezidenčno in bi s tem dokončno zapečatilo usodo občine z narodnostnega vidika.

Tako je društvo Sommaripa izneslo nekatere predloge, kot pravi, "za resnični turizem v Sosljanskem zalivu, kamnolomu in na obali". V prvi vrsti se zavzema za prednosti domačega prebivalstva pri koriščenju zaliva in njegovih turističnih struktur. Ovrednotiti bi morali

že obstoječi turizem, kot stari avstrogrški hotel, kopališči v Castelreggio in Caravelli, sedanje navične sedeže in strukture. Tako naj bi na področju Caravelle, Castelreggia in kamnoloma našli prostor le kopališki, gostinski, navični in drugi strogo turistični objekti. Nad kamnolomom naj bi zgradili termalna kopališča z ustrezno hotelsko in kongresno ponudbo, vključno s helikopterskim vzletiščem. Koristniki zaliva naj bi svoja vozila pustili v brezplačnih podzemskih parkiriščih, do morja pa naj bi jih peljala prav tako brezplačna dvigala ali kabine, vstop na plažo pa naj bi bil prost, zlasti za domače prebivalstvo.

Ta načrt bi moral biti uresničen s hitrimi posegi in z omejenimi stroški, dela pa naj bi ne smela prekiniti kopaliških in drugih dejavnosti. Po predlogu društva Sommaripa naj bi načrtovanje del in njihova uresničitev pripadala deželni upravi, družbi Promotour, občini in zasebnikom. Pri izvedbi del, zaposlitvi in upravljanju naj bi imeli prednost domačini ob ustrezni javni finančni podpo-

ri, na celotnem ozemlju devinsko-nabrežinske občine pa naj bi uvedli olajšave za turistične pobude.

Ali je ta načrt tudi izvedljiv, bo pokazal čas. Družba Promotour npr. doslej ni izrazila pripravljenosti iti v ta načrt, poleg tega pa na podlagi svojega statusa lahko za zdaj skrbi le za pet turistično-smučarskih objektov v goratih predelih dežele Furlanije-Juljske krajine. Vendar so predlagatelji tega alternativnega načrta zmerno optimisti, saj naj bi deželna uprava bila sedaj veliko bolj hladna do načrta, ki ga predlaga družba SS. Gervasio e Protasio.

SSK BO ZBIRALA PODPISE ZA SESLJANSKI ZALIV

Stranka Slovenske skupnosti sporoča, da bo v naslednjih dneh stekla akcija za nabiranje podpisov proti odobritvi predlaganega načrta za preureditev Sosljanskega zaliva. SSK bo nadalje javila koledar srečanj, na katerih bo obrazložila svoje zadržanje in na katerih bo steklo zbiranje podpisov.

FOTO KROMA

no delovanje krovnih organizacij. Gostu so namreč predstavili žal že predobro znane podatke o finančni krizi ustanov Slovencev v Italiji, ki so se znašale popolnoma nekritično, saj zakon za obmejna območja, ki je zagotavljal osem milijard lir letno, ni bil refinanciran, petih milijard lir, ki jih predvideva zaščitni zakon za leto 2001, pa ni še na spregled. Deželna uprava Furlanije-Juljske krajine je tudi črtala vse tiste popravke proračunu, ki so vsebovali denarno podporo manjšini. Slovenija je svoj delež letos odplačevala v dvojnih obrokih, tako da bo z avgustom denarja za letos konec. Poleg tega je nova politična stvarnost, ki je prišla do izraza po parlamentarnih in krajevnih upravnih volitvah, ki so prinesle zmago desne sredine, že pokazala, kako so nove uprave nenaklonjene manjšini. To velja zlasti za novo tržaško občinsko upravo, ki npr. po besedah slovenske generalne konzulke Jadranke Šturm Kocjan hoče negirati vse tisto, kar je naredila prejšnja Illyjeva uprava, za deželno upravo in za goriško občinsko upravo, ki želi razlastiti slovensko zemljo pri Štandrežu. Poleg tega je vprašanje vidnosti slovenskih televizijskih programov RAI v Benečiji in v nekaterih predelih Trsta zamrznjeno do leta 2003, paritetni odbor za izvajanje zaščitnega zakona pa bo dokončno oblikovan komaj jeseni in verjetno ne tako, kot si manjšina želi. Manjšina je

DAR FUNDACIJE CRTRIESTE

NŠK BOGATEJŠA ZA NAPRAVO ZA PREBIRANJE MIKROFILMOV

V torek, 24. t.m., so na krajši slovesnosti v prostorih Narodne in študijske knjižnice predali namenu novo elektronsko napravo za prebiranje mikrofilmov, povezano s fotokopirnim strojem. Naprava je dar Fundacije CRTrieste, ki je tako v polnosti krila denarni strošek za nakup naprave (petintrideset milijonov lir). Kot je na torkovi slovesnosti dejal ravnatelj NŠK Milan Pahor, je bilo to prvič, da se je knjižnica obrnila na Fundacijo CRTrieste za pomoč, fundacija pa je takoj odgovorila pozitivno.

Predsednik uprave fundacije Renzo Piccini je s svoje strani poudaril, da ta ustanova vedno z velikim navdušenjem podpira take kulturne pobude v prepričanju, da so kraji študija in raziskovanja, kot je NŠK, središča, kjer prihaja do soočanja in spodbud za vso krajevo skupnost. Dejal je tudi, da je Fundacija CRTrieste vedno pripravljena vzeti v pretres in podpreti projekte kulturnega značaja.

Nova naprava za prebiranje mikrofilmov je bila za Narodni in študijski knjižnici prepotrebna. V knjižnici obstaja

FOTO KROMA

namreč fond nekaterih mikrofilmiranih del, med katerimi prav gotovo izstopa nekdanji časopis Edinost. Pri NŠK so namreč pred časom dali mikrofilmirati vse letnike Edinosti, doslej pa si je tisti, ki je hotel pregledati gradivo, moral izposoditi trak in si ga iti ogledat kam drugam, kjer je bila pač na raz-

polago naprava za prebiranje mikrofilmov. Zdaj si bo gradivo mogoče ogledovati v prostorih knjižnice, po potrebi pa bo mogoče tudi natisniti oziroma fotokopirati tiste članke (ne cele strani), za katere vlada zanimanje.

Omeniti je še treba, da se je ob priložnosti slovesnosti v

prostorih NŠK Slovenska kulturno-gospodarska zveza zahvalila predsedniku uprave Fundacije CRTrieste Renzu Picciniju za podporo ob priložnosti antološke razstave Klavdija Palčiča, ki je bila pred časom na ogled v tržaškem muzeju Revoltella.

OBVESTILA

STRANKA SLOVENSKE skupnosti sporoča, da bo v naslednjih dneh stekla akcija za nabiranje podpisov proti odobritvi predlaganega načrta za preureditev Seslanskega zaliva. SSk bo nadalje javila koledar srečanj, na katerih bo obrazložila svoje zadržanje in na katerih bo steklo zbiranje podpisov.

ŽEDVAJSET let poteka na župnijskem vrtu v Nabrežini Počitniško veselje. Vsako sredo ob 9.30 (po kratki maši) potekajo igre, tekmovanje in kopanje.

MAŠI ZADUŠNICI za Marcela Petkovška bosta v nedeljo, 29. julija, ob 9. uri v cerkvi v Podlonejru in v ponedeljek, 30. julija, ob 18. uri pri šolskih sestrah pri Sv. Ivanu, ul. delle Doccie 34. Vabita Slovenska Vincencijeva konferenca in Klub prijateljev.

URA MOLITVE za duhovne poklice, mladino in družine bo v četrtek, 2. avgusta, ob 19.30 v cerkvi na Proseku. K udeležbi toplo vabita Slovenska Vincencijeva konferenca in Klub prijateljev v Trstu.

ŽE TRADICIONALNI dnevi duhovnosti za žene in starejša dekleta v Domu blagov nad Trstom bodo tudi letos, in sicer od ponedeljka, 20., do srede, 22. avgusta. Prijave sprejema gospa Norma Jež (tel. 040 299409).

DUHOVNEVAJE za duhovnike bodo potekale v Trstu (Dom blagov) od 27. avgusta zjutraj do 29. avgusta popoldne. Vodil jih bo minorit p. Maks Klanjšek. Prijave na e-mail: voncina@iol.it ali na tel. 040 566244 ali na mobilni 347 2414254.

SKLAD MITJA ČUK obvešča, da se je začelo vpisovanje v poletna središča; na Proseku: od 30. julija do 10. avgusta od 8. do 17. ure v otroškem vrtcu. Poskrbljeno bo za prevoz s trga Oberdan. Poletno varstvo: od 2. julija do 31. avgusta od 8. do 13. ure na Opčinah. Informacije in vpis: Sklad Mitja Čuk Opčine - Dunajska cesta 19 (nekdanja Narodna ulica 77), v dopoldanskih urah (tel. 040 212289). Na Goriškem - Sovodnje: od 30. julija do konca meseca avgusta na osnovni šoli. Informacije in vpis: Damjana Češut (tel. 0481 82087 - mob. 0335 5952551).

DAROV

ZA CERKEV na Pesku: ob 25. obletnici smrti pokojnega Petra Petarosa daruje domača družina 25.000 lir.

ZA CERKEV v Bazovici: N.N. 100.000 lir.

ZA CERKEV v Gropadi: v spomin na pokojno Dragico Calzi daruje Marija Fajglova 30.000 lir; v spomin na pokojnega Jožkota Antoniča daruje domača družina 50.000 lir.

PRAZNIČNO NA NABREŽINSKEM KONCU

NOVI SEDEŽ GODBE IN SPOMIN NA STANKA DEVETAKA

Zadnja dva tedna sta za nabrežinsko vaško skupnost minila v prazničnem vzdušju. V soboto, 14. t.m., so namreč svečano odprli novi sedež Godbenega društva Nabrežina (slika zgoraj). Sedež se nahaja v prostorih bivše klavnice, ki jih je leta 1993 društvu dal na razpolago takratni župan Vittorio Caldi. Obnovitvena dela so se pričela leta 1999, denarno so prispevale Kraška gorska skupnost, Zadruga kraška banka, podjetja in posamezniki, poleg tega pa ni mogoče mimo velikega števila ur prostovoljnega dela s strani domačinov. Tako je letos prišlo do svečanega prereza traka, kar je opravil dolgoletni kapelnik nabrežinske godbe Stanko Mislej, medtem ko je domači župnik Bogomil Breclj blagoslovil prostore. Prisotne so ob tej priložnosti nagovorili predsednik godbe Robi Briščak, župan Marino Vocci in podžupanja Marija Škerk Kosmina in nekdanji župan Caldi. Nabrežinski godbeniki so ob tej priložnosti prejeli čestitke s strani številnih društev, ki delujejo v občini in v drugih krajih tržaške pokrajine.

V četrtek, 19. t.m., pa je na dvorišču gostilne Tre noci v Sesljanu potekala svečanost v spomin na nepozabnega vaškega kulturnega delavca Stanka Devetaka ob 20-letnici njegove smrti (slika spodaj). Večer je priredilo nabrežinsko društvo Igo Gruđen, v imenu katerega je prisotne pozdravil predsednik Niko Pertot, medtem ko je priložnostno misel podala prof. Marinka Terčon,

FOTO KROMA

ki je osvetlila Devetakov lik in postavila v ospredje njegove vrline. Ob tej priložnosti je dramska skupina SKD Igo Gruđen v režiji Maje Lapornik pripravila znamenito in priljubljeno predstavo *Akavcabad*: delo prikazuje življenje v nekoč še neokrnjenem kraškem okolju in družbi. Igro pa so tudi aktualizirali in njen drugi del postavili v današnji čas s številnimi namigi na aktualno problematiko občinskega teritorija.

Čeprav sta se oba dogodka zgodila že pred časom, mislimo, da je prav, da se jih vseeno spomnimo z dvema posnetkoma.

FOTO KROMA

SKUPŠČINA CASAGIT

GIAN PAOLO GIRELLI NOVI POVERJENIK ZA F-Jk

Gian Paolo Girelli je novi poverjenik časnikarske bolniške blagajne Casagit za Furlanijo-Juljsko krajino. Nasledil je dosežanega poverjenika Pierpaola Dobrilla, ki je bil izvoljen v vsedržavni upravni svet in zaradi tega ne sme imeti dvojne funkcije. Konzulta Casagita za F-Jk je zato na njegovo mesto imenovala Girellija, medtem ko namestnik ostaja Luciano Paolini. Konzulto dopolnjuje že omenjeni bivši poverjenik Dobrilla.

Vsi člani konzulte, piše v sporočilu za javnost, želijo nuditi časnikarjem in njihovim svojcem čim širše in čim bolj skrbne usluge, zato so na razpolago za katerokoli potrebo. Kot znano, ima deželna Casagit v Trstu sedež v prostorih časnikarskega sindikata na

korzu Italia 13 (telefon 040 370571 oz. 040 370371, fax 040 370378), v Vidmu pa pri trgovinski zbornici v ulici Morpurgo 4 (telefon 0432 508384, fax 0432 509469).

Sicer je novi upravni svet Casagita tako sestavljen: predsednik je Andrea Leone, podpredsednika Laura Delli Colli in Giancarlo Domenichini, tajnik Marcello Zeri ter odborniki Paola Rubbi, Giorgio Lombardi, Gino Zasso, Sergio Borsi, Pierpaolo Dobrilla, Gianclaudio Bianchi in Pietro Stramba Badiale. Nadzornemu odboru predseduje Vincenzo Lucrezi, stalna člana sta Giuseppe Falucci in Rita Fatiguso, suplenta pa Franco Chieco in Aldo Sgroj.

MLADIKA ŠTEVILKA 5

REVIJA Z BOGATO VSEBINO

V začetku tega tedna je v Trstu izšla nova številka revije Mladika. Gre za Mladiko št. 5, kateri je priložen tudi bilten o letošnjih študijskih dnevih Dragi 2001.

O le-teh v tej številki pišemo na drugem mestu, glede vsebine te Mladikine številke pa naj povemo, da je uvodnik posvečen izidom nedavnih upravnih volitev na Tržaškem in praznovanju 10-letnice slovenske samostojnosti. Od os-talih

prispevkov naj omenimo novelo Nelde Štok Vojska Rimska cesta, prvi del potopisa Vide Valencič po Armeniji, drugo nadaljevanje zgodbe primorskega padalca Alojza Sivca, dvanajsto nadaljevanje spominov Petra Merkuja na starše, ponatis govora Lide Turk ob odkritju spominske plošče na rojstni hiši dr. Dorčeta Sardoča v Slivnem, mladinska priloga Rast in še kaj. Več o tem prihodnjič.

OB ODOBRTVI REGULACIJSKEGA NAČRTA

ZGODBA ŠE NI KONČANA...

Pismo, ki ga je novogoriški župan Črtomir Špacapan poslal kolegi na italijanski strani in ga opomnil na ravnanje s slovensko narodno skupnostjo v Gorici, je po pričakovanjih razvnelo hude polemike, ki so odjeknile tudi v goriškem občinskem svetu. Tako se je zgodilo, da so desnosredinska večina, ki legitimira Valentija, in svetovalci opozicijskih Levih demokratov podprli dokument, ki obsoja Špacapanovo vmešavanje v delo goriškega občinskega sveta. Goriški župan Valenti pa je naslednji dan sklical še naknadno tiskovno konferenco, da bi ostro zavrnil "tuje vmešavanje v demokratično delo goriškega občinskega sveta in v svoje lastno delo". Dejal je, da gre za "majhno politično bombo", ki da so mu jo namerno postavili,

voljni z dejstvom, da načrtovana dela v tej fazi ne predvidevajo posegov na hišah Jeremitišča, kakor je razvidno iz vašega pisma z dne 14. 7. 2001 in iz dopisa, ki ste ga poslali predsedniku Tondu. Dodaten korak naprej pa je bil narejen tudi v zvezi z izvajanjem zakona 482/99 o zaščiti jezikovnih in zgodovinskih manjšin. Vesel sem, da bo zadeva vendarle obravnavana v eni od naslednjih sej Občinskega sveta Gorice, tako da bo slovenski manjšini na vsem ozemlju Občine Gorica zagotovljena ustrežna zaščita. Tudi jaz verjamem, da ta incident ne more ovirati dobrih odnosov in sodelovanja med obema skupnostima."

Po diplomatskem incidentu, ki je kraljeval na krajevem časopisu z že znanimi toni, ki so

10

ČETRTEK,
26. JULIJA
2001

in je tudi dejal: "Ne sprejemamo lekcij demokracije od nikogar, saj živimo v Italiji, ki ima demokracijo več časa kot tuja država, s katero mejimo. Povedal je, da bo z vsebino pisma in z vmešavanjem seznanil tako italijanskega kot slovenskega predsednika in vse ostale organe ter tudi veleposlaništva. "Pri tem dejanju gre za politiko in ne za upravljanje mesta! Sam pa še vedno upam, da bomo z Novo Gorico tudi v prihodnje dobro sodelovali!"

O razlaščenju slovenske zemlje v Jeremitišču pri Gorici je Valenti dejal, da to spada v okvir širitve tovarnega postajališča družbe SDAG, ki da je samo pol na italijanski strani, ker bo drugi del stal na slovenski strani državne meje v Vrtojbi. Valenti pa je tudi obžaloval, da je v Jeremitišču slovensko prebivalstvo, ki noče razumeti, da gre za razvoj celotne Gorice in za prihodnost vse Gorice, saj naj bi tovarno postajališče imelo svojo prihodnost tudi takrat, ko bo Slovenija vstopila v Evropsko unijo.

Na ostro reakcijo goriškega župana se je ponovno odzval novogoriški župan, ki mu je takole napisal: "Spoštovani gospod župan, glede na vse dogodke, ki so povezani s sprejemanjem Splošnega urbanističnega načrta Gorice, bi vam želel podati še nekatera dodatna pojasnila. Naše pismo z dne 12. 7. 2001 ne sme biti interpretirano kot poskus vmešavanja v delo vašega Občinskega sveta. Glavni cilj je bil spodbuditi soočanje oziroma dialog med goriškim občinskim svetom, ki je takrat sprejemal Splošni urbanistični načrt, in prebivalci rajona Štandrež, ki je neposredno vključen v določila novega načrta. Lahko smo zado-

v zadnjih časih značilni za domači tisk, je goriški občinski svet nemoteno odobril splošni regulacijski načrt, ki bo sedaj romal na deželo in bo verjetno oktobra objavljen v Uradnem listu in s tem stopil v veljavo. Slovenski občinski svetovalci se v dvorano občinskega sveta niso vrnili.

Jeremitarji so bili medtem na obisku pri predsedniku Državnega zbora Borutu Pahorju. Na srečanju je bil prisoten tudi Franc Pukšič, predsednik komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Jeremitarji so visokima predstavnikoma slovenske države predložili nevzdržno stannje štandreškega rajona, predstavili so prizadevanja domačinov za ohranitev in preživetje starodavnega zaselka Jeremitišče. Borut Pahor je Jeremitarjem ter predstavnikom, ki so se ob prebivalcih naselja udeležili srečanja, povedal, da bo nastopal v mejah svojih pristojnosti pri deželni vladi, italijanskem parlamentu in Svetu Evrope, ki je pristojen za probleme jezikovnih manjšin. Srečanja, od katerega je prišlo na pobudo Jeremitarjev, so se udeležili tudi predsednik štandreškega rajonskega sveta Marjan Breščak, goriški predsednik SSO-ja Damjan Paulin in goriški občinski svetovalec Božidar Tabaj. Med drugim je Franc Pukšič tudi povedal, da je na omenjeno tematično opozoril tudi na nedavnem obisku predsednika deželne vlade Tonda v Ljubljani. Jeremitarji so predsednika tudi prosili, naj bi spodbudil DZ in posledično slovensko vlado, naj bi posegla v žgočo tematično slovenske manjšine, ki živi v Gorici.

V petek pa v Jeremitišču pričakujejo obisk deželne svetovvalke Brune Zoržini Spetič.

JEP

V NEDELJO, 8. JULIJA, V PODGORI

ZLATOMAŠNIK TVRTKO TADIĆ

Tvrtko Tadić, sedaj kaplan v kraju Isola Morosini, je daroval svojo zlato mašo v nedeljo, 8. julija, v Podgori, ponovil jo je isti dan v cerkvi pri Madonnini. V Podgori je opravljal službo kaplana od septembra 1996 do septembra 1998. Slavljenec je pričakal vernike pred cerkvijo, kot je bila njegova navada pred vsako mašo, in vsakega je posebej sprejel in lepo pozdravil. Z njim sta sodelovala tudi domači župnik Valter Milocco, ki je pred kratkim praznoval 50-letnico življenja, slavlje je bilo tako dvojno, in mladi župnik iz Poljske. Med mašo sta pela domači italijanski in slovenski zbor.

Tvrtko Tadić je bil rojen pod Dinarsko planoto, v Livnu (na meji med Bosno in Dalmacijo) 19. 6. 1928. V družini je bilo šest otrok. Študiral je v Zagrebu in Čakavu. Novo mašo je daroval 15. 7. 1951 v domačem Livnu. Najprej je nastopil pastirsko službo na Livenskem polju, nato v Prizrenu. Odsel je k vojakom in kmalu so ga zaprli. Obtožen je bil antikomunizma in še kot zagovornik Stepinaca. Teklo je leto 1953 in glasovalo se je za cono A in B v STO. V tistih letih je bil obtožen tudi kardinal Stepinac na 16 let zapora, ker ni upošteval ukazov vlade, da bi hrvaška Cerkev postala neodvisna od Vatikana. Kmalu so ga poslali v rojstno župnijo Kračič, kjer je bil prisiljen ostati v domačem priporu. Kardinal Stepinac je bil posvečen za blaženega v svetišču Marije Bistrice pred tremi leti.

Duhovniška pot je Tvrtka vodila po celem svetu. Nekaj let je opravljal župnijo v Bosanski dolini, nato v Pančevem pri Beogradu. Bil je v Clevelandu, v največjem slovenskem domu v Ameriki, imenovanem druga Ljubljana. Kot misijonar je služboval v Melbournu v Avstraliji, nato šest let v Tazmaniji. Tri leta je preživel v zahodni Avstraliji z Aborigeni v puščavi. Tja bi se še rad vrnil. Njihovo življenje, čeprav težko, je tesno povezano z naravo. Nekaj dni v tednu je bil v eni župniji, ostale dneve v drugi, ki je bila oddaljena več kot 200 km. Spominja se, da je daroval ob praznikih po pet maš, v cerkvah, ki so bile zelo oddaljene ena od druge. V kraju Cue (Kju) je bilo takrat 16000 prebivalcev, saj je bil tam bogat rudnik zlata. Sedaj šteje ta kraj komaj 150 duš. Tadić se je mudil nekaj časa tudi v Argentini in Braziliji, ponovno se je vrnil v Severno Ameriko.

V Jugoslaviji je bil duhovnik na Zarinu pri Šibeniku, v Veliki Gorici pri Zagrebu in v Banja Luki. V Padovi, kjer je maševal za hrvaško skupnost, je ustanovil "Hrvatsku Misijsku". Nekaj časa je maševal v Jesolu, eno leto v Neaplju, nato ga je pot pripeljala v Podgori, kjer je imel župnijska vrata na stečaj vedno odprta za vsakogar.

Zlatomašniku Tvrtku Tadiću iskreno čestitamo vsi nekdanji farani iz Podgore, ki se ga radi spominjamo.

LJ

PREJŠNJO NEDELJO SLOVESNA LITURGIJA

NOVOMAŠNIŠKI BLAGOSLOV V ŠTANDREŽU

V nedeljo, 22. t.m., je bilo v Štandrežu zelo slovesno. Po dolгих letih smo lahko ponovno doživeli novo mašo. Dogodek je bil še bolj izreden zaradi porekla novomašnika Ernesta Ilariona Roca. Ernest, saj mi vsi smo ga vzljubili pod tem imenom, se je rodil v Romuniji, v številni družini. V Štandrež je prišel pred štirimi leti kot mlad, priazen, preprost fant, pripravljen vedno pomagati in prisluhniti.

Pomoč je bila obojestranska, Štandrežci so mu pomagali, da je doštudiral, on pa je pomagal nam. Naučil se je tudi slovenskega jezika in s tem pokazal veliko zmožnost sprejemanja ter tihoma izrazil željo, da se čim bolj prilagodi svojemu novemu začasnemu domu. Dobra volja, ki jo ima na pretek, odgovornost do svoje študija ter do svojega poslanstva, ga je privedla do najvažnejšega mejnika njegovega življenja.

Dne 29. junija 2001 je Ernest prejel duhovniško posvečenje iz rok škofa Iz Jasij, msgr. Petru Gherghela v Romuniji.

šeno tako, kot se spodobi za tako priložnost. Vaščani so čistili, pletli vence, delali "porton", cerkev je bila pripravljena. V soboto so Štandrežci slavnostno sprejeli svojega Ernesta in marsikdo je bil cel ganjen od sreče in ponosa, ki sta blestela v Ernestovih očeh. Vse je potekalo po programu, na vrsti so bile litanije, za tem pa je novomašnik sprejel darila. Naslednjega dne pa so v nabito polni cerkvi proslavljali novo mašo. Prejeli smo novomašniški blagoslov, ki je posebna milost. Maša je potekala kar v treh jezikih. Somaševala sta župnik Karel in duhov-

FOTO BUMBACA

Številni Štandrežci so prisostvovali temu dogodku, med njimi tudi naš župnik Karel in naš občinski svetovalec Božo Tabaj. Vsem je ostal nepozaben vtis o tem dogodku in teh ljudeh, ki so kljub revščini neizmerno bogati - bogati v preprostosti, sprejemanju in dajanju. Po enem mesecu pa se je Ernest vrnil k nam, saj nam je želel dati svoj blagoslov.

Štandrež je sprejel novomašnika v soboto, 21. julija. Vaščani so se skrbno in vestno pripravljali na ta dogodek; vsi so bili v akciji. Vse je moralo biti v najlepšem redu in okra-

nik - magister Božo Rustja, prisoten pa je bil tudi ekonom semenišča iz Vidma don Valentino Cormar. Prišel je tudi gospod nadškof Dino de Antoni. Molitev Oče naš smo peli vsak v svojem jeziku. Bilo je enkratno. Doživljali smo trenutke novoprihajajočega obdobja, v katerem bomo znali biti združeni v srcu ne glede na jezik, raso ali miselnost. Tudi naš zbor se je izkazal s prelepim petjem kljub odsotnosti orgel, ki so v popravilu. Po maši se je slavje nadaljevalo na župnijskem dvorišču. Za pogostitev oz. kosilo so poskrbeli Štandrežci in Štandrke za lepo vreme so poskrbele višje sile, za dobro razpoloženje pa vsi prisotni.

"Edini smisel bivanja je, da bivanju najdemo smisel". Močne, globoke besede, ki so Ernestovo vodilo skozi življenje in ki nam ga daje v dar, da bomo znali tudi sami biti malo globlji in se bomo znali v tem današnjem vrvežu ustaviti, premisliti ter smotrno nadaljevati svojo pot, kajti vsak izmed nas ima svoje poslanstvo, ki je prav tako pomembno kot duhovnikovo.

Mi Štandrežci se mu iskreno zahvaljujemo za njegovo bivanje v naši župniji. Gotovi, da je smisel bivanja že našel, in mu želimo, da bi tega nikoli ne zapustil, vsi, ki ga imamo radi. Sveti Duh, ki nas združuje, saj smo vsi sinovi istega očeta, naj nas še dalje vodi po poti upanja v odrešenje po Jezusu Kristusu.

MP-SG

DALA MU GA JE DOMAČA OBČINA OB 25-LETNICI MAŠNIŠTVA

PRIZNANJE G. MARJANU MARKEŽIČU ZA DELO V PRID SKUPNOSTI

V petek, 20. t.m., so se na županstvu občinske uprave v Sovodnjah zbrali najvišji predstavniki domače občine, da bi podelili domačemu župniku gospodu Marjanu Markežiču posebno priznanje. Na tak način so se želeli prvi možje krajevnih uprave pokloniti srebnemu jubileju domačega dušnega pastirja, in sicer 25-letnici mašništva. V petek pred sejo občinskega sveta je župan Petejan na slovesnosti podelil g. Marjanu plaketo, s katero se je v imenu celotne skupnosti želel oddolžiti za opravljeno delo v korist ljudi.

FOTO BUMBACA

PODPISALI DOGOVOR O SODELOVANJU

OLYMPIA IN VAL
SKUPAJ NAPREJ

FOTO BUMBACA

Na goriškem sedežu ZSSDI so 22. t.m. predstavniki Športnega združenja Olympia in Odbojarskega kluba Val iz Štandreža podpisali dogovor o združitvi ženske članske ekipe, ki bo v prihodnji sezoni nastopala v državni B2 ligi. Kot smo v prejšnji številki obširno poročali, gre za po svoje zgodovinski dogovor in pomeni tudi vrnitev Olympie v ZSSDI. Podpis dogovora o sodelovanju sta podpisala predsednika Olympie Ivo Špacapan in Vala Ivan Plesničar, bila pa sta tudi prisot-

na predsednik ZSSDI Jurij Kufersin in predsednik združene ekipe David Grinovero. Predsednik krovnih organizacij Slovencev na Goriškem dr. Damjan Paulin za SSO in dr. Livio Semolič za SKGZ sta prisostvovala podpisu in spregovorila o današnjem težavnem finančnem stanju, v katerem se nahaja naša manjšina in torej tudi športna društva. Združena ekipa bo nastopala pod imenom Govolley, in sicer v telovadnici Slovenskega športnega centra v Gorici.

FESTIVAL GLEDALIŠKIH LJUBITELJSKIH SKUPIN

NAGRADE AMATERJEM
IZ VICENZE

IVA KORŠIČ

V objemu mogočnega srednjeveškega obzidja goriškega gradu je od sobote, 16. junija, do sobote, 21. julija, bila "ujetnica" modrica Talija. Pod velikim šotorom, nameščenim na grajskem dvorišču, je namreč potekal enajsti vsedržavni gledališki festival ljubiteljskih skupin Castello di Gorizia, posvečen tisočletnici Gorice. Tudi letos ga je priredilo goriško gledališko združenje Terzo teatro z umetniškim vodjem Maurom Fontaninijem, ki je sicer po poklicu zdravnik, a se z vsem srcem že veliko let posveča tudi odrski umetnosti. Festival so podprli občinsko odborništvo za kulturo in druge goriške ustanove, že drugo leto pa je bil njegov pokrovitelj ministrstvo za kulturo. Nanj se je prijavilo kar 54 skupin iz cele Italije, kot ponavadi pa je stroga selekcija sprejela le osem najboljših. Festivalne predstave je z zanimanjem spremljalo veliko gle-

dalcev - prav malo Slovencev, ki so vsakič imeli na razpolago volilni list, da so lahko ocenili odrski prikaz.

Slovesen zaključek festivala je bil preteklo soboto, ko so ob prisotnosti goriškega odbornika za kulturo Antonia Devetaga člani komisije, ki ji je predsedoval Paolo Quazzolo, gledališki kritik in prof. zgodovine gledališča na tržaški fakulteti, razkrili letošnje zmagovalce in jim podelili nagrade. Največ nagrad je odnesla gledališka skupina La Trappola iz Vicenze - bila je zmagovalka že leta 1999 -, ki je odigrala ne-lahko delo *Il lutto si addice ad Elettra* Eugena O' Neila. Prejela je pokal goriškega gradu, kar ji daje pravico za nastop v rednem abonmaju prihodnje italijanske gledališke sezone 2001/2002 v Gorici. Poleg tega je odnesla še štiri nagrade: nagrado za najboljšo režijo (režiser Piergiorgio Piccoli), nagrado za najboljšo glavno moško vlogo (Ulisse Lendaro-Orrin), za najboljšo glavno žensko vlogo (Anna Zago-Lavinia), nagrado prireditelja Terzo teatro za mojstrski prikaz ognjevit in dramatične napestosti zahtevnega teksta. Nagrado za najboljšo stransko moško vlogo pa je prejel Sergio Bonometti za vlogo Folchetta v muzikalu Garineja in Giovanninija *Alleluja brava gente* skupine Piccolo teatro del Garda iz Verone. Nagrada za najboljšo stransko žensko vlogo je pripadla Tiziani Totolo za vlogo Catherine v drami A. Millerja *Uno sguardo dal ponte* skupine Estravagario teatro iz Verone. Nagrado za najboljšo postavitev (scena, kostumi, koreografija) je žirija dodelila skupini G. A. D. sperimentale Citta' di Trento iz Trenta za delo Viktor & Viktorija Maria Morettija, posebno nagrado pa Mimmo Vendittiju, režiserju in protagonistu predstave *Filumena Marturano* Eduarda De Filippa v izvedbi skupine Piccolo teatro al Borgo iz kraja Cava de' Tirreni (Sa). Posebna nagrada občinstva pa je šla muzikalu Iva Valoppija *Fra' cielo e terra* skupine Possibilia iz Vidma.

bej podjetje Nanut, ki je v Italiji distributer slovenske mineralne vode Radenska. Podjetje je namreč poskrbelo za blazine, s katerimi bodo pokrili več kot štiri sto sedišča na gradu pod šotorom. Radenska pa je tudi glavni sponzor prireditve.

Projekcije filmov se bodo vsak dan pričele ob 20.45, posamezna vstopnica za kinopredstavo stane šest tisoč lir, medtem ko velja abonma za vse filmske projekcije 60 tisoč lir. Beppe Longo je tudi povedal, da je v tisku in pripravi simpatično darilo za vsakega abonenta kinopredstav Nagrade Sergio Amidei, in sicer bo to CD obetavnega jazz pianista iz Veneta Glauc Veniera. O katalogu so prireditelji in kuratorja Franca Marri povedali, da bo bogat tako s fotografskim gradivom kot tudi z biografskimi podatki vseh dosedanjih udeležencev goriškega filmskega festivala. Direktor prireditve je tudi povedal, da pričakujejo v Gorici veliko pomembnih gostov, svojo udeležbo pa so zagotovo potrdili slovit scenarist Age, mednarodno priznani režiser Ettore Scola, Francesca Comencini, Giral di in znana igralka Giovanna Ralli, pričakujejo pa tudi goste iz tujine.

Letošnji festival filmov na goriškem gradu bo danes, v četrtek, 26. t.m., odprla kinopredstava filma Ettore Scola *Nelozalna konkurenca* (Concorenza sleale), kot zadnji pa bo v nedeljo, 5. avgusta, na vrsti uspešni film Jeana Jacquesa Annauda *Sovražnik pred vrati* (Il nemico alle porte). Vmes se bo zvrstilo še trinajst projekcij dobrih, predvsem pa novih filmov in bo zato tudi strokovna žirija imela veliko dela, da določi, komu bo pripadla letošnja Nagrada Sergio Amidei za najboljši filmski scenarij.

JUP

DAROVI

ZA KULTURNI CENTER Lojze Bratuž ob 22. obletnici smrti mame Angele Kacin rojena Tušar, darujejo Marija, Janez in Metka 300.000 lir.

ZA CERKEV sv. Ivana v spomin na pokojnega Thomasa darujejo družina Miklus iz Gorice 100.000, družina Marassi 100.000, družina Graunar in Klanjšček 150.000, M. Dolores 50.000 lir.

ZA OBNOVITEV cerkve v Gabrjah starši in družina ob krstu male Mirne 300.000 lir.

ZA VOKALNO skupino Sovodenjska dekleta ob 2. obletnici smrti Davorina Peliconi in namesto cvetja na grob Jožefa Češčuta daruje družina Devetak-Čotovi z Vrha sv. Mihaela 200.000 lir.

ZA CERKEV v Števerjanu N.N. 150.000; N.N. v zahvalo 100.000; N.N. v zahvalo za srečno opravljena dela 100.000; namesto cvetja na grob pokojni Dori Maraž mati Iva in družina 100.000, Eda Simčič z družino 50.000, nekateri vrstniki (letnik 1947) 300.000, ob krstu Erika stari starši Pintar 100.000; v spomin na pokojni Daria in Doro Maraž, družina Ivana Miklusa 300.000 lir.

ZA CERKEV na Jazbinah N.N. v spomin na pok. msgr. dr. K. Humarja 50.000, nona Slavica Medvešek ob krstu Giulie 100.000; namesto cvetja na grob pokojni Dori Maraž mati Iva in družina za cerkveni pevski zbor 100.000; Eda Simčič z družino za lačne otroke 100.000 lir.

ZA SKLAD pokojne sestre Mihelangele Maraž v spomin na pok. strica Ivana, Jasna z družino 50.000 lir.

NAMESTO CVETJA na grob pokojnemu Riccardu Marassiju, družina Srebrnič za sv. maše zanj 100.000 lir.

ZA ŠTEVERJANSKI vestnik: Marija Mužič 50.000 lir.

OBVESTILA

POTOVANJE V ANDALUZIJU. Še enkrat obveščamo, da je potovanje z NG v Španijo odpadlo zaradi nezadostnega števila prijaviteljev. Akontacijo dobite vrnjeno. Isti program bomo skušali izvesti aprila 2002.

NADKNJIGARNO na Travniku se pospešeno obnavljajo prostori, kjer bo sedež našega uredništva, GMD in likovne galerije. Obveščamo, da so zaželeni darovi in prispevki! Denar sprejemamo tudi na naši upravi.

OD 26. JULIJA DO 5. AVGUSTA V GORICI

JUBILEJNA NAGRA
SERGIO AMIDEI

Na županstvu so v sredo, 18. t.m., predstavili Nagrado Sergio Amidei, festival italijanskih in tujih filmov minulega in letošnjega leta, ki bo letos na goriškem gradu prirejen že dvajsetič in na njem vsako leto podelijo nagrado za najboljši scenarij. Nagrada se imenuje po goriškem rojaku Sergiu Amideiu, ki je bil eden najboljših italijanskih filmskih scenaristov vseh časov, saj je pisal scenarije doma za vse velike režiserje italijanskega filma v petdesetih, šestdesetih in sedemdesetih letih.

Od četrta, 26. julija, do nedelje, 5. avgusta, bodo na goriškem gradu pod šotorom zavrteli petnajst novih filmov in strokovna žirija bo podelila nagrado za najboljši scenarij. Med letošnjimi scenaristi, ki bodo tekmovali za nagrado Sergio Amidei, so tudi taka imena, kot so Lee Hall, Jean-Jacques Annaud, Alain Godard, Ettore Scola, Mark Crowdy, Francesca Comencini, Ferzan Ozpetek, Robert Nelson Jacobs, Alex de Iglesia idr.

Nagrada Sergio Amidei je pred dvajsetimi leti prvič priredil pokojni senator in velik ljubitelj filma Darko Bratina, ki je tedaj v Beogradu na takratnem slovitom Filmfestu v hotelu Metropol spoznal italijanskega scenarista Sergia Amideia in od njega izvedel, da je po rodu iz Gorice. Dogovorila sta se, da bi lahko v Gorici predstavili njegova dela. Sergio Amidei je kmalu potem umrl, Nagrada Sergio Amidei pa je postala v nekaj letih najprestižnejša nagrada za filmske scenarije v Italiji. Tudi zato bo letos goriška občina skupaj z Združenjem Sergio Amidei pripravila zajeten fotografski katalog, v katerem bo predstavljenih vseh dvajset filmskih festivalov in pa spomin na Sergia Amideia in Darka Bratina.

Kot zanimivost so organizatorji pokazali tudi do sedaj nepoznano fotografijo, ki jo je prireditelj dala hči Lojzeta Špacapana in sta na njej slikar Špacapan in Amidei, oba goriška rojaka.

Na predstavitvi so o nagradi Sergio Amidei spregovorili občinski odbornik za kulturo Antonio Devetaga, predsednik Združenja Sergio Amidei senator Nereo Battello, direktor prireditve Beppe Longo in urednica kataloga Franca Marri, ki sicer vodi likovno galerijo sodobne umetnosti Špacapan v Gradišču. Vsi so poudarili izjemnost filmske prireditve, ki letos slavi že 20. rojstni dan, in so povedali, da so tudi zato pritegnili k sodelovanju mlade likovnike iz Goriške, saj je nevsakdanji, a privlačen plakat prireditve delo mladega dijaka umetniškega liceja iz Gorice. Beppe Longo pa je še posebej poudaril pomen sponzorjev, med njimi še pose-

KROŽEK VIRGIL ŠČEK
vabi v sredo, 1. avgusta,
na predstavitev II. dela v italijanski pisane študije
dr. Vide Valenčič

POLITIKA IN MANJŠINE

Po pozdravu župana Hadrijana Corsija in predsednika Krožka dr. Raika Dolharja bodo spregovorili načelnik Južnotirolske ljudske stranke poslanec odv. Siegfried Brugger, prvi deželni tajnik Slovenske skupnosti odv. Drago Štoka in avtorica. Razgovor bo vodil urednik knjižne zbirke Ivo Jevnikar.

Začetek ob 20. 30 v Gostilni Koršič v Števerjanu.

V SREDO, 1. AVGUSTA, V ŠTEVERJANU

O MANJŠINSKI
POLITIKI

Krožek Virgil Šček iz Trsta bo v sredo, 1. avgusta, ob 20.30 predstavil drugo izmed treh knjig zadnjega niza "belih priročnikov". Če je knjigo dr. Erika Dolharja *Prelomnost Osimskih sporazumov* uspešno predstavil v Devinu, se v sredo, 1. avgusta, podaja na Goriško, pod prijetno in prostorno lopo Gostilne Koršič v Števerjanu, kjer bo "krst" II. dela študije v italijanski *Politica e minoranze: amore o indifferenza?*, ki jo je tržaška publicistka dr. Vida Valenčič posvetila sociološki analizi odnosa med narodnimi manjšinami in strankarsko politiko.

Lanski I. del je bil teoretskega značaja, II. del pa je posvečen plastični primerjavi med tremi manjšinskimi strankami v Italiji. Gre za Union Valdôtaine, Südtiroler Volkspartei in Slovensko skupnost.

Častni gost večera bo načelnik Južnotirolske ljudske stranke, 48-letni odvetnik Siegfried Brugger (na sliki), ki je od leta 1994 poslanec v rimskem parlamentu in v živem stiku tudi z našo narodnostno skupnostjo, saj je v soglasju s Slovensko skupnostjo sodeloval pri poskusih izboljšanja zaščitnega

zakona in v drugih pomembnih zadevah. Ob njem bosta o knjigi spregovorila prvi deželni tajnik Slovenske skupnosti, nekdanji deželni svetovalec odv. Drago Štoka, in avtorica Vida Valenčič. Razgovor bo vodil urednik "belih priročnikov" Ivo Jevnikar, udeležence pa bosta pozdravila števerjanski župan Hadrijan Corsi in predsednik Krožka Virgil Šček dr. Raika Dolhar. Sledila bo razprava.

Poslanec Brugger bo pred tem v spremstvu zastopnikov Slovenske skupnosti obiskal Jeremitišče ter se z domačini in slovenskimi javnimi predstavniki pogovoril o novem hudem posegu proti manjšini in njenemu teritoriju.

11

ČETRTEK,
26. JULIJA
2001

V NEDELJO SKLENILI OSMO IZVEDBO

DO 29. JULIJA

V NEDELJO, 29. JULIJA

SLOVENIJA

POSTAJA SE JE POSLOVILA

Skrivna umetnost, da ostanemo odprti, da potujemo in puščamo sled, gradimo kraje, da se družimo z nemirnimi popotniki.
Antonio Neiwiller

Tudi letošnja Postaja Topolove se je poslovila. Manifestacija, ki je oživila beneški zaselek grmiške občine od 7. pa vse do 22. julija, je tako zaprla duri osmi izvedbi. Organizatorji, in primis duši prireditve Moreno Miorrelli in Donatella Ruttar, so nad letošnjim potekom iniciative nadvse zadovoljni, saj se je tudi tokrat v Topolove napotilo veliko število ljudi, umetnikov in vsestranskih ustvarjalcev, navadnih obiskovalcev in radovednežev, novih in že poznanih obrazov, ki so v treh tednih intenzivnega dogajanja in srečanj lahko doživeli marsikaj zanimivega. Oder celotnega dogajanja je bil krasen beneški slovenski zaselek, ki predstavlja nujno podlago za vsako srečanje in na katerem dejansko temelji in iz njega izhaja vsakoletna Postaja Topolove.

Slikarji, glasbeniki, pesniki, fotografi in vsi iskalci novih izjav so se ustavili v beneškem zaselku, preživeli nekaj dni med domačimi ljudmi ter prinesli s sabo lastno umetnost in duhovno bogastvo, se prepletali z beneško stvarnostjo in ustvarjali nove celote.

V umetnosti in besedi, v ghibih in zvoku, so se vsi obiskovalci lahko soočili s pomembnimi imeni, ki se zelo rada vračajo v vasico Topolove. V njej so vsako leto toplo sprejeti, saj je lepota iniciative ravno v tem, da je cela vas angažirana pri Postaji. V njej so se nepretrgoma podnevi, posebno pa zvečer, dogajale zanimive pobude, ki so spontane in enostavne, na njih pa lahko srečali ljudi in ustvarjalce, ki prihajajo iz raznorodnih predelov sveta, v atemporalnem svetu Topolovega pa se snidejo v skupni govorici.

Kot pravijo organizatorji, je Postaja Topolove edina postaja, na kateri, če hitiš, boš izgubil vlak.

EJ

MITTELFEST VABI

Jubilejni Mittelfest so slovesno odprli v petek, v Čedadu pa se bo mudil vse do 29. julija. Letošnja manifestacija bo zaključila triletni cikel, ki je prehodil Jantarjevo pot, Pot svile, letos pa bo začrtal Pot soli. Letošnja Pot nas bo privedla do Sredozemskega morja, medtem ko nas je Jantarjeva pot peljala od Baltskega morja do Jadrana, Pot svile pa od Daljnega vzhoda do nas.

Prireditelji so za otvoritveni večer pripravili odrsko-izpovedno maratono s štiri ure in pol trajajočo predstavo z naslovom 1991-2001: deset let v Evropi - Mikrodrame. V njej osemnajst avtorjev doživlja spremembe, ki so se v minulem desetletju odvijale na evropskih tleh; vsak s svojega zornega kota in z vidika različne narodne pripadnosti. Avtorji besedil so pisatelji, ki živijo v donavsko-balkanskih deželah. Pri projektu je sodelovalo trideset igralcev in glasbenikov ter zbor Smetana iz Prage. Med avtorji posameznih zgodb so mnoga mednarodno priznana peresa. Režijo projekta sta podpisala Giorgio Pressburger in Mimma Gallina.

Deseta izvedba festivala se je pa uradno pričela v petek opoldne, ko je prišlo do otvoritvene slovenosti v cerkvi sv. Frančiška. Začeli pa so ravno z zibelki evropske civilizacije, t.j. v Grčiji; otvoritev letošnjega glasbenega dela je bila posvečena starogrški glasbi, vsi prisotni so namreč poslušali redke glasbene fragmente.

PRIHAJA SENJAM

Senjam beneške pesmi prireja že od leta 1972 KD Rečan z Les. Gre za najbolj priljubljeno in množično iniciativo, na kateri lahko srečaš starejše in mlajše pevce, pesnike in glasbenike, ki se zavestno predstavljajo s svojimi deli v slovenskem narečju. Uspešna pobuda bo tudi letos na programu zadnje dni meseca julija, točneje v nedeljo, 29. t.m., ob 16. uri v cerkvi Marije dobrega sveta na Lesah. Posebnost letošnje izvedbe je v tem, da je Senjam posvečen cerkveni pesmi, to pa se bo zgodilo tretjič v zgodovini Senjama. To pomeni, da bodo nastopajoči zbori in posamezniki iz Režije, Benečije in Terske doline v svojih delih črpali predvsem iz omenjene zakladnice. Ob priložnosti bo prisoten tudi videmski nadškof Brolo, ki bo na Lesah že v jutranjih urah, ko

bo v isti cerkvi podelil sv. birno. Vsi tisti, ki bi radi spoznali utrip slovenskega beneškega človeka ali preživeli prisrčno nedeljo s pristnimi ljudmi, so torej vabljeni na Lese.

EJ

ROBEDIŠČE / DOMAČE ZDRAVILSTVO

IZRABITI BOGATE NARAVNE VIRE

V Posočju so leta in leta opozarjali, da so zasnove v turizmu hudo nepopolne, ker niso zajele možnosti zdraviliškega in termalnega turizma.

Z analizami statističnih podatkov sedaj pobudniki zdraviliškega turizma ugotavljajo, da ne kot alternativa, ampak odločilna dopolnitev sedanjih neinovativnih miselnosti in zato tudi dejavnosti, bo program prispeval k večji zasedenosti nočitvenih kapacitet in kvalitetnejšim delovnim mestom v turizmu z razvojem zdravstvenega turizma na osnovi tukajšnjih izjemnih danosti še neokrnjene narave. Ta ima svoje zdravilne učinke čez celo leto, s sedanjem turistično ponudbo pa je zasedenost 3.700 nočitvenih kapacitet izrabljena komaj za mesec dni v letu. Prav zato

so pri PRC Kobarid pripravili najprej osnutek turističnega programa Posočja in k temu pritegnili še GIZ R TIM Žalec, ki ima izkušnje pri pripravi raziskav in programov. Pod okriljem PRC so moči združili še MEDICUS PARTNER Kobarid, Razvojno društvo Breginjski Kot in nekateri posamezniki, ki si obetajo iz tega naslova finančno pomoč države.

Kot je povedal idejni vodja dr. Marjan Lazar, vabijo k projektu, ki je v Sloveniji inovacija, vse zainteresirane v dolini, v goriški regiji in drugod, tudi iz drugih držav. Gre za novo idejo zlitja pri nas uradno priznane medicine s komplementarnim in naravnim zdravilstvom, tudi duhovnostjo, ter seveda obstoječe turistične ponudbe.

MM

GLOSA JURIJ PALJK

O JEREMITIŠČU

Pravzaprav bi lahko razširili razmišljanje o Jeremitišču na odnos sodobnega človeka do zemlje, do kmetijskih domačin, predvsem vseh tistih ljudi, ki zemlje nikdar niso doživeli v neposrednem odnosu. Na kratko: človek, ki ni nikdar živel od zemlje, ki je nikdar ni obdeloval, dihal in molil z njo, jo preklinjal ter ljubil obenem in bil z njo življenjsko povezan, nikdar ne bo mogel razumeti odnosa, ki ga ima kmet, domačin do zemlje. Ne gre za preprosto razlikovanje med kmetom, poljedelcem ali vinogradnikom in meščanom, katerega ob takih priložnostih radi postavljamo v ospredje, saj smo že večkrat zapisali, da je odnos kmeta do zemlje globlji, tudi duhovne narave in ne samo pridobitniški, kakor bi ga radi prikazali predvsem ljudje, ki pristnega odnosa z zemljo nikdar niso imeli.

Jeremitišče je te dni postalo po eni strani simbol vztrajanja slovenskih ljudi na svoji zemlji, po drugi strani pa je postalo tudi simbol dejstva, da goriška občina načrtno izpodjeda slovenskemu življenju naravni prostor, in to kljub dejstvu, da se je v minulih petdesetih letih Štandrežu in tamkajšnjim slovenskim prebivalcem že zgodila tako huda krivica, kakršna se lahko zgodi le nekomu, ki je v podrejenem položaju. Ker se nečemu spredeležati, nedvoumno napišemo, da so v Štandrežu načrtno, namerno in zavestno hoteli spremeniti narodno strukturo prebivalstva, da se je pri Štandrežu načrtno gradilo vse tisto, kar bi

se na Goriškem lahko gradilo tudi kje drugje. Jeremitišče je tako postalo še zadnji (???) košček zemlje, ki bi se z razlastitvijo in seveda s tonami in tonami železobetona in asfalta za vedno zabrisalo. Minuli teden smo poslušali goriškega župana, ki je rabil besednjak iz za Slovenije in tudi večinske prebivalce mesta zelo težkih časov, pristavil pa je, da mu je žal, ker v Jeremitišču živi "okrog 25 ljudi, ki so pripadniki slovenske manjšine". Razumeli smo lahko torej, da smo problem spet mi. Logično lahko torej sklepamo, da problemov z razlastitvijo zemlje ne bi bilo, če tam ne bi živeli pripadniki slovenske manjšine, kar je po svoje razumljivo, po svoje pa naravnost grozljivo, ker v tem vidimo tisti omalovaževalni odnos sodobnega človeka do zemlje, ki je bil in je kriv, da danes živimo v nemogočih vaseh-mestih, sredi tovarn in tovarnic, asfalta in betona, sredi tovarniških hal in nepotrebnih asfaltiranih parkirišč in odlagališč.

Ko javno izrekamo zahvalo goriškemu slovenskim občinskim svetovalcem, da so sprožili problem Jeremitišča in razlaščenja domov in zemlje, Jeremitarjem, da vztrajajo v najbrž že izgubljenem boju, in vsem tistim, ki so kakorkoli pripomogli, da se je problem Jeremitišča sprožil, pa se tudi sprašujemo, zakaj tako imenovana civilna družba v Goričici in na Goriškem ne stori ničesar,

da bi se javno uprla širitvi postajališča za tovarnjake. Kje so zeleni, ki se borijo za kruguljčke in vrabce, za indijske slone in kite, katerim baje grozi izumrtje? Kje je krajevni WWF s svojimi lepimi in nedolžnimi pandicami?

O tem postajališču v Štandrežu, ki naj bi s cementom in asfaltno požrlo še Jeremitišče, se že ve, da bo izgubilo ves ali skoraj ves pomen ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Upravitelj sicer obljublja neko drugo vlogo tovarnemu postajališču, a za kakšno vlogo naj bi šlo, nam ni dano vedeti. In tudi sklicivanje na "strokovnjake, ki so pripravili podrobno raziskavo: več sto strani debela knjiga je to, lahko si jo ogledate na občini", nas ne prepriča, ker vemo, da "stroka" lahko piše vse in nič obenem, predvsem pa piše tako, da nihče ne razume ničesar, kot se seveda za tako "stroko" spodobi.

Če tokrat ne rečemo nobene o tem, kako se počutijo domačini, ki jim bodo vzeli zemljo in domaćije, lahko vseeno vidimo, da Jeremitišče naravnost kliče vsakogar izmed nas, naj vendar razmisli svoj odnos do zemlje. Jasno je, da se je leta s časom in z našimi potrebami, navadami spremenil; da torej ne more biti tak, kakršen je bil odnos naših dedov in staršev. Vseeno pa ne moremo kar mimo sprejemati dejstva, da se zemlja in narava

lahko kjerkoli in povsod naravnost prilagaja s cementom, asfaltno in v zgradbah dvomljivih nameren.

Goriški občinski upravi in njenemu županu je ponovno uspelo, da nas (pripadnike slovenske manjšine) javnosti prikaže kot sitneže, tečneže, ki nikdar niso zadovoljni, ki vedno nekaj protestirajo, ki so večni nergači in kot taki seveda ne razumejo potreb razvoja mesta, kajti v Jeremitišču "se piše prihodnost mesta in Goriške!" Slišali smo tudi cinično opazko, da je bila edina slovenska stranka Slovenska skupnost v goriški občinski upravi, ko so pred leti razlašali slovensko zemljo v Štandrežu, in da takrat od Slovenske skupnosti nihče ni izstopil iz občinske uprave. Vse torej po načelu, da smo slovenski prebivalci Štandreža in Gorice sami krivi za svojo nesrečo in za to, da smo že izgubili ogromno svoje zemlje!

Za božjo voljo vendar! Se mar ne more enkrat, pravim: "samo enkrat!", gledati na nas kot na normalne ljudi? Se mar ne more na Jeremitarje gledati kot na ljudi, ki so navezani na svojo zemljo in na svoje domove? Je danes torej greh imeti do zemlje še nek prvinski odnos, tisti odnos, katerega sinovi in hčere smo vsi, meščani in ljudje kmečkega izvora? Je "svetla prihodnost" našega mesta in celotne Goriške zares odvisna samo od večjega tovarnega postajališča pri Štandrežu?

DRUŠTVO ARS IZ BOVCA

HREPENENJE PO VEČNO DOBREM

Društvo ARS Bovec že več let sodeluje s slovensko akademsko slikarko Veselko Šorli Puc. Cerkevna okna bogatijo vitraži te umetnice, ki občasno z nasveti pomaga tudi pri organizaciji slikarskih razstav. Letos je umetnica sporočilnosti notranjosti stare cerkvice Device Marije v Polju pri Bovcu načela vprašanje simbioze snovnega in duhovnega.

Obiskovalci Bovške si to poletje lahko ogledajo najnovejši likovni izjav akademsko slikarke Veselke Šorli Puc. Ob otvoritvi je dr. Edvard Kovač povedal, da želi umetnica odgovoriti na vprašanje, "kako iz sobivanja materialnosti in spiritualnosti prerasti v njuno prepletenost, simbiozo in vzajemno oplojevanje". Gledalec nikakor ne pušča neprizadetega,

spričo energije izživa moči vidne materije in duha izpovedi, ki silovito plava na površje, v svetlobo, v pozitivne vizije iz preteklosti in temine materialnega sveta, hrepenenja zazrta v duha kot vezi človeku zastrte in od nekdanj nerazrešljive uganke...

V njenih podobah se hrepenenje duha dviga iz materije prepletajočih se človeških teles, ki kipijo v plesu, lebdenu toplih barv materije k večji človečnosti v iskanju neločljivosti materije teles in duha. Ostaja nasprotje, nezadovoljstvo z obstoječim za vse življenje, vendar ga hrepenenje žene naprej čez padce tukaj še nedosegljivega. Razstava bo odprta ob nedeljah in sredah od 18-20 ure čez celo poletje.

MM

KONČNO DOGOVOR S HRVAŠKO

MARJAN DROBEŽ

V Sloveniji so prejšnji teden z največjim zanimanjem spremljali dogodke, ki so doživljali obrat in zasuke dobesedno iz ure v uro, nanašali pa so se na urejanje najbolj perečih vprašanj, to je sporov med Slovenijo in Hrvaško. Po desetih letih obotavljanj in zavlačevanja Ljubljane in Zagreba sta državi očitno pričeli odločno reševati težave, na katere je vsako leto z večjo zaskrbljenostjo opozarjala tudi EU.

Protagonista pogovorov in pogajanj, ki so privedli do uspešnega zaključka v prejšnjem tednu sta bila predsednika slovenske in hrvaške vlade, dr. Janez Drnovšek in Ivica Račan. Dne 18. julija, na seji odbora za zunanjo politiko hrvaškega Sabora, niso sprejeli Račanovega predloga za dokončno razmejitev med državama, toda vlada je že naslednji dan soglasno potrdila omenjeni predlog, čeprav je premier opozoril, "da bo postopek do ratifikacije sporazuma v saboru dolg in zapleten, tudi zato, ker za odobritev še ni zagotovljena dvotretjinska večina glasov". Račan je tudi poudaril, da določiti meje s Slovenijo nasprotujejo tudi nekateri pomembni in vplivni politiki ter stranke skupaj z delom javnega mnenja.

Tudi slovenska vlada je predlog sporazuma o meji med državama sprejela, pred tem pa se je uklonila zahtevi iz Zagreba, da bo dva in pol hektarja ozemlja blizu mejnega prehoda Sečovlje, na katerem stoji hiša Jožka Jorasa, svetnika občine Piran, pripadlo Hrvaški. Na Hrvaškem bodo ostali tudi zaselki Škodele, Buzini, Škrilje in Mlini, na južnem bregu reke Dragonje. Njihovi prebivalci, vseh je okoli 60, pa bodo deležni pomembnih olajšav. Lahko bodo dobili slovensko državljanstvo, otroke bodo pošiljali v slovenske šole, zdravstveno oskrbo pa bodo prejemali v zdravstvenem domu oz. v splošni bolnišnici v Izoli.

Na drugih predelih kopenske meje med Slovenijo in Hrvaško, dolga je skupaj okoli 670 km, večjih sprememb mejne črte ne predvidevajo. Trdinov vrh na Gorjancih (Dolenjska) bo razdeljen med obe državi, vojašnica na njem, v kateri je bila ves čas po osamosvojitvi elektronska opazovalnica slovenske vojske, pa bo pripadla Hrvaški. Slovenija je zelo zadovoljna z razdelitvijo Piranskega zaliva. Sloveniji ga bo pripadlo 80,2%, Hrvaški pa 19,8%. Toda največja in najbolj pomembna novost za Slovenijo je, da bodo slovenske teritorialne vode povezane z mednarodnim, torej odprtim morjem. Slovenski pogajalci so se za omenjeno povezavo, ki utrjuje pomorski in sredozemski zna-

čaj Slovenije, tudi najbolj prizadevali. Omenjamo, da Slovenija in Hrvaška meje na morju nista imeli. Skoraj ob isti uri, ko sta vladi v Ljubljani in Zagrebu potrdili sporazum o meji, je Državni zbor ratificiral dogovor o obmejnem prometu in sodelovanju med obmejnimi območji obeh držav. To se je zgodilo štiri leta po podpisu omenjenega sporazuma, ker je parlament zahteval, da se o njem izreče tudi ustavno sodišče. Ugodnosti obmejnega prometa in sodelovanja bo deležno okoli 250 tisoč prebivalcev v Sloveniji in približno enako število na Hrvaškem. Zanje bodo odprli 27 novih prehodov za obmejni promet. Ob ratificiranju v slovenskem parlamentu so sporazum o obmejnem prometu in sodelovanju med obmejnimi območji Slovenije in Hrvaške ocenili tudi predstavniki občin v slovenski Istri. Izolska županja Breda Pečan je dejala, "da je navdušena nad obmejnimi sporazumi. Če bi ga prej tako dobro poz-

nala, bi se bolj kričala, da ga je treba čimprej potrditi tudi v slovenskem parlamentu. Ta naš sporazum je veliko boljši kot Videmski sporazum o obmejnem prometu in sodelovanju med obmejnimi območji Slovenije in Italije. Je namreč zelo sodoben. Še posebej se mi zdi dober, ker uvaja turistična območja, ker spodbuja gospodarsko sodelovanje, promet, kmetijstvo in ribištvo, da o lažjem prehajanju meje ne govorim".

Tretji pomemben sporazum med državama je tisti, ki ureja lastniške odnose, poslovanje in status jedrske elektrarne Krško. Dne 20. t.m., sta ga v Zagrebu parafirala (potrdila pred ratificiranjem) pooblaščenca slovenske in hrvaške vlade, Uroš Korže in Roman Nota. Jedrsko elektrarno bo v prihodnje upravljala nova družba, NEK. Delovati bo pričela 1. januarja 2002.

Slovenija in Hrvaška sta se samo v nekaj dneh sporazumeli o ureditvi pomembnih zadev, ki so važne za odnose in sodelovanje med državama. To je bilo mogoče z zavzetostjo, odgovornostjo in dobro voljo pogajalcev, ki sta jih vodila predsednika vlad. Med pogajanjmi je bilo treba napraviti več kompromisov med stališči oziroma zahtevami obeh strani, kar je sicer običajno za pogovore med državama. O pomembnosti kompromisov (obojestranskega popuščanja) na pogajanjih med Slovenijo in Hrvaško, zlasti pri določitvi meje med državama, so v prejšnjem tednu nekajkrat govorili predsednika vlad in predsednika Hrvaške in Slovenije. Vse torej kaže, da se je začelo novo obdobje odnosov med Slovenijo in Hrvaško.

Rudolf v Gorici povezan z dr. Sfiligojem. Zaradi tajnega načina delovanja pa ni gotovo, da je za to sodelovanje vedel tudi Rejec, tako kot ni poznal stotin drugih tajnih članov svoje skrivne organizacije. Za nekatere od njih je Rejec celo prvič slišal na 1. tržaškem procesu leta 1930, kar je seveda povsem normalno za neko tajno in konspirativno mrežo. O izrazitem in dejavnem protifašizmu prof. Ivana Rudolfa, piše Borut Rutar, "daje slutiti tudi dejstvo, da je pred aretacijo pobegnil januarja 1929, to je istega leta kot Albert Rejec, v Jugoslavijo, in se ob tem v Gorici odredel uradniškemu lagodju, ki ga je nudilo mesto bančnega uslužbenca. Da ne omenjamo Rudolfove ustanovitve programske agresivnega in protifašističnega emigrantskega društva Branibor v Ljubljani, sodelovanja z Zelenom in Angleži ter zbiranja prostovoljcev v severni Afriki, kjer si je že za življenja pridobil sloves primorskega "Oskarja Schindlerja", rešitelja skoraj 5.000 primorskih rojakov iz angleških taborišč, kjer so bili kot italijanski ujetniki. Ponuja se ugotovitev, da je bil prof. Rudolf ne le tigrovec, ampak še marsikaj drugega pomembnega. TIGR si lahko šteje v čast, da je imel v svojih vrstah tega vsega spoštovanja vrednega moža".

M.

ZNANI PREJEMNIKI PRIZNANJ

Mestni svet mestne občine Nova Gorica je potrdil kandidata za prejem priznanj te občine zaslužnim posameznikom oz. društvom ali organizacijam za letošnje leto. Seznam s predlogi je predhodno obravnavala in sprejela komisija za nagrade, priznanja in odlikovanja mestnega sveta, nastal pa je na podlagi javnega razpisa za omenjena priznanja.

Nagrado mestne občine bodo dobili Rajko Slokar, upokojeni direktor goriške knjižnice Franceta Bevka, in sicer za življenjsko delo na področju knjižničarstva in širjenja pravilnega odnosa do slovenske kulture in jezika. Nadalje Marino Furlan, za izjemne dosežke na področju podjetništva in za uspešno vodenje svojega podjetja. Tretji prejemnik nagrade mestne občine pa bo Lucijan Vuga, in sicer za življenjsko delo na področju gospodarstva, evropskih programov, literarnega ustvarjanja in publicistike ter za aktivno družbenopolitično delovanje.

Nagradi Franceta Bevka bo na slavnostnem zasedanju mestnega sveta v mesecu septembru dobil Srečko Fišer, in to

za izredne zasluge na področju prevajanja in lektoriranja ter za sooblikovanje podobe primorskega dramskega gledališča v Novi Gorici.

Diplome mestne občine Nova Gorica pa bodo za uspehe, ki so jih dosegli na raznih področjih svojega delovanja, prejeli Miran Pavšič iz Kromberka, gvardijan frančiškanskega samostana na Sveti gori pater Pashal Gorjup, Društvo kmečkih žena iz Dornberka in nekdanja partizanska učiteljica Tatjana Jelaska iz Nove Gorice.

Spominsko priznanje mestne občine osebam oz. organizacijam, ki so pomembno prispevale k osamosvojitvi Slovenije na območju Nove Gorice leta 1991, bodo prejeli Črtomir Špacapan, Tomaž Marušič, prebivalci Dornberka in Zalošč in Odbor staršev tedanjih vojakov jugoslovanske armade iz Nove Gorice. Svetniška skupina ZLSJ je predlagala, naj bi priznanje za pomemben delež in prispevek k osamosvojitvi Slovenije dobil tudi nekdanji župan Sergej Pelhan. Večina v mestnem svetu pa je ta predlog brez razprave zavrnila.

M.

PRAZNIK OBČINE ŠEMPETER-VRTOJBA

SLOVESNOSTI IN OGNJEMET

V nedeljo, 22. julija, so bile v Vrtojbi slovesnosti ob prazniku občine Šempeter-Vrtojba, ki je znana v vsej Sloveniji kot uspešna in tudi bogata lokalna skupnost. Na vabilo za udeležbo na slavnostnem zasedanju občinskega sveta so napisali misel, njen avtor je Victor Hugo, da "nič na svetu ni tako mogočno, kot je ideja, ko napoči njen čas". Nemara so občinski upravitelji s tem citatom hoteli sporočiti, da občina Šempeter-Vrtojba uspešno deluje zato, ker živimo v neodvisni državi in v demokraciji.

Po čestitki občanom, ki jo je izrekel župan Dragan Valenčič, so izročili občinska priznanja. Srebrno priznanje je dobil Jožko Martelanc, avtor knjige o zgodovini Šempetra, ki je bil

pred leti na čelu gibanja zoper osamosvojitve Šempetra in Vrtojbe od mestne občine Nova Gorica, a je ob spremljanju uspehov nove občine očitno spremenil svoje mnenje. Bronasto priznanje so podelili Slavku Čučiču iz Vrtojbe, in sicer za izredne uspehe na področjih gospodarstva in negospodarstva. Diplome občine Šempeter-Vrtojba pa so prejeli Stanislav Črvič, samostojni podjetnik iz Šempetra pri Gorici, mešani pevski zbor Ciril Silič, s sedežem v Vrtojbi, in Društvo žena v Vrtojbi.

Kulturni program je izvajal komorni sestav glasbene šole Nova Gorica in glasbenega društva Nova. Ob koncu praznovanja pa so ob 23. uri pripravili ognjemet na Kamnočelu.

M.

V SPOMIN NA BRANITELJE SLOVENSKE ZAHODNE MEJE

DOVOLJENJE ZA SPOMENIK

V novi številki *Primorskega rodoljuba*, glasila društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske, je objavljena tudi pomembna vest, da je Upravna enota v Novi Gorici izdala enotno gradbeno dovoljenje za gradnjo spomenika braniteljem slovenske zahodne meje na Cerju, na Krasu. Dokument so izdali na zahtevo občine Miren-Kostanjevica, ki bo nosilec naložbe. Spomenik bo na Cerju posvečen slovenskim vojakom v prvi svetovni vojni, članom in borcem organizacije TIGR, partizanom iz odporniškega gibanja med leti 1941-45 in borcem za osamosvojitve Slovenije. Spomenik bodo kmalu lahko začeli graditi, je sporočil urednik glasila TIGR Karlo Kocjančič. Nekaj sredstev za financiranje naložbe je že zbranih, prispevale so jih občine na Primorskem, med njimi mestni občini Koper in Nova Gorica. Del sredstev bo prispevala tudi država.

V novi številki *Primorskega rodoljuba* je objavljen tudi podatek, da ima ta organizacija že 630 članov, med katerimi so tudi nekateri iz zamejstva v Italiji. Med prispevki je objavljen tudi izvešček zapisnika seje Izvršnega komiteja CK nekdanje slovenske partije, ki je bila 13. junija 1958. Na njej so obravnavali "vprašanje nekdanje organi-

zacije TIGR, kot so ga seveda ocenjevali, tolmačili in izvajali v slovenski partiji. Urednik ob tem opozarja, da se veliko zgodovinarjev in drugih piscev, ki obravnavajo organizacijo TIGR, pri navajanju virov sklicuje prav na omenjeno sejo. Gradivo s tedanje seje se sedaj nahaja in je dostopno v zgodovinskem arhivu CK ZKS. Primorski rodoljub bo celotno gradivo s seje objavil v nekaj nadaljevanjih.

Borut Rutar je v društvenem glasilu objavil zanimiva razmišljanja ob predavanju, ki ga je v goriškem muzeju v okviru praznovanja ob 1000-letnici prve pisne omembe Gorice, Solkana in Goriške pokrajine imela dr. Tatjana Rejec. Obravnavala je odnose med organizacijo TIGR in angleškimi obveščevalnimi službami v letih pred začetkom druge svetovne vojne. Kdor to razmerje pozna iz dogajanj na Primorskem po drugi svetovni vojni, ko se je trigrovec pogosto očitno, da so "angleški špijoni", je vedel, da je bila to nekoč tabu tema, o kateri se je lahko zgolj šepetalo. Ravno zato je pozoren udeleženec med občinstvom lahko ugotovil, da ni več živih udeležencev tedanjih dogodkov. Veliko bi imeli povedati. Od dva do tri tisoč, kolikor članov je organizacija TIGR imela l. 1930, so ostali njihovi sinovi, hčere in

vnuki, katere zanima, zakaj so po fašističnih ječah izgubljali svoja mlada leta in življenja njihovi dedje in babice. In zakaj se po osvoboditvi v "naši" Primorski o tem ni smelo govoriti.

O stikih med predstavniki organizacije TIGR in angleškimi obveščevalnimi službami, to je Intelligence serviceom, SOE in SO2, ki so se odvijali v Beogradu in deloma v Ljubljani, še ni vse jasno. Raziskav v to smer očitno še ne bo kmalu konec, saj so arhivi tajnih služb v Londonu v pretežni meri še zmeraj zaprti tudi za zgodovinarje, in torej neraziskani. Menda sta kar dve tretjini teh arhivov uničeni.

Na predavanju v Goriškem muzeju je bila omenjena tudi vloga prof. Ivana Rudolfa v organizaciji TIGR in nasploh v narodnoobrambni in protifašistični gibanju. Pisec prispevka v Primorskem rodoljubu poudarja, da je povsem mogoče, da v obdobju med leti 1927-1929 Albert Rejec zaradi konspiracije ni poznal prof. Rudolfa, ki je takrat vodil celico TIGR-a v rojstnem Podnanosu in sodeloval s posameznimi člani v Gorici, kjer je bil v obdobju 1924-1928 zaposlen. Eden od ustanoviteljev TIGR-a, dr. Avgust Sfiligoj, navaja, da je prof. Rudolf bil tigrovec. Iz tega izhaja ugotovitev, da je bil

Rudolf v Gorici povezan z dr. Sfiligojem. Zaradi tajnega načina delovanja pa ni gotovo, da je za to sodelovanje vedel tudi Rejec, tako kot ni poznal stotin drugih tajnih članov svoje skrivne organizacije. Za nekatere od njih je Rejec celo prvič slišal na 1. tržaškem procesu leta 1930, kar je seveda povsem normalno za neko tajno in konspirativno mrežo.

O izrazitem in dejavnem protifašizmu prof. Ivana Rudolfa, piše Borut Rutar, "daje slutiti tudi dejstvo, da je pred aretacijo pobegnil januarja 1929, to je istega leta kot Albert Rejec, v Jugoslavijo, in se ob tem v Gorici odredel uradniškemu lagodju, ki ga je nudilo mesto bančnega uslužbenca. Da ne omenjamo Rudolfove ustanovitve programske agresivnega in protifašističnega emigrantskega društva Branibor v Ljubljani, sodelovanja z Zelenom in Angleži ter zbiranja prostovoljcev v severni Afriki, kjer si je že za življenja pridobil sloves primorskega "Oskarja Schindlerja", rešitelja skoraj 5.000 primorskih rojakov iz angleških taborišč, kjer so bili kot italijanski ujetniki. Ponuja se ugotovitev, da je bil prof. Rudolf ne le tigrovec, ampak še marsikaj drugega pomembnega. TIGR si lahko šteje v čast, da je imel v svojih vrstah tega vsega spoštovanja vrednega moža".

M.

78 MILIJONOV TOLARJEV

KARITAS ZA POSOČJE

Ob zaključku zbiranja pomoči za prizadete ob potresu v Posočju, ki je bil na velikonočno nedeljo leta 1998, je Škofijska karitas Koper objavila podatke o prispevkih in nabirkih. Gre za tako imenovano akcijo "potres", ki je po oceni karitasa trajala predolgo, predvsem zaradi počasnosti tehničnih pisarn, ki so potresencem pripravljale dokumentacijo za obnovo hiš in odpravo drugih posledic omenjene naravne nesreče. Pomoč so zbirale osrednja slovenska karitas ter škofijske karitas v Ljubljani, Mariboru in

v Kopru, akcijo pa je usklajevala Škofijska karitas Koper.

Zbranih je bilo skupaj 77.689.065 tolarjev, a znesek pa so razdelili 199. družinam oziroma posameznikom. Največji znesek pomoči je znašal 3.441.700 tolarjev, najnižji pa 21.000 tolarjev.

V hotelu Kanin v Bovcu so medtem odprli razstavo umetniških slik, ki so jih naredili slovenski in tuji sodobni likovni umetniki v okviru akcije "Umetniki za karitas", ki se vsako leto vrši na Sinjem vrhu. Tudi prihodki od morebitne prodaje devetnajstih razstavljenih slik, bodo namenjeni družinam ali posameznikom v Posočju, ki jih je prizadel potres na velikonočno nedeljo pred tremi leti.

M.

ITALIJANSKO PRAVO

NOVA PRAVNA UREDITEV
ZA KMETIJSKE PODJETNIKE

DAMJAN HLEDE

V rednem dodatku št. 149 uradnega lista št. 137 z dne 15. junija 2001 so bili objavljeni zakonodajni odloki št. 226, 227 in 228 z dne 18. maja 2001, ki v izvedbi zakona št. 57/2001, povezanega s finančnim manevrom za leto 2000, urejajo področja ribolova, gozdarstva in kmetijstva. V pričujočem zapisu bomo vzeli v poštev le zakon št. 228/01, ki ureja področje kmetijstva in je stopil v veljavo 30. junija letos.

Začnimo kar z eno najpomembnejših novosti: nova pravna definicija kmetijskega podjetnika, s katero zakonodajalec spreminja člen 2135 civilnega zakonika. Določilo iz prejšnjega prvega odstavka je ostalo pri tem v glavnem nespremenjeno. Osrednja konfiguracija ostaja torej ista kot prej: kmetijski podjetnik je tisti, ki se ukvarja z obdelovanjem zemlje, gozdarstvom, živinorejo in z njimi povezanimi dejavnostmi. Po novem pa sledi pomembna dopolnitev, ki pravi, da morajo glavne omenjene kmetijske dejavnosti zadevati oskrbo in razvoj enega biološkega ciklusa ali določene njegove nujne faze, pri čemer je uporaba zemlje, gozdov, sladkih in slanih voda le morebitna.

S to dopolnitvijo se zakonodajalec izrecno prilagaja že uresničeni tehnični spremembi kmetijske dejavnosti, ki bo odslej pravno priznana kot taka tudi v primeru odsotnosti kakršnekoli njene neposredne vezi z zemljo, gozdom in vodami.

Še relevantnejše pa je s pravnega vidika zakonsko določilo o tem, kaj moramo razumevati pod oznako "povezane dejavnosti". Katere so tiste dejavnosti, ki jih - povezane z glavno kmetijsko dejavnostjo - lahko kmetijski podjetnik izvaja v sklopu svojega kmetijskega podjetja, sta doslej sproti razčistevala le sodna praksa in ministrske okrožnice ali resolucije. Sedaj pa je izrecno določeno, da lahko pojmujejo kot "povezane" tiste dejavnosti, ki jih izvaja kmetijski podjetnik in ki zadevajo manipulacijo, shranjevanje, transformacijo, komercializacijo in valorizacijo proizvodov, ki so pretežno sad obdelovanja zemlje ali gozdom ali živinoreje, ter dejavnosti, ki zadevajo dobavo dobrin ali uslug s pretežno uporabo oprem in virov obrata, ki jih kmetijski podjetnik redno uporablja pri svoji osrednji kmetijski dejavnosti, vključno z dejavnostmi, ki se tičejo ovrednotenja teritorija ter kmetijskega in gozdnega bogastva ter recepcijske dejavnosti, ki jih predvideva zakon.

Da lahko stranske dejavnosti pravno pojmujejo kot povezane s kmetijsko dejavnostjo in jih torej lahko pravno vključimo v kmetijsko podjetje, sta torej potrebna dva pogoja: subjektivni (izvajati jih mora kmetijski podjetnik, ki že istočasno izvaja eno od glavnih kmetijskih dejavnosti) in objektivni (dejavnosti se morajo izvajati s pretežno uporabo opreme in virov kmetijskega podjetja).

SEJA PRIPRAVLJALNEGA ODBORA

DNEVI KMETIJSTVA,
RIBIŠTVA IN GOZDARSTVA
BODO SEPTEMBRA 2002

Prejšnji teden se je sestal odbor za pripravo Dnevo kmetijstva, ribištva in gozdarstva, ki ga sestavljajo župani oziroma njihovi delegati vseh šestih občin tržaške pokrajine, predseduje pa mu Boris Mihalič, ki je tudi glavni koordinator manifestacije. Glavna točka dnevnega reda je bila prihodnja izvedba Dnevo kmetijstva, ribištva in gozdarstva leta 2002.

Zadnji dve izvedbi manifestacije je pripravljali odbor prireditelj v prostorih tržaškega sejmišča, in sicer z namenom, da dejavnosti primarnega sektorja čim bolj približa mestnemu okolju. Pobuda je naletela na ugoden odmev, čeprav so imeli prireditelji lansko leto hudo smolo z vremenom in je obisk ostal na ravni prejšnjih let.

Člani pripravljalnega odbora so bili mnjenja, da ima manifestacija najboljše pogoje, da se razvija in uveljavlja prav v prostorih tržaškega sejma, zato so sklenili, da bodo tudi prihodnji Dnevi kmetijstva, ribištva in gozdarstva potekali na tržaškem sejmu, in sicer od 19. do 22. septembra 2002. Pripravljali odbor je mnjenja, da je potrebno tako široko in razvejano manifestacijo dobro pripraviti, zato se je že aktiviral za nekatere pobude, ki naj bi v javnosti začele reklamno akcijo za prihodnje leto.

Opravljenega je bilo že nekaj dela; v dneh tržaškega vzorčnega sejma preteklega junija je odbor najel razstavni prostor, na katerem so našla mesto nekatera naša kmetijska podjetja, ki so ponujala gostom tipične pridelke tržaške okolice: vino, olje, sir, med in mesne izdelke domače predelave. V ti-

sku je informativna zbiranka v petih jezikih, ki jo bodo občine in druge organizacije razdeljevale doma in v tujini na poletnih javnih prireditvah; predstavitev zbiranke bo na prireditvi Morje in Kras, ki jo občina Devin-Nabrežina organizira od 15. avgusta dalje. Pripravljali odbor se je odločil, da predstavi Dneve kmetijstva, ribištva in gozdarstva tudi v okviru najpomembnejšega slovenskega kmetijskega sejma, ki se v drugi polovici avgusta odvija v Gornji Radgoni. V sredo, 29. avgusta, bo v prostorih radgonskega sejma tiskovna konferenca, na kateri bo sodelovalo vseh šest županov iz tržaške pokrajine.

Oktober pa bo pripravljali odbor podprl spremne pobude na področju oljkarstva ob slovesni podelitvi zastave Vsestranskega združenja Citta' dell'Olio novi članici občini Dolina. Pripravljali odbor ima v načrtu tudi podroben popis potreb in že uveljavljenih pobud v primarnem sektorju na celotnem področju tržaške pokrajine, kar bo služilo za smotnejšo in vsebinsko boljše zastavljenjo pripravo osrednje manifestacije septembra prihodnje leto.

OBILICA PRIDELKOV V ZELENJAVNEM VRTU

JULIJA NA VRTU

Mesec julij velja za višek poletja, čeprav se dan že krajša. Obilne padavine in lahna ohladiitev minulih dni so zelo koristile vsem kulturam. Druga polovica julija je vsekakor ugoden čas za setev jesenske in zimske povrtnine ter za presajanje. Gredice, na katerih smo gojili redkvice, poletno solato, solato berivko, belo ali majsko in navadno rumeno čebulo ter še grah, česen, in drugo pomladansko povrtino, bomo plitvo obdelali z motiko in jih po potrebi pognojili s kompostom ali zrelim gnojem. Pri ponovnem zasajanju pazimo tudi na kolobarjenje. Enostavno in dovolj zdravo pravilo je, da se ista kultura vrača na isto površino vsako tretje leto, premor je lahko tudi daljši. V primeru pa, da opazimo nekatere bolezni in škodljivce, zlasti pa virusne okužbe, je nujno, da podaljšamo časovni razmah pri kolobarjenju tudi na dobo petih ali več let. Presajali bomo torej por, jesenske sorte zelja in cvetače ter razne solate endivije in zimski radič. Na izpraznjene gredice bomo sedaj lahko ponovno posadili stročji ali tudi navadni fižol. Dobili bomo tako kakovosten jesenski pridelek, zemlja pa se bo obogatila z dušikom. V drugi polovici meseca in že na začetku avgusta lahko sejemo kasnejše sorte koromača. Skrbimo, da so te gredice s posejanim koromačem dobro zalivane in osenčene, saj gre za povrtino, ki gre rada v cvet, če je bila posejana prezgodaj, ker spada h kratkodnevnicam. Ko se bo dan še bolj skrajšal, enkrat avgusta, pa bomo ponovno posejali kasnejše sorte radiča in endivije ter špinačo in

motovilec za zimske mesece.

Veliko dela imamo sedaj tudi s pobiranjem in spravilom preseškov povrtine, saj je na vrtu toliko pridelka, da ga ne moremo sproti porabiti. Seveda, čebula in česen, nista problem. Pobiramo ju ob suhem in sončnem vremenu. Nato je važno, da poskrbimo, da se tudi dobro osušita na soncu in ju nato spletemo v kite ter še nekaj dni sušimo na soncu, zvečer pa umaknemo pod streho ali pa postavimo v nizke zabojčke, da se lahko čebula in česen primeroma osušita. Šele nato bomo to povrtino spravili v suh, zračen in po možnosti vsaj mračen prostor. Glede spravila povrtine si veliko dela prihranimo z zmrzovno skrinjo. Tudi v tem primeru moramo povrtino pripraviti za spravilo. Navadno dobimo pri nakupu zmrzovne skrinje tudi posebno brošurico z napotki za pravilno skladiščenje in zmrzovanje. Osnovno pravilo pa je, da vso povrtino, ki jo nameravamo zamrzniti, dobro operemo in očistimo ter narežemo oz. pripravimo v vrečke v količini, ki je primerna za enkratno uporabo. To velja za papriko in melancane ali jajčevce. Zamrznemo lahko tudi paradižnikovo mezgo, ki smo jo vsaj na pol pripravili, ali pa tudi cele paradižnike, zlasti manjše, ki jih bomo rabili pri pripravi raznih juh. V zmrzovni skrinji odlično skladiščimo tudi oluščeni sveži fižol in stročji fižol, če smo ga prej vsaj pripravili. V posebne vrečke pripravimo zelenjavo za zelenjavne juhe ali naše primorske mineštre, ki nam bodo obogatile zimski jedilnik.

SLOVENIJA

PRIPRAVE ZA SPREJEM V EVROPSKO UNIJO

NOVO SLOVENSKO
IZRAZOSLOVJE

Po pridružitvi Evropski uniji bo slovenski jezik postal popolnoma enakovreden drugim uradnim jezikom omenjene povezave. S sprejemom vsake nove članice in s tem njenega jezika pa se mora EU soočiti z zahtevno nalogo - s prevajanjem. Omenjamo, da mora Služba za prevajanje evropske komisije (vlade) vsako leto prevesti več kot milijon strani različnih dokumentov, z vsakim novim jezikom pa se količina besedil, ki potrebujejo prevod, poveča še za 10 %. Za zagotovitev normalnega poteka dela bo EU s sprejemom novih članic potrebovala 80 dodatnih tolmačev na dan in približno enako ali celo večje število prevajalcev.

Ob koncu tega leta bodo prvi profesionalci in tolmači končali ustrezni študij, ki ga je pred štirimi leti uvedla filozofska fakulteta v Ljubljani. Jeseni se bo začel tudi podiplomski specialistični študij iz konferenčnega tolmačenja, in sicer pri oddelku za prevajanje in tolmačenje na filozofski fakulteti. Na enoletni specialistični študij za tolmačenje se bodo lahko vpisali diplomanti katere koli študijske smeri, kar pomeni, da ne bo rezerviran samo za lingviste. V okviru evropske komisije

je namreč od prevajalcev le približno polovica lingvistov (jezikoslovcev), medtem ko je veliko tudi ekonomistov, pravnikov ali diplomatov s področja mednarodne politike in odnosov. Kandidati za specialistični študij tolmačenja bodo morali opraviti sprejemni izpit, ki je zelo zahteven, saj morajo poleg maternega jezika obvladati še dva svetovna jezika.

Slovenija bo po pristopu k Evropski uniji potrebovala približno dvesto usposobljenih prevajalcev, terminologov in lektorjev, ki bodo za ustvarjanje evropske povezave različne dokumente sproti prevajali v slovenščino. Zaradi tega je ena temeljnih nalog prevajalskega sektorja ministrstva za evropske zadeve tudi skrb za izobraževanje in usposabljanje vseh, ki bodisi že ali pa bodo v prihodnje sodelovali pri prevajanju pravnih predpisov. Velika in pomembna naloga omenjenega ministrstva oziroma sektorja za prevajanje je tudi vzpostavljanje nove slovenske pravne terminologije (izrazoslovja) na področju evropskih zadev, urejanje terminoloških zbirk podatkov in registriranje prevodov.

M.

V PRVAČINI PRAZNIK BRESKEV

OSVEŽUJOČ POLETNI
SADEŽ

V Prvačini je bila 22. t.m., kulturna in družabna prireditev, imenovana praznik breskev. Prireditelji so bili Turistična zveza in Turistično informacijski center v Novi Gorici ter krajevna skupnost Prvačina. Predstavili so nove poštne znamke na temo breskve, prikazali ljudske navade in običaje iz Branika, Dornberka, Prvačine, Vitovelj, Oseka in iz Sempasa. Obiskovalci so si lahko ogledali tudi razstavi breskev raznih sort ter peciva in drugih domačih kulinarčnih dobrot.

Praznik breskev v Prvačini bodo v prihodnje redno prirejali. Z njim naj bi ovrednotili pomen breske, ki je pomembna vrsta v slovenskem sadjarstvu. Samo v Prvačini, denimo, pridelajo okoli tisoč ton breskev na leto. Približno tolikšen pridelek dosegajo tudi na območju Dornberka. Nasa-

di breskev so razširjeni predvsem v spodnji Vipavski dolini, Goriških Brdih in v delih Slovenske Istre. V osrednjem delu Slovenije breskve gojijo še v okolici Brežic in Krškega in v manjšem obsegu tudi na območju Slovenskih goric. Breskve pa pridelujejo tudi v številnih vrtovih. Iz strokovne razlage o breskvah, ki jo je ob izidu priložnostnih poštne znamke napisal dr. Franci Štampar, je razvidno, da je sorta redhaven najbolj razširjena sorta breskev v Sloveniji. Znana je predvsem po odlični rodnosti. Plod je srednje debel in rumeno rdeč. Meso je zelo sončno, sladko kislastega okusa, rumene barve in precej aromatično. Zadnje v sezoni so breskve poznih sort, imenovane veteran. Primerne so zlasti za vlaganje.

M.

SLOVESNO IZROČILI NAMENU 17. JULIJA

HIDROELEKTRARNA
NA SOČI ŽE DELUJE

V slovenskem elektrogospodarstvu uspešno izvajajo projekt, ki bo skupaj stal okoli 23 milijard tolarjev in je v tem času največji v državi. Gre za zgraditev novih vzporednih hidroelektrarn Plave 2 in Doblar 2. Z najmodernejšo tehnologijo bodo v proizvodno in organizacijsko celoto povezali stari hidroelektrarni, zgrajeni pred okoli šestdesetimi leti, in novo-

zgrajeni hidroelektrarni, pri čemer so izkoristili tudi oba akumulacijska bazena, daljnovo in dostopne ceste. S povezavo in posodobitvijo celotnega kompleksa hidroelektrarn v tem predelu reke Soče se bo proizvodnja t.i. vršne energije, ki je najbolj poceni, lahko povečala od sedanjih okoli štiri sto milijonov kilovatnih ur na približno petstodeset milijonov kilovatnih ur električne energije letno.

Prvo novo vzporedno hidroelektrarno Plave 2 so slovesno izročili v obratovanje 17. julija in jo takoj vključili v državni elektroenergetski sistem. Proizvodni agregat je sprožil Janez Kopač, minister za okolje in prostor. Otvoritev slovesnosti so se udeležili predstavniki velikega števila slovenskih, nemških, italijanskih in hrvaških podjetij, ki so izvedla gradnjo ali pa dobavila potrebne opreme. Program za nalozbo so pripravili že v letu 1993, leto pozneje pa ga je potrdila tudi Evropska banka za obnovo in razvoj. Druga vzporedna hidroelektrarna, Doblar 2, bo zgrajena in vključena v omrežje do konca letošnjega leta.

M.

DOVOLJENJE ZA ŠIRITEV
VINOGRADNIŠKIH
POVRŠIN

V Goriških Brdih imajo zasebniki nad 2 tisoč ha vinogradov, le-te pa še širijo. Na območju Medane nove površine širijo tudi z iztrebljanjem gozdov. S takimi posegi se rušijo ravnovesja v naravi, kar se kaže ob večjih nalihih, ko voda nenadzorovano zaliva ceste in poti. Na to stanje je občinski svet občine Brda opozoril svetnik Darinka Kristančič. Strokovna svetovalka briškega župana Tonka Simčič je dodala, da bo v prihodnje za posege v vinograde potrebno posebno dovoljenje, "gradbeno dovoljenje", kot ga je poimenovala. Pri izdaji takih dovoljenj bodo upoštevali zlasti nujnost ohranitve ravnovesja v naravi.

POGOVOR / MATEJ ČERNIC

"PONIŽNOST JE TEMELJ USPEHOV"

Vedno se radi pohvalimo, da imamo v naši sredi tudi odlične športnike, da so pripadniki naše narodne manjšine v Italiji tudi izvrstni športniki, ki dosegajo odlične rezultate. Zelo malo pa je takih, ki se uveljavijo na vsedržavni ravni, in tudi premalo jih poznamo. Tudi zato smo se radi odločili za krajši pogovor z odličnim goriškim odbojkarjem, Matejem Černicom, ki igra v italijanski A ligi in je sedaj tudi reden član italijanske članske reprezentance, ki je nedavno osvojila drugo mesto v t.i. World League tekmovanju, pravzaprav v svetovnem odbojškem turnirju, na katerem nastopajo najboljše moštva z vsega sveta. Italija je bila tokrat druga, tudi zato, ker "azzurrom" ni šlo proti razigranim Brazilcem. Mateja smo našli doma, ko se je odpravil v Rim in nato na trening v Boario pri Bressii. Počitnice so se zanj hitro končale.

Že greste od doma?

Ja, hitro je minilo, že nocoj odpotujem v Rim na zdravniški pregled in takoj nato v Boario, kamor me je bil poklical trener in selektor italijanske moške reprezentance Anastasi. Dejansko grem na priprave italijanske odbojbarske reprezentance za

evropsko prvenstvo, ki bo letos jeseni na Češkem.

Boste torej igrali v italijanski članski vrsti tudi na evropskem prvenstvu?

Ne verjamem, da bom poklican za evropsko prvenstvo, ker je konkurenca le prevelika. Bolj verjetno je, da bom igral z italijansko reprezentanco under 23 na sredozemskih igrah v Tuniziji.

Kako ocenjujete svoje zadnje nastope z italijansko reprezentanco?

V kvalifikacijah sem igral zelo dobro, kar se je tudi po nastopih videlo, saj sem vedno stopil na parket. V finalnem delu World League pa nisem nič igral, ker se je najbrž trener Anastasi bal tvegati, najbrž pa nisem več bil niti v pravi formi. Vsekakor sem z igranjem v italijanski članski reprezentanci zadovoljen. Kdo pa ne bi bil?

Kako pa se počutite v Ferrari, kjer igrate za tamkajšnje moštvo Yahoo!Ferrara?

V Ferrari se počutim odlično, zares zelo, zelo dobro. Ljudje in še posebno navijači me imajo zelo radi. Ferrara je lepo in mirno mesto, bogato z zgodovino,

umetnostjo; v njem živijo dobri ljudje, ki so me sprejeli za svojega. Ferrara je majhna in to mi odgovarja, malce me spominja na Gorico. Toliko je res, da sem pred kratkim podpisal pogodbo s klubom iz Ferrare še za eno leto, ker mi je užitek igrati v mestu, kjer me imajo radi. Za naprej ne morem reči še nič določenega. Videl bom, če bom dobil kakšno dobro ponudbo...

Po televiziji smo videli, da vas imajo v Ferrari zares radi.

Ja, postal sem kar nekak idol za mlade, kar seveda ni slabo! (se zasmeje) Imam stanovanje, za kar sem še najbolj zadovoljen, saj sedaj lahko zares živim svoje življenje in tudi prijatelje lahko povabim k sebi, kar spet ni slabo! Ja, prijatelji mi manjkajo, pogrešam jih! Saj pridejo enkrat, dvakrat letno k meni, a smo vseeno še kar precej daleč, narazen. Ko pridejo v Ferraro, seveda spijo pri meni; še posebno zato sem zadovoljen, da imam svoje stanovanje, kjer jih lahko gostim. V Bologni je bilo slabše tudi zato, ker mi je bila Bologna prevelika, a tudi prvo leto je bilo, ko sem šel od doma, itn. V Ferrari pa je lepo!

Kako pa starši in sestra?

Se kaj slišite?

O, ne samo slišimo, se vidimo, redno se videvamo! Zapišite, da imam čudovite starše in čudovito sestro! Vsak teden prihajajo k meni, spremljajo tekme, zelo smo povezani, za kar sem jim hvaležen. Vsako, prav vsako nedeljo se vidimo!

Vas "daje" kaj domotožje?

Ja, včasih me, a s prijatelji se slišimo po telefonu. Ali kličejo oni ali kličem jaz, vedno smo v stiku. Sicer pa rad povem, da sem v Ferrari navezal precej novih prijateljskih vezi predvsem z ljudmi, ki so tako ali drugače povezani z odbojko.

Pa se da biti prijatelj s soigralci?

Ja, se da! Prijateljske vezi nastanejo tudi med igralci. Ne z vsemi, a tudi! Saj sem že rekel: v Ferrari me imajo zares radi.

Vas ima še posebno rado tudi kako dekle?

(Smeh) Če mislite na to, da imam v Ferrari dekle, potem moram reči, da sem sedaj prost, svoboden kot ptica na veji...

Kakšni so vaši načrti za prihodnost?

(Matej se zresni.) Jasno je, da bi rad stalno bil član italijanske odbojbarske reprezentance. Rad bi dosegel stalno mesto v prvi ita-

lijanski šesterki, kar bi mi z malo sreče in z veliko dela lahko uspelo v dveh, treh letih. Vsaj upam, da bo tako, ker res veliko vlagam v svojo igro! Upam, da mi bo uspelo!

Kaj pa s klubom?

Seveda bi tudi sam rad osvojil v Italiji v najprestižnejšem odbojškem prvenstvu državni naslov s svojo ekipo, a moram pošteno povedati, da je letos sicer moje moštvo Yahoo!Ferrara res boljše kot lani, a vseeno ne

tako dobro, da bi mu napovedal osvojitve italijanskega odbojbarskega prvenstva. Prepričan pa sem, da lahko pridemo zelo visoko, vsaj v četrtfinale prvenstva. Potem pa bomo videli, kako bo šlo!

Vam je slava zlezla kaj v glavo?

(Smeh) Res je sicer, da sem v Ferrari zelo pomemben, me imajo radi in sem nekaterim mladim tudi za vzornika, a to še ne pomeni, da bi mi morala slava zlesti v glavo, da bi se moral zvezdniško, ponavadi nesramno obnašati in se s tem hvaliti! Imam še vedno iste, stare prijatelje od doma, še vedno sem precej normalen, se vam ne zdi? (Smeh) Predvsem pa se zavedam, da je ponižnost eden temeljev vsakega uspeha. V to sem trdno prepričan! Tudi za športne uspehe je potrebna ponižnost! Tega načela se še vedno držim in tako, po tej poti mislim tudi nadaljevati!

Srečno in kmalu nasvidenje!

Prav tako kmalu ne bo, ker bom sedaj na pripravah za evropsko prvenstvo in takoj nato se bodo pričeli državno prvenstvo in obveznosti s klubom. Upam pa, da bom vmes vseeno lahko skočil še domov, vsaj za kak dan. Dom je le dom, se vam ne zdi?

JUP

SKLEP NADALJEVANJA OBČNEGA ZBORA

JADRAN BO IGRAL V GORICI

Članska vrsta združene košarkarske ekipe Jadran se seli v Gorico. Tako je namreč odločila skupščina Športnega združenja Jadran, ki se je sestala na nadaljevanju pred mesecem dni prekinjenega občnega zbora v prostorih Prosvetnega doma na Opčinah v ponedeljek, 23. t.m. Sicer ima projekt selitve v Gorico, ki ga je svojčas predlagalo tamkajšnje društvo Dom, konkretno podporo le štirih od sedmih matičnih društev.

Za predlog Doma so se na ponedeljkovem občnem zboru izrazili namreč predstavniki Doma, Brega, Sokola in Poleta, medtem ko so svoje pomisleke in le načelno podporo, ne pa tudi konkretne, izrazili Bor, Kontovel in Cicibona, ki razpolagajo hkrati tudi z najbolj izdatnim igriškim, trenerskim in odborniškimi kadrom.

Kot znano, so pred dobrim mesecem dni matična društva v sporočilu za javnost izrazila dvome, da bi v prihodnji sezoni združena ekipa lahko enakovredno nastopala v C1 ligi, obstanek v kateri si je Jadran s težavo zagotovil ravno v zadnjem kolu prvenstva. To stališče so društva zavzela na podlagi tehnične analize, ki je pokazala predvsem na nezadosten

igralski, tehnični in odborniški kader spriču dejstva, da nekateri ključni igralci odhajajo oz. prenehajo z igranjem, pa tudi na težave pri pridobivanju sponzorizacije in nevšečnosti v zvezi z igriščem. Sledil je buren občni zbor, na katerem je goriški Dom dal predlog, da bi se članska ekipa Jadrana preselila v Gorico. Dom bi se odpovedal C2 ligi in dal na razpolago svojo strukturo, stroški igranja v C1 ligi pa naj bi v Gorici bili nižji kot v Trstu. Občni zbor je prekinil zasedanje in dal dosedanjemu odboru mandat, da v mesecu dni preuči to možnost. V tem času je italijanska košarkarska federacija izrazila pozitivno mnenje o Do-

movem predlogu, čeprav dokončne odločitve z njene strani še ni. Svojo razpoložljivost za igranje v združeni ekipi je izrazilo devet igralcev, tako da rabijo še dva igralca in trenerja. Na ponedeljkovem nadaljevanju občnega zbora pa se je izkazalo, da Domovo zamisel načelno sicer podpirajo vsa društva, da pa so le nekatera pripravljena konkretno pomagati, saj se druga bojijo, da dajanje na razpolago igralcev in odbornikov utegne premočno osiromašiti njihovo dejavnost s tveganjem izgube sponzorjev. Leti (konkretno podjetje Sava) pa bi bili pripravljeni podpreti Domov predlog, če bi se vsa društva konkretno izrekla zanj. Spričo izhaja ponedeljkovega občnega zbora pa bodo počakali na rezultat dodatnih pogovorov

glede petletnega projekta košarkarske komisije ZSSDI o delovanju na mladinskem področju.

To je bila druga točka dnevnega reda Jadranskega občnega zbora. Projekt košarkarske komisije ZSSDI določa petletno sodelovanje med društvi in združevanje ekip od prvenstva mladincev do prvenstva propagande. Poleg tega je npr. predvidena ustanovitev košarkarske šole, nudenje čimboljših pogojev igralcem tudi z uvedbo individualnih treningov za izboljšanje tehnike in kondicije ter oblikovanje treh odborov, ki bodo skrbeli za finančno plat, za nemoteno delovanje in za tehnični pregled dejavnosti. Vse to s ciljem boljšega dela in racionalizacije. Do 31. januarja 2002 bi moralo vsako društvo posredovati svoje poglede in

priporombe, do 31. maja istega leta pa bi se moral projekt zaključiti. Dokončno se bodo o tem vprašanju dogovorili predsedniki matičnih društev, ki se bodo sestali ravno nocoj ob 20. uri v Prosvetnem domu.

Vedno nocoj pa bo uro kasneje, ob 21. uri, prva seja novega odbora, ki so ga naposled le izvolili na ponedeljkovem občnem zboru. Novi odbor Jadrana sestavljajo tako: Renza Pelesson in David Ambrosi (Dom), Boris in Denis Salvi (Breg), Adrijan Sosič in Marino Kokorovec (Polet), Pavel Volk in Igor Canciani (Bor), Lorenza Strajn in Beatrice Zonta (Cicibona), Dušan Križman in Marko Ban (Kontovel) ter Pavel Vidoni in Edi Sosič (Sokol).

12

NOVO PRESENEČENJE NAŠIH IZSELJENCEV V ARGENTINI

NOGOMETNA REPREZENTANCA GOSTUJE V SLOVENIJI

Vedeli smo, da so naši izseljenci v Argentini dobro organizirani tako na šolskem kot kulturnem in prosvetnem področju. To je pogoj, da lahko gojijo svoj materni jezik, ohranjajo tesne stike s slovenskim kulturnim svetom in tako ohranjajo ter utrjujejo svojo narodno zavest, čeprav jih od domovine loči "velika luža". Vse to velja predvsem za slovensko emigracijo, ki je zapustila svojo domovino iz političnih razlogov. Takih izseljencev je žal ostalo le malo, saj je od leta 1945 poteklo že 56 let, tako da lahko že govorimo o četrtem rodu slovenske emigracije. Ti naši izseljenci so v veliki večini organizirani v Zedinjeni Sloveniji. Ta dejansko združuje vsa društva, ki delujejo tako na kulturnem kot prosvetnem in tudi gospodarskem ter socialnem področju. Nekateri njihovi zbori in drugi kulturni ansamb-

li so po osamosvojitvi Slovenije že gostovali v "stari" domovini, prav pred dnevi pa je Zedinjena Slovenija poskrbela za veliko presenečenje. Podjetni in za šport navdušeni predstavniki omenjenega društva so se lotili novega in zahtevnega programa. Organizirali so slovensko nogometno reprezentanco, s katero so pred dnevi speli na gostovanje v Slovenijo. Reprezentanco sestavlja štiriindvajset nogometašev, vodi pa jo ekipa šestih ljudi, na čelu katere je znani slovenski podjetnik, sicer pa velik navdušenec za nogomet Heri Zupan (na sliki).

Poleg trenerja je igralcem na razpolago skupina, ki jo sestavljajo zdravnik, fizioterape-

pevt in drugi funkcionarji. Na letališče Brnik so naši nogometaši in spremljevalci prileteli v soboto, 21. julija, v lepih temnomodrih dresih. Sprejela jih je skupina mladih, na čelu

njihovega spreveda pa sta bili zastavi Slovenije in Argentine. Seveda ni manjkalo toplih pozdravov in objemov, saj so mlade rojake iz Argentine čakali na letališču mnogi sorodniki.

Reprezentanca je med gostovanjem v Sloveniji nastanjena v škofovih zavodih v Šentvidu.

Na sporedu ima skupno pet tekem. Prva je bila v ponedeljek, 23. julija, v Sencurju na Gorenjskem, druga je bila v četrtek, 26. t.m., v Biljah (torej na Primorskem), tretja bo v nedeljo, 29. t.m., v Slovenskih Konjicah, zadnji dve pa bosta v sredo in petek prihodnjega tedna v Ljubljani. Odhod iz Slovenije bo 5. avgusta ob 14.05 z letališča Brnik.

Organizatorji gostovanja so poskrbeli tudi za lično brošuro, ki poleg zgodovine same nogometne reprezentance vsebuje tudi krajši, a dokaj izčrpen oris razvejanega kulturnega, posvetnega, gospodarskega in socialnega delovanja naših rojakov v daljni Argenti-

ni. Ne manjka seveda poudarka na versko delovanje, za kar skrbijo slovenski duhovniki. Slednji sicer imajo veliko zaslug, če je toliko naših bratov in sestra ostalo v tujini zvestih svoji krščanski veri in svojim narodnim koreninam.

DL

TRŽAŠKI SLOVENEK V SVETOVNEM ZBORU MLADIH

SLOVENIJO BO SPET ZASTOPAL TUDI ALEŠ PETAROS

Svetovni zbor mladih deluje že vrsto let pod okriljem Mednarodnega centra za zborovsko glasbo (International Center for Choral Music) in Mednarodne federacije glasbene mladine (International Federation of the Jeunesses Musicales) in ga sestavlja 96 mladih med 17. in 26. letom starosti, ki prihajajo iz 40 držav sveta. Zbor se zbira vsako poletje v drugi gostujoči državi za 14-dnevne intenzivne pevske vaje, ki trajajo tudi do osem ur na dan in med katerimi ni predvideno učenje posameznih melodij, saj mora to predelati vsak pevec sam doma. Po uvodnih dveh tednih vaj pa je predvidena daljša turneja po državi, ki zbor gosti, in po bližnjih večjih krajih v drugih državah. Svetovni zbor mladih je v prejšnjih letih gostoval v različnih državah sveta. Tako so se pevci zbrali v Argentini, na Japonskem, v Tajvanu, na Švedskem, v Urugvaju, Estoniji, na Madžarskem, pred dvema letoma smo petju Svetovnega zbora mladih lahko prisluhnili v Sloveniji, lani so se zbrali v Španiji, letos pa se je srečanje začelo v Venezueli, zaključilo pa se bo v ZDA, in sicer na Floridi. Pevci so se na prvem srečanju zbrali 19. julija, po dvotedenskih vajah pa bodo imeli celo vrsto koncertov v Venezueli in na Floridi. Posebnost letošnjega srečanja predstavlja nedvomno koncert, ki ga bodo pevci imeli za gojence neke šole za gluhozorne, ko bodo morali besedilo posameznih pesmi spremljati z gibi za gluhe.

Pevci prihajajo iz najrazličnejših držav: od Južne Afrike do Nemčije, Kanade, Norveške, Japonske, Velike Britanije, Indonezije, Filipinov, Finske idr. Italija letos ne bo imela nobenega predstavnika. Slovenci sodelujejo pri tem zboru že od same ustanovitve. Letos bodo Slovenijo zastopali trije pevci, in sicer sopranistka Rebeka Hren, ki je letos prvič na takem srečanju, in tenorista Ambrož Bajec-Lapajne, ki sodeluje pri zboru drugič, ter Aleš Petaros, ki je v zboru že pravi veteran, saj je to njegovo peto zaporedno sodelovanje. V tem času je tudi spet uspešno prestal avdicijo, kar mu omogoča, da bo lahko pri zboru sodeloval do konca l. 2002. Aleš Petaros živi v Borštni. Študiira gradbeništvo na tržaški univerzi in solopetje na tržaškem konservatoriju, poje pri Komornem zboru Ave iz Ljubljane in pri številnih zbora v Trstu. Rad nastopa tudi kot solist. Aleš je pri Svetovnem zboru mladih že sodeloval med poletnimi izvedbami v Sloveniji in Španiji, izbran pa je bil tudi za komorno zasedbo zbora v zimskih izvedbah leta 2000, ko je imel zbor niz koncertov v Belgiji, in leta 2001, ko je zbor gostoval v Južni Afriki.

Sodelovanje pri Svetovnem zboru mladih ni avtomatično. Pevci so sprejeti v zbor po precej dolgih selekcijah, na katere se lahko prijavi vsakdo. Te poteka najprej v vsaki državi posebej. V Sloveniji skrbi za avdicije Glasbena mladina Slovenije, ki ima sedež v Ljubljani, v Italiji pa Gioventù musicale, ki ima sedež v Milanu. Za avdicije se je treba prijaviti že decembra,

prvo srečanje prijavljenih pa poteka v februarju. Avdicija je precej dolga in zahtevna, saj jo sestavlja več preizkušenj: komisija najprej preveri obseg glasu, nato mora kandidat zapeti operno arijo, ki jo je sam izbral, sledi obvezna pesem, in to tako, da pianist igra vse glasove, razen glasu kandidata, sam pevec pa mora zapeti svojo melodijo, ob koncu pa mora še prebrati neko nepoznano pesem z lista, in to brez klavirske spremljave (a prima vista). Poleg pevskega znanja pa je tudi nujno potrebno vsaj pasivno znanje angleškega jezika. Vse avdicije posname komisija na kaseto. Posnetek najboljših avdicij, ki jih izbere državna komisija, pa selektorji pošljejo v Bruselj, kjer izmed več tisoč prijavljenih izberejo 96 najboljših pevcev, ki se tudi po barvi glasu ujemajo med seboj. Vsi izbrani pevci so navadno kljub mladosti zelo izkušeni in sposobni glasbeniki. Poleg kasete mora pevec pripraviti še kratek življenjepis v angleščini in krajši sestavek, v katerem navaja razloge, zaradi katerih bi rad pri tem zboru sodeloval. Če pevec uspešno prestane obe avdiciji, je sprejet v zbor za dobo dveh let. Po teh dveh letih mora ponovno na avdicijo, kjer komisija odloči, ali lahko še sodeluje.

Pevci, ki je v zbor sprejet, prejme v mesecu maju popoln program in obsežno notografijo, ki jo bodo med vajami obdelali. Izbrani program je navadno zelo zahteven in predvideva tudi 32-glasne skladbe. Nekatere skladbe spremljajo z instrumenti in s posebnimi koreografijami. Letos bodo med drugimi izvajali tudi pesem Samuela Barberja Mary Hynes, ki so jo pevci zbora Gallus-Resonet zelo uspešno izvajali na tekmovanju. Naša pesem 2001 v Mariboru. Sodelovanje pri takem zboru predstavlja nedvomno za vsakega pevca veliko glasbeno in medčloveško obogatitev. Organizatorji povabijo k sodelovanju svetovno znane dirigente, ki mladim pevcem posredujejo izredno veliko znanja, tako velika zasedba pa nudi dirigentom možnost, da posegajo tudi po takih skladbah, ki bi jih sicer pri manjših zasedbah ne mogli izvajati. Poleg tega pa Svetovni zbor mladih omogoča pevcem, da pridejo v stik z osebami, ki bi jih sicer ne srečali, spoznavajo se med seboj, si izmenjujejo izkušnje, večkrat pa se srečujejo tudi z domačini, ki jih gostijo po domovih. Poleg tega si pevci ogledajo tudi države, ki jih zaradi oddaljenosti sicer ne bi obiskali. Zato bi bilo lepo, če bi se na avdicije prijavil še kak mlad zamejski pevec ali pevka, saj bo srečanje leta 2002 v Kanadi.

AS

POGOVOR / PETER GERDOL

SV. VIŠARJE VABIJO V GORE!

Kanalska dolina je pravljica dežela tako pozimi, ko zaživi odeta v bel plašč, kot poleti, ko njeni gozdovi in gore vabijo k sprostitvi in uživanju naravnih lepot. Sredi tega raja že več let živi Tržačan Peter Gerdol, pravi strokovnjak v turističnih vedah in odličan poznavalec možnosti razvoja smučanja v naši deželi. Zaradi tega je postal tudi eden vodilnih mož družbe Promotur, ki upravlja več turističnih objektov v gorskih predelih Furlanije-Juljske krajine. Gerdol je tudi dejaven v več slovenskih organizacijah v Kanalski dolini, zaradi česar dobro pozna tamkajšnjo stvarnost. Tokrat je odgovoril na nekaj vprašanj o letošnji sezoni na Sv. Višarjah, za kar se mu zahvaljujemo.

Sredi junija se je začela poletna sezona na Svetih Višarjah. Kakšen je letošnji obisk tega priljubljenega svetišča in bisera sredi gora?

Doslej je obisk še kar zadovoljiv, pravzaprav nad pričakovanji, ker smo skoraj na istem nivoju kot lani, ko smo praznovali Sveto leto in je bil obisk na Svetih Višarjah zaradi tega še posebno privlačen. Žal pa se kaže nekakšen osip slovenskih vernikov, ki so letos mogoče malo "pozabili" na Svete Višarje. Rad bi jih spomnil, da je na Višarjah za slovenske vernike vedno dobro poskrbljeno; svetle maše so povečini v slovenščini, prav tako pa tudi možnost svete spovedi.

Poleti bo vsak dan obratovala stara žičnica iz Ovrčje vasi. Kako pa napredujejo dela z novo žičnico iz Žabnic?

Na novi žičnici smo spet začeli z deli. V teh dneh se dopolnjujejo dela na smučarski progi Di Prampero, na kateri smo postavili varnostne mreže, časomerilske naprave za tekme ter posejali s travo celotno proggo. Kar se tiče žičnice, delamo na gornji in na srednji postaji; v kratkem bodo spet začeli z deli tudi na spodnji postaji, kjer

manjkajo še streha in parkirišča. V vsakem primeru bodo dela dokončana do začetka prihodnje zimske sezone, ko bo tudi nova žičnica iz Žabnic dokončno obratovala.

Letos so na Sv. Višarjah obnovili tudi župnišče, kjer je skoraj 20 ležišč za romarje. Bo v naslednjih mesecih na Sv. Višarjah kakšna posebno praznična priložnost za vernike na tromeji?

Župnišče je popolnoma prenovljeno, čeprav zaenkrat še nismo začeli s sprejemanjem gostov. Razen ležišč za romarje pa je na razpolago tudi nekaj sob za duhovnike, ki bi želeli

preživeti nekaj dni na počitnicah na vrhu Svetih Višarj. Žabniski župnik, msgr. Mateucig, nudi možnost prenočišča in hrane v zameno za malo pomoči v svetišču. Glavni praznik na Svetih Višarjah je 15. avgusta (Veliki šmaren), ko se zberejo na vrhu romarji iz treh sosednjih dežel (Slovenije, Koroške in Furlanije-Juljske krajine). Omenil bi tudi tradicionalno srečanje treh Slovenij (domovine, zamejstva in zdomstva), ki poteka prvo nedeljo v avgustu.

Naj spomnimo romarje, kdaj so v svetišču med tednom in ob nedeljah svete maše...

Med tednom so maše vsak dan ob 11. in 12. uri; ob nedeljah in praznikih pa ob 9.15, 10., 11., 12. in 15. uri. Žičnica obratuje vsak dan vse do 9. septembra; nato pa še ob sobotah in nedeljah do konca septembra. Urnik obratovanja je med tednom od 9. ure do 17.15, ob nedeljah in praznikih pa od 8.30 do 18.15.

Nudi Promotur kakšno posebno ponudbo?

Posebna ponudba, ki so jo naši gostje zelo dobro sprejeli, je ponudba paketa s povratno karto za žičnico in domače kosilo, ki stane 31.000 lir. Gostje lahko samostojno izberejo go-

stilo med tremi možnostmi na vrhu Svetih Višarj. Druga ponudba je pravzaprav zastoj; odločili smo se namreč, da je prevoz mountain bike koles z žičnico brezplačen. Gostje tako pridejo z lahkoto do vrha in se nato spustijo po poti proti Zajzeri in Ovrčji vasi spet v dolino.

Kaj sploh še nudi vaša družba na Trbiškem za poletni oddih sredi čudovitih gora?

Družba Promotur upravlja tudi žičnico na Kanin, na Žlebeh (Sella Nevea). Žičnica obratuje vsak dan do 2. septembra s tem urnikom: od 9. ure do 12.30 in od 13.30 do 16.45 med tednom, od 9. do 12.30 in od 13.30 do 18. ure ob nedeljah in praznikih.

DD

S 5. STRANI

DOGODKI V GENOVI

Kolikšno težo so imele krščanske organizacije v mozaiku manifestantov?

Brez dvoma zelo veliko. Z redkimi izjemami so vse katoliške in družbeno angažirane organizacije podprle Genoa Social Forum; med njimi naj omenim le Katoliško akcijo, Skupnost sv. Egidija, skavte Agesci itd. Tudi sveti oče je zelo jasno povedal svoje mnenje, še zlasti pri molitvi angelskega česčenja pred dvema tednoma, ko je podaril pomembno pripravo katoliških pobud v tem smislu; podobno je ravnal tudi genovski škof Dionigi Tettamanzi, mestna Karitas je skrbela za sprejem tisočev udeležencev sprevodov. Ta stališča Cerkev je desnica, tudi katoliška, ostro kritizirala. Tudi v Gorici so se mladi lepo izkazali in stopili v stik z vodjo krajevne Karitas, z mano in drugimi. Prisotnost kristjanov bi v prihodnosti tega gibanja lahko postala igla na tehtnici. Krščanstvo nosi namreč v sebi ne le idejo zavzetosti za mir in pravičnost, ampak tudi močne idealne, evangelijske motivacije.

Ko bi papež - ad absurdum - bil v prejšnjih dneh v Genovi, bi torej verjetno ne sedel za mizo sredi mogotcev v Vojvodski palači...

Brez dvoma bi iskal dialog z enimi in drugimi. Ni še čas, ko

bi papež ali vsaj škof korakal v 150-tisočglavem sprevodu, kakršen je bil prejšnja sobota v Genovi. V tem je bilo gotovo ogromno vernikov in tudi duhovnikov. Cerkev se ne opredeljuje za ene ali za druge, ampak govori o vrednotah in idealih. Kdor se udeležuje takih sprevodov, očitno meni, da obzorja nove evangelizacije zahtevajo tudi sposobnost hoditi skupaj z ljudmi različnih mnenj in pogledov, tudi možnost "si umazati roke" in se skupno boriti ter razpravljati z drugače mislečimi.

Lahko govorimo o pozitivni in negativni globalizaciji?

Če pojmujejo globalizacijo kot možnost vseh in boljših odnosov med vsemi ljudmi na svetu, je to več kot pozitiven pojav. Problem ni globalizacija sama zase, ampak globalizacija v izključno ekonomskem ključu, ko interes kapitala izključno določa odnose med ljudmi. Predlog cerkvenega nauka - ki ga jasno podpirajo vsi cerkveni dokumenti, kot npr. Gaudium et spes, Sollicitudo rei socialis, Populorum progressio... - je v globalizaciji, ki temelji bistveno na prvenstvu človekovega dostojanstva in človekovih pravic. Tu mislim na pravico do prehrane, zdravstvene oskrbe, šolanja itd. Teh problemov, po mojem mnenju, ne more obravnavati samo skupina osmih predstavnikov najrazvitejših držav na svetu. "Osem velikih" predstavlja izredno industrializirane dr-

žave, ki so izredno daleč od revnih držav in nimajo z njimi nič skupnega. Zaradi odsotnosti raznih skupnosti revnih (ne govorim o državnih poglavarjih, ki so pogosto vezani na interese mogočnejšev) je po mojem nemogoče resno obravnavati problem AIDS-a, revščine, samega mednarodnega dolga... Problem ni odprava tega dolga, ampak nov svetovni sistem. In logika skupine G8 ni v skladu s tem sistemom.

Če G8 ne more ukreniti nič odločilnega v korist revnim, kdo lahko to stori?

Vprašanje je zelo težko. Prvi cilj protesta ni nujno po vzpostavitvi alternativnega sistema. Ljudje namreč pravijo: "Zakaj protestirate? Kaj predlagate?" Ni stvarno misliti, da 150 tisoč oseb, med katerimi so delavci, kmetje in študentje, v Genovi predložijo alternativni sistem dvijemu kapitalizmu. Protest želi sporočiti to: s tem sistemom se ne strinjamo, premisljmo, poiščimo nove poti! S to držo se strinjam. Ne verjamem, da obstaja v tem trenutku prava rešitev problema. Mislim pa, da jo je treba nekje, npr. na glavnih svetovnih vseučiliščih ali v sami OZN, proučiti oz. poiskati za vsa ljudstva najboljše pot ali iz kapitalizma ali pa pot novo zastavljenih osnov le-tega, tako da bo lahko zadovoljeval potrebe vseh, če je to sploh možno. Nekaj je treba ukreniti, kajti pot, po kateri hodimo, lahko vodi le v uničenje sveta.

Marsikdo je v teh dneh primerjal "ljudstvo iz Seattle" z družbenim vrenjem v letu 1968...

Obstajajo sorodnosti, predvsem kar se tiče idealnosti. Pojav leta 1968 se je porodil v močni idealnosti mladinskih gibanj, ki so želela spremeniti svet z navdušenjem in močno utopično vizijo. V to široko gibanje so se vrinili interesi ideologij, ki so instrumentalizirale in zadušile prvotni ideal ter ga spremenile v razlog za nasilje, kar je potem privedlo tudi do terorističnih gibanj v svinčenih letih 70. Idealnost je nekaj zelo pozitivnega. Leta 1968, nekaj let po drugem vatikanskem koncilu, je vladalo vzdušje velike živahnosti in želje po spremembi družbene in kulturne strukture, ki je bila v bistvenih obrisih na neki način še skoraj srednjeveška. To vrsto idealnosti, značilno za zametek vrenja v letu 1968, vidim tudi v t.i. gibanju oz. ljudstvu iz Seattle. Tokrat pa vseeno vidim bolj pozitivne vsebine. Za vsem tem, kar se dogaja, vidim ne le željo po ugovarjanju, ampak tudi resno željo po soočanju in poglabitvi; ne vidim želje po uničevanju, ampak željo po skupnem in smotnem grajenju prihodnosti. Glede tega lahko katoliški svet da svoj veliki doprinos. Kar se je zgodilo v Genovi, nas ne sme prestrašiti. Ohranjati je treba idealni naboj, kakršen je bil značilen leta 1968, kajti tokrat je veliko več možnosti razvoja v bolje.